

TRANSCRIPT VAN STATENCOMMISSIE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN VAN PROVINCIALE STATEN UTRECHT

2 april 2025

Voorzitter: Odile de Man

Namens het college van GS: Huib van Essen, Rob van Muilekom

Woordvoerders: Dimf Ghijsels-Kerkhoff (BBB), Kees van Vuuren (BBB), Margriet van de Vooren (GroenLinks), Marjolein van Elteren (GroenLinks), Ronald Franken (GroenLinks), Marijke de Jong (GroenLinks), Dimitri Gilissen (VVD), Ronnie Hossain (VVD), Edgar Peer (VVD), Marianne de Widt (D66), Evert Manders (D66), Arjen Draisma (CDA), Chris Westerlaken (CDA), Hans Adriani (PvdA), Anjo Travaille (Partij voor de Dieren), Simone Kennedy-Doornbos (ChristenUnie), Arne Schaddelee (ChristenUnie), Stefan Berlijn (UtrechtNu!), Amos de Jong (Volt), Anneloes Blekxtoon (Volt), Wouter Limmen (Volt), Bertrick van den Dikkenberg (SGP), Reindert Daniels (PVV), Tim Schipper (SP), Frank van Breukelen (Forum voor Democratie), Mieke Hoek (50PLUS)

Van ambtelijke zijde aanwezig: Jaap van As (Statenadviseur), Meike Kievits (commissiesecretaris)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter: Goedemorgen allemaal, neemt u allemaal plaats. Welkom in de Commissiekamer. Statenleden, commissieleden, GS, ambtenaren en andere belangstellenden. Gelukkig doet de Teams-verbinding het weer, want we waren even uit de lucht. Dus ook welkom Statenleden die thuis deelnemen aan deze vergadering. Ik heb geen afmeldingen ontvangen. Wel een bericht van de heer Van Vuuren dat hij wat verlaat is. Vanwege een afspraak met de minister in Den Haag, is gedeputeerde Van Essen de eerste drie kwartier, tot een uur afwezig. Hij probeert dan zo snel mogelijk daarna in de auto deel te nemen aan de vergadering via Teams. Dus we zullen het eerste uur het zonder hem moeten stellen.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Vaststellen van de agenda. U heeft kennis kunnen nemen van de agenda. Er zijn twee agenderingsmoties ingediend ter bespreking welke behandeld zullen worden, met de daartoe geagendeerde agendapunten. De Evaluatie werkwijze programma's en de KNVB Campus in Zeist. Zijn er nog opmerkingen of aanmerkingen op de agenda? Nee? Dan stellen we hem hierbij vast.

3. Mededelingen

De voorzitter: Mededelingen. Bij de vergaderstukken voor deze vergadering stond ook de Statenbrief actualisatie mastergrex Hart van Heuvelrug en grex VBS 2025. In deze brief biedt het college aan om een toelichtende presentatie te geven. De fractie van Volt, Partij voor de Dieren en GroenLinks hebben inmiddels geuit dat ze daar wel interesse voor hebben. Zoals aangekondigd in mijn voorzittersbericht van afgelopen vrijdag, leg ik graag aan u voor of er nog andere fracties zijn die hier ook behoefte aan hebben aan die presentatie of informatiebijeenkomst? Ja? D66 in ieder geval. Nee. Dat zijn dan vier partijen. Ik kijk even naar de griffie.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Sorry?

De voorzitter: Oh ja, excuses. Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: De BBB heeft ook wel interesse.

De voorzitter: Dan zijn we een eind op weg, denk ik. Dank u wel. De sessie die zou geheim zijn vanwege de financiële belangen van de provincie, bij een meerderheid van de aanwezige fracties. Dat is op dit moment denk ik aan de orde. Ik kijk even naar mijn griffie. Dan moet ik er acht hebben. Eén, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht. Dan zijn we er. Sorry. We waren er net nog niet, nu zijn we er wel. Dank u wel. Dan vraag ik het presidium om deze sessie in te gaan plannen. Kijken of we nog een gaatje op de agenda hebben, want het begint echt vol te raken. We werken vandaag met spreektijden. Iedere fractie heeft negen minuten beschikbaar en GS dertig. De interrupties die tellen niet mee. Er zijn maximaal drie interruptie. Een interruptie is- Als het debat erom vraagt, dan gun ik u die. Maar soms kan het ook even zo zijn, gezien de tijd, dat we daar anders mee omgaan. Er zijn twee mededelingen van de heer Van Essen, maar die zal hij doen bij binnenkomst in de vergadering als zijn onderwerpen op de agenda beginnen. De ene gaat over het voorbeschermingsregels. De tweede gaat over het ruimtelijk arrangement. Maar daar zal hij later u meer over vertellen. Dan agendapunt 4, het verslag. Er zijn geen opmerkingen ontvangen. U heeft een mededeling? Dan geef ik u het woord.

De heer Van Muilekom: Voorzitter, misschien ben ik het vergeten te melden. Het is een mededeling die eigenlijk thuishoort in de commissie BEC, maar het gaat wel over huisvesting. Het gaat over het volgende. Ik wil u even meenemen in de huisvesting voor taakstelling voor de statushouders. Zoals u weet, elk halfjaar komt er een taakstelling en kijken we naar de realisatie van elke gemeente. De vorige periode waren er vijf gemeenten die op trede drie stonden. Van die vijf gemeenten die op treden drie stonden, zijn er nu twee die op treden vier staan. Dat hebben we als provincie nog niet eerder meegemaakt, zeg ik maar even heel eerlijk. Op trede vier. Dat zijn Stichtse Vecht en Amersfoort. Het komt omdat ze te weinig verbetering laten zien en dat ze de taakstelling wederom verder is- De achterstand verder is opgelopen. Wat er dan gebeurt is in ieder geval dat we een vooraankondiging doen van een indeplaatsstellingsbesluit. Dus de vooraankondiging van een indeplaatsstellingsbesluit. Dat is ook gewoon conform ons eigen beleidskader. Op 26 maart hebben de gemeenten dat ontvangen. Ik meld het u even, omdat het zo is dat we altijd de IBT-brieven die we naar alle gemeenten sturen. Naar de raad stuur en een afschrift naar het college. Maar als je een vooraankondiging doet, wordt dat ook gepubliceerd in de huis-aan-huisbladen. Dus ik dacht, dat zal waarschijnlijk vandaag zijn, meestal komen die woensdag uit. Dan weet u ervan. Het punt is wel, we hebben als college hebben we- Geven we de gemeenten gewoon de gelegenheid zelf met een goed verbeterplan te komen. We scherpen huisvestingsdoelstellingen aan. Ook omdat ze zelf in regie blijven, om zelf hiermee aan de gang te blijven gaan. We gaan daar verder gesprekken over voeren met deze twee gemeenten. We gaan kijken hoe we tot goede afspraken kunnen komen. Zodat ze weer in een verbeterrend komen, dat hun achterstanden terug gaan lopen. Goed dat was eigenlijk de mededeling voorzitter.

De voorzitter: Ik kijk even rond. Geen vragen hierover verder? Nee? Dank u wel.

4. Vaststellen verslag ROW

De voorzitter: Dan agendapunt 4, het vastleggen van het verslag. Er zijn geen opmerkingen binnengekomen. Hierbij kan ik het verslag dan ook vaststellen.

5. Termijnagenda ROW

De voorzitter: Agendapunt 5, de termijnagenda van ROW. Dank je wel. Er zijn geen opmerkingen binnengekomen op deze agenda. Dus dat is ter kennisname. Een vraag? Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Ik had er wel even een mailtje over gestuurd. Het valt me op dat de termijnagenda er heel anders uit ziet dan bij de andere commissies. Waar je bij de andere commissies ziet per maand zijn er een aantal onderwerpen opgenomen en weten we wat het vooruitzicht is voor de rest van het jaar. Wordt dit keer eigenlijk- Wordt bij ons eigenlijk alles elke keer door- Of tenminste nu wordt alles maar doorgeschoven en dan de volgende maanden staat er helemaal niks. Dus misschien dat daar even naar gekeken kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren daar kan ik wel antwoord op geven. We zijn daarmee bezig om te kijken- Dat lag eigenlijk allemaal aan het grootste onderwerp wat hier altijd besproken wordt, de visie en de verordening. Die

moet nog eventjes uitgeplant worden, zeker voor het jaar hierna. Dus daar ligt het onder andere aan. Inderdaad doordat we wat uitloop hadden, zijn er wat zaken doorgeschoven. Maar dank u wel. Ik zal daar aandacht aan geven, in ieder geval met de griffie.

6. Actuele vragen

De voorzitter: Dan agendapunt 6, actuele vragen. Er zijn geen actuele vragen binnengekomen.

Ter bespreking

7. Memo Woningmarktcijfers PU 2024

De voorzitter: Dan starten we met het eerste te bespreken punt op de agenda. Dat is de Memo Woningmarktcijfers PU 2024. Deze memo is geagendeerd door de fractie van de VVD, GroenLinks, D66, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren en de SGP. De fracties willen graag met elkaar in gesprek over welke aanvullende maatregelen getroffen zouden kunnen worden voor het groeiende tekort aan woningen, bovenop wat reeds in het Programma Versnelling Woningbouw staat opgenomen. Maar ik heb als voorzitter in het kader van deze agendering wel een paar opmerkingen die misschien ook helpen, want het is een vrij breed debat. Om u daar een beetje misschien richting in te kunnen geven.

De ladder voor duurzame verstedelijking en de flexibiliteit ervan en de ja-mits-houding ten aanzien daarvan, die ook als onderwerp van agendering is genoemd. Die wordt op woensdag 16 april besproken in het wijzigen van de Omgevingsvisie en verordening in een SPS-sessie. Dus zie misschien dit gesprek vandaag als een opstap naar dat gesprek. Daarnaast vraagt u ten aanzien van de betaalbaarheidseisen of het college dat scherp heeft en wat voor effecten dat zouden kunnen zijn. Deze en andere vragen omtrent de financiële aspecten van woningbouw, die komen aan de orde tijdens de sessie op woensdag 16 april in de middag. Want dan wordt er uitvoering gegeven aan de motie 24-31 Rekenen aan nieuwbouwwoningen.

Ten slotte, heeft u ook nog een aantal mogelijkheden genoemd. Waar zou je nog woningbouw weg kunnen halen ten aanzien van vooral de bestaande bouw? In de motie die is aangenomen door u allen, Kansrijke mogelijkheden voor het creëren van extra woonruimte binnen bestaande bouw of in nauwe relatie daarmee. Die is vastgesteld. Die is eigenlijk al eens een soort opdracht meegegeven aan de gedeputeerde Van Muilekom om die verder uit te zoeken. Dat komt in een Statenbrief bij u terug en hij wordt opgenomen in het PPWW 2025-2028. Dus daar hebben we eigenlijk al heel veel met elkaar over gewisseld. Natuurlijk geef ik u de ruimte om dat nog een keer te doen. Maar even, laat ik maar zeggen- Ik heb even deze agendering even in een bepaalde context proberen te zetten. Ik maak een ronde langs de agenderende fracties en daarna geef ik de gedeputeerde het woord. Ik begin daarbij bij de fractie van de VVD, de heer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel voorzitter. Ik heb om mijn verhaal toe te lichten, een diagrammetje gemaakt en die deel ik even uit. Als de collega-commissieleden die willen ronddelen. Mevrouw de voorzitter, ik ben het ook helemaal uiteraard met u eens dat dit een veel langer lopend gesprek is. Maar juist vanwege het belang van het gesprek en ook de complexiteit, hecht de VVD er waarde aan dat wij proberen die oordeelsvorming en die beeldvorming samen in meerdere stappen- Dus vandaag en ook 16 april en ook latere momenten te voeren. Want mevrouw de voorzitter, we moeten per direct dertig procent sneller bouwen als we een kans willen hebben om de woondeals te halen. Dat staat in de beantwoording van de technische vragen op het memo dat we hebben ontvangen. Om nog maar te zwijgen van de nog grotere ambities uit ons coalitieakkoord. Ik hoef volgens mij niemand uit te leggen waarom het belangrijk is voor onze duurzaamheidsambities. Waarom het systeem van opvang en huisvesting er ook baat bij heeft dat we genoeg woningen bouwen. Dat het ook voor kwetsbare groepen in de samenleving heel belangrijk is. Niet te vergeten voor de hardwerkende Utrechter en voor dat jonge gezin dat ergens wortel hoopt te slaan met een plekje om thuis te noemen. Daarom zouden wij graag langs een aantal lijnen de discussie willen voeren.

Allereerst noemden wij in ons agenderingsverzoek, hoe kijken we nu aan tegen die ladder van duurzame verstedelijking? Ook landelijk wordt daarover gesproken. Bij ons bekruipt het gevoel, misschien dat dat 16 april dan

duidelijker wordt mevrouw de voorzitter. Dat we die soms wel erg streng als een korset aan het toepassen zijn. Niemand zal denk ik ontkennen dat het goed is om in de buurt van ov-knooppunten te bouwen. Dat binnenstedelijk verdichten een heel belangrijk, misschien wel hét belangrijkste onderdeel is, van de puzzel die we te leggen hebben om die woningcrisis op te lossen. Tegelijkertijd denken we ook dat wat meer flexibiliteit in het toepassen hierin, dat we eigenlijk twee dingen tegelijk moeten doen. Dus we kunnen niet de hele tijd op één trede tegelijk staan. Soms moeten we ook op twee of drie treden staan. We hebben twee handen en twee voeten, dus dan kunnen volgens mij vier treden tegelijk. Dat kan ook als we goed regie voeren op de ruimtelijke ordening. Want het moet natuurlijk niet leiden tot verrommeling. We moeten ook duidelijk richting geven. Daar hebben denk ik ook onze medeoverheden behoefte aan. Dat we duidelijk zijn over wat we verwachten. Waar kan die uitbreiding dan? Maar met die richting moeten we denk ik ook meer mogelijk maken.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, u heeft twee interrupties. Eén van de heer Adriani en één van mevrouw De Jong. De heer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter dank. Ik ben het op zich met de urgentie wel eens met de heer Hossain. Maar hij vraagt om meer flexibiliteit met het toepassen van de ladder van duurzame verstedelijking. We hebben in de afgelopen vijf jaar via het Provinciaal Programma Wonen en Werken op 34 locaties 12.000 woningen buiten de stedelijke contouren mogelijk gemaakt. Hoeveel meer flexibiliteit heeft u voor ogen?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Ik ga daar uiteraard geen getal direct opplakken, maar wel zoveel flexibiliteit als nodig is om voor 2030 onze ambities te halen. Dus wij zien nog steeds dat er plekken zijn waar er nu zachtjes op de rem wordt gedrukt, of dat komt misschien later wel. Eigenlijk ziet de VVD liever dat wij vol inzetten op die binnenstedelijke verdichting, maar tegelijkertijd ook die rem een beetje loslaten. Omdat we denken al die woningen hebben we gewoon keihard nodig. Want we moeten zo veel mogelijk projecten mogelijk maken. Niet alleen ruimtelijk, maar ook financieel. Dus de VVD maakt zich ook zorgen om extra koppen die worden gezet op de betaalbaarheidseisen, omdat in onze beoordeling van het probleem is-

De voorzitter: Mijnheer Hossain. Volgens mij was- Want u ging verder met uw betoog-

De heer Hossain: Ik ging verder, maar er was nog een interruptie. Excuus.

De voorzitter: Maar er was nog een interruptie. Helemaal goed. Mevrouw De Jong, ga uw gang.

Mevrouw De Jong: Ik sluit me aan bij wat de heer Adriani. Want die 12.000 woningen, dat is ruim tien procent van wat we gerealiseerd hebben. Mijn vraag is of u nog eens in kunt gaan op de veronderstelling dat het niet halen van die bouwproductie één op één te maken heeft met dingen als die ladder van verstedelijking? Want ik heb toch begrepen dat er een heleboel andere factoren zijn. Waarom legt u eenzijdig die relatie?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik meende zeker niet een eenzijdige relatie te impliceren. Ik denk dat er een hele hoop hele belangrijke factoren zijn. Daar hebben we al vaak over gesproken. Daar hebben we ook onlangs nog in de commissie over gehad met het Programma Versnelling van de Woningbouw. Dus volgens mij zetten we daar alle zeilen bij. Daar is de VVD ook heel blij mee. Want netcongestie is een groot probleem, stikstof is een probleem en arbeidstekorten zijn ook een groot probleem. Allemaal hartstikke waar. Maar wij proberen te kijken, waar kunnen we nog meer een tandje bijzetten? Want dat programma hebben we reeds vastgesteld en dat vertrouwen we de gedeputeerde Van Muilekom van harte toe. Maar wij zijn eigenlijk door deze memo een beetje geschrokken en denken. Zelfs met al die inzet, denken we dat we nog steeds een extra stapje nodig hebben. Dit is een idee voor een extra stapje en dat bespreek ik graag met jullie.

De voorzitter: Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Heeft u ook andere suggesties op die andere knelpunten?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Ik denk dat u nu doelt op suggesties op de knooppunten van netcongestie en dergelijke? Ik begrijp de vraag niet helemaal.

De voorzitter: Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Onder andere. Netcongestie, water- Verzint u het maar. Dat is precies wat ik heb gevraagd.

De voorzitter: Dat gaat wel erg ver misschien buiten het gesprek over de ladder. Maar goed, kort antwoord de heer Hossain.

De heer Hossain: Ik heb niet een shortlist voorbereid. Maar ik denk wel dat waar ik mee begon, over die regie op de ruimtelijke ordening, dat dat daar natuurlijk heel duidelijk bij hoort. Om twee voorbeelden te noemen. Wij vinden het meervoudig ruimtegebruik, in de schaarse ruimte die we hebben in onze provincie, heel belangrijk. Mijn opvatting is dat bijvoorbeeld zon-op-dak daar nog een veel grotere rol in kan spelen, gecombineerd met thuisbatterijen en andere oplossingen. Tegelijkertijd zien we ook dat dat natuurlijk wel met netcongestie een uitdaging is, zeker ook met transformatorstations en met windturbines. Die aan de ene kant netcongestie deels minder maken ten opzichte van zon en aan de andere kant juist weer woningbouw op bepaalde plekken bemoeilijken. Dus daar is de regie belangrijk voor. Maar ik denk dat dat inderdaad, zoals de voorzitter zegt, misschien iets te veel de details ingaat. Maar ik ben heel benieuwd wat voor suggesties u doet in uw bijdrage, dan reageer ik daar misschien op. Dank u.

De voorzitter: U heeft ook nog een interruptie van mevrouw Hoek. Mevrouw Hoek, ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Ik wil ook nog opmerken, dat heeft u niet genoemd. Het wordt wel zojuist genoemd, er zijn 12.000 woningen bijgebouwd. Maar moeten we het koppelen aan het getal hoe de aantal inwoners van onze provincie ook is gegroeid. Dan komen we natuurlijk nog bij het probleem van de statushouders die moeten- Dan hebben we natuurlijk ook nog alle eigen woningzoekenden van alle gemeentes op zich. Ik wil toch nog even aanstippen dat de Utrecht, of de gemeente Utrecht, 35.000 woningzoekenden heeft. Dan kom ik bij de U10, U16. Dan is het Woningnet- Op dit moment zijn de woningzoekenden van de gemeente Utrecht gigantisch het Woningnet aan het leegplunderen, waarin ook-

De voorzitter: Mevrouw Hoek, dit lijkt op een betoog en niet op een interruptie. U kunt een korte vraag aan de heer Hossain stellen.

Mevrouw Hoek: Ik was bijna klaar. Ik moest even het rijtje opnoemen.

De voorzitter: Maar dan nog was hij erg lang. Ietsje korter.

Mevrouw Hoek: Dus bent u het daarmee eens?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Uiteraard kan ik mij in grote lijnen daar zeker in vinden. Ik denk ook dat die 12.000 woningen, als je bedenkt dat dat tien procent is- Dat is een redelijk laag percentage. Dat geeft ook aan dat daar misschien nog meer te halen valt. U noemt ook terecht denk ik, het probleem van huisvesting. Net ook door de gedeputeerde gememoreerd. Volgens mij volgend jaar zijn de verwachtingen dat de helft van alle asielopvangplekken door statushouders worden bezet. Dus het is om heel veel redenen ontegenwoordig belangrijk dat we echt niet morgen, maar vandaag een versnelling hoger gaan. Ik zal proberen mijn betoog snel af te ronden mevrouw de voorzitter, daar maak ik u vast gelukkig mee.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, u heeft nog allerlei interrupties. Dus u moet echt even wachten. Want ik heb ook nog mevrouw Ghijsels, digitaal. Dan de heer Adriani en dan de heer Daniëls. Dus mevrouw Ghijsels, u heeft het woord.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Dank u wel. Ik zat in de auto mijn collega Kees te appen dat hij moest interrumperen, maar ik doe het dan toch even. Een korte vraag aan de heer Hossain. Ik hoor hem zeggen minder stapelen en daar zijn wij natuurlijk vanuit de BBB ook voor. Ik heb dan toch een vraag waarom in het Programma Bouwen, Werken, Wonen, de PWW. De VVD stemde voor het amendement van GroenLinks. Waarbij de ambitie naar twee derde betaalbaar, aangepast is naar de verplichting twee derde betaalbaar. Ik zie niet helemaal hoe dit past in zijn betoog. Hetzelfde geldt eigenlijk voor de motie waarbij wij het programma STOER promoten, die afgestemd was. Dus ik hoor graag kort commentaar daarop. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Hossain. U kunt de microfoon open doen. Mevrouw Van de Vooren, u maakt een punt van orde. Zegt u het maar.

Mevrouw Van de Vooren: Ik hoor dat we nu een debat over gaan doen die we al in de Staten hebben gevoerd. Dat lijkt me toch niet de bedoeling.

De voorzitter: Goed, ik geef de heer Hossain wel even de gelegenheid om hierop te reageren. Want dat is wel met betrekking tot de ladder voor duurzame verstedelijking. Wat heeft u? Een punt van orde?

De heer Daniëls: Ja.

De voorzitter: Ook een punt van orde. De heer Daniëls, een punt van orde.

De heer Daniëls: In de Statenvergadering is ook weer gezegd dat de debatten juist in de commissie dienen plaats te vinden. Dus dat is dan ook wel weer een beetje tegenstrijdig.

De voorzitter: Als voorzitter laat ik dit even aan mij voorbijgaan. Ik probeer de regie te behouden. De heer Hossain in reactie op mevrouw Ghijsels. Dan de heer Adriani. Dan de heer Daniëls als interrupties. De heer Hossain.

De heer Hossain: Nu even heel simpel voor- Of platgeslagen voor mevrouw Ghijsels. Fijn dat u een chauffeur heeft trouwens. Is allereerst op het gebied van het programma STOER. Wij wachten nog af- Want volgens mij liep dat een beetje vooruit op wat er vanuit Den Haag zou komen. Wij kijken daar met veel interesse naar uit. Ons standpunt is- Ons standpunt zoals ik dat nu toelicht. Die motie daar zaten wel meer punten in. Ik denk dat we inderdaad niet in detail de motie moeten gaan bespreken. Maar ik ben best bereid om nog een keertje dat aan u uitgebreider toe te lichten. Met betrekking tot de betaalbaarheidseisen. Kijk, we hebben ook te maken met landelijke eisen die worden gesteld. Daar kunnen wij dingen van vinden, maar daar gaan wij als provincie niet over. Maar wij wel over gaan, is dat we proberen te voorkomen dat we extra aanvullende eisen gaan stellen aan die betaalbaarheid. Dus ik ga me ook even onthouden van opvattingen hebben over het landelijk beleid ten opzichte van betaalbaarheid. Ik ben vooral geïnteresseerd op hoe kunnen wij het niet erger maken? In ieder geval als provincie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Adriani. Nee, laat het gaan. De heer Daniëls had nog een interruptie op de heer Hossain.

De heer Daniëls: U stelde dat de ambities in het coalitieakkoord nog verder gaan. Als de coalitiepartners dan niet voldoende meewerken om dat te realiseren, zijn er dan ook nog consequenties daarvoor?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Dat is een vraag die op veel manieren uitgelegd kan worden. Ik weet- Ik heb alle vertrouwen erin en de VVD ook. Dat onze coalitiepartners dit net zo belangrijk vinden als wij. Wij voeren de discussie over de manier waarop wij dat kunnen bereiken. Daar zijn wij het niet altijd honderd procent met elkaar eens, dat zal geen geheim zijn. Dus er zijn meer manieren om naar Rome te komen, meerdere wegen. Wij stellen een aantal wegen voor. Wij

horen ook graag wat de coalitiepartners én de oppositie- Want die betrekken we natuurlijk in de geest van hoe we het coalitieakkoord vaststelden, daar ook graag bij. We horen ook graag andere ideeën en zullen die dan op hun merites beoordelen.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, u bent een beetje breedsprakig. Wat ontzettend fijn is om naar te luisteren, maar het mag even iets korter. Zeker als het om interrupties gaat. De heer Draisma.

De heer Draisma: Ik had een vraag van- Want het stuk wat voorligt te nemen gaat ook over de realisatie. We hebben hele mooie ambities en hele grote voorraden om te bouwen. Maar het gebeurt niet. Zeg maar door weer nog meer beleid te gaan intensiveren en nog meer dingen te wijzigen. Nog meer beleid. Ga je dan niet zoveel druk opbouwen op iets wat niet loopt? Is het niet slimmer gewoon om heel praktisch te gaan kijken per locatie, wat is nu de oorzaak van die vertraging? Want we hebben overcapaciteit aan locaties. Wat gaan we eraan doen om dat te versnellen? Dus een wat meer praktische invalshoek, dan meer een opnieuw bestuurlijke, of een beleidsmatige invalshoek. Wat denkt u daarover?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel mevrouw de voorzitter. De heer Draisma vindt mij aan zijn zijde wanneer hij praktisch wil doorpakken. We hebben ook vragen gesteld onder andere over hoe de vertraging eigenlijk door de woondeals zich verhoudt tot de versnelling die we nu zien. Of het één opweegt tegen het ander. Dus we zitten zeker niet te wachten op heel veel extra pakken papier en beleid. Maar waar wij juist naar kijken is, wat voor drempels werpen wij stiekem nog op? Waardoor projecten niet door kunnen gaan of vertraagd worden. Die we kunnen wegnemen. We gaan het sowieso natuurlijk al hebben straks over de Omgevingsvisie en een aanpassing daaraan. We hebben het wel vaker over dit soort issues, dus dan kunnen we dat daarin meenemen. Maar mijn opzet is- Ik heb ook geen motie voorliggen voor een heel nieuw programma voor de gedeputeerde. Zo bedoel ik het niet. Maar vooral dat we kijken kunnen we niet soms een klein beetje aanpassen?

De voorzitter: Geen interrupties meer. Dan mag u verdergaan met uw betoog.

De heer Hossain: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Want uiteindelijk denken wij dat het belangrijk is om te focussen op aantallen en minder op types te willen sturen. Omdat wat we nu zien- Ik ken persoonlijk mevrouw de voorzitter, best wel veel mensen die scheefwonen. Ik kan het ze eigenlijk niet kwalijk nemen, want ze kunnen nergens heen. Ze zitten gewoon vast. We hebben heel veel woningen die denk ik al echt sociaal zijn. Maar sociale woningen moeten ook weer echt sociaal worden en dat kan alleen maar als die woningmarkt functioneert als mensen kunnen doorstromen. Daarvoor helpt het wat de VVD betreft dus niet, als we met betaalbaarheidseisen uiteindelijk ervoor zorgen dat er minder woningen gerealiseerd kunnen worden. We moeten geen villa's bouwen waar je ook drie keer zoveel woningen had kunnen bouwen. Maar het gaat om die aantallen. Die aantallen, daar gaan wij ons sterk voor maken. Zodat die doorstroming weer op gang komt en sociaal echt sociaal wordt. Ik heb ook een Venn diagram met u gedeeld, die ziet u allemaal voor u. Dat is een beetje het dilemma waar- Dit komt jullie vast bekend voor als, you can do something fast, cheap or good. But not all three. Je kunt er maar twee van de drie kiezen. Wat ons betreft, is het dus omdat die woningmarkt zo vastzit, het beste om voor die snelheid te gaan en voor die hoge kwaliteit. Want we willen wel woningen bouwen die duurzaam zijn.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, u heeft een interruptie van mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank voorzitter. De vraag die ik dan heb is, u heeft het over sociale woningbouw. Als al die mensen doorstromen, is er dan wel ineens genoeg aan aantallen sociale woningbouw? Volgens mij namelijk zijn er gewoon niet genoeg betaalbare woningen, überhaupt. Ook als mensen die nu niet doorstromen, wél doorstromen.

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Ik moet u heel eerlijk de precieze cijfers schuldig blijven. Ik weet dat voor de gemeente Utrecht dat er echt meer sociale woningen zijn, dan er mensen zijn die daar recht op hebben. Wat we zien is- Daar maakt de VVD zich wel erg zorgen over. Dat we steeds grotere groepen mensen eigenlijk moeten gaan helpen. Want als we het hebben over betaalbaar wonen, gaat het niet alleen meer om de onderkant en de sociale huurwoningen voor mensen die het even tegenzit. Wat ons betreft is er een bestaansrecht voor die sociale woningen, maar is dat wel bedoeld als een vangnet. We moeten daar voldoende voor bouwen, maar we moeten voorkomen dat we alle problemen doorschuiven naar het kleine stukje particuliere woningmarkt dat we nog hebben en naar de koopmarkt. Want daar lopen die prijzen zo op nu, dat is het probleem dat mevrouw Blekxtoon terecht signaleert via de voorzitter. Dat we steeds grotere groepen mensen ook middenhuur en andere betaalbare woningen moeten aanbieden. Dat is wat ons betreft kan dat niet de bedoeling zijn. Want dan heeft iedereen straks een wachtlijst.

De voorzitter: U heeft nog drie interrupties hierna. Dat is mevrouw Hoek, dan mevrouw Ghijssels en dan de heer Draisma. Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Ik wil aan u vragen of u het ermee eens bent dat er eigenlijk in een kort tijdspad zeg maar, heel veel seniorenwoningen gebouwd moeten worden? Want dan komen er duizenden sociale woningen vrij. Het statistisch is het gewoon zo- Ik wens het niemand toe. Maar tussen nu en tien jaar komen ze sowieso vrij. Gewoon omdat statistisch heel veel mensen zullen gaan overlijden. Ik bedoel, we willen het niet, maar het is gewoon statistisch dat ik dat zeg. Hele wijken zitten vol met mensen die gewoon niet uit hun woningen gaan, omdat er geen seniorenwoningen zijn. Dan kom ik toch maar even als 50PLUS. Laten we gewoon een hele bende seniorenwoningen bouwen, dan komen al die gezinswoningen vrij. Waarvan ze nu maar één verdieping gebruiken, omdat ze niet meer naar de tweede, of derde, of de zolder gaan. Bent u het met mij eens dat eigenlijk daar meer de aandacht naartoe moet gaan? Hoe gaan we bouwen? Wat gaan we bouwen?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Dank u mevrouw de voorzitter. Dat ben ik met 50PLUS eens. Dat is onderdeel van die doorstroming die we moeten bewerkstelligen. Volgens mij doen we dat ook. Misschien op sommige plekken kunnen we het nog meer doen. Maar daar hebben we het volgens mij over als we het ook over levensloopbestendig en dergelijke hebben.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Waar ik woon, was een hele rij seniorenwoningen. Daar is de bestemming senioren af gehaald. Dat is nu levensloopbestendig en er komen allemaal mensen uit Utrecht omdat ze daar 35.000 woningzoekenden hebben. Dus levensloopbestendig is een beetje ingewikkeld. Want dan gaat het toch meer naar anderen toe, dan om al die eengezinswoningen vrij te krijgen. Bent u het daar ook mee eens?

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u zoekt het op vandaag. De heer Hossain.

De heer Hossain: Volgens mij kunnen mevrouw Hoek en ik bij elkaar aansluiten, want we zijn het veel met elkaar eens. Elke woningzoekende is VVD even lief, mevrouw Hoek. Dus op het moment dat we die doorstroming kunnen bevorderen door meer te bouwen wat echt geschikt is voor die senioren, want dat is inderdaad gewoon een demografische trend. Dan zijn we daar zeker niet tegen. Maar we hebben ook alle begrip voor mensen die gewoon niet terechtkunnen in Utrecht, als ze eigenlijk daar willen wonen. Die nu- Ze moeten toch ergens wonen en een uitvlucht zoeken. Dat is onderdeel van het probleem dat we ook schetsen, want dat leidt weer tot extra mobiliteitsvraag en ondermijnt nabijheid. Is om die reden ook weer tegen ons provinciale doel in.

De voorzitter: Ik had me vergist. Het was niet mevrouw Ghijssels, maar de heer Schipper die een interruptie had op de heer Hossain. De heer Schipper.

De heer Schipper: Dank u wel voorzitter. Het is alweer een stukje terug. Maar ik hoorde de heer Hossain daarstraks zeggen. Er zijn in Utrecht meer mensen die onterecht een sociale huurwoning bezet houden, dan dat er zoekers zijn naar sociale huurwoning. Klopt dat? Waar baseert hij dat op?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Ik baseer dat op de discussie van een paar jaar geleden. Dus ik heb niet precies de getallen bij de hand, mijnheer Schipper. Dus als u mij kunt corrigeren daarop, of mevrouw de voorzitter. Als hij mij daarop kan corrigeren, dan sta ik altijd open voor de feiten. Maar ik heb begrepen van iemand die zich daarmee bezig hield een jaar terug, was dat het geval. Ik zie een aantal mensen die daar heel veel van weten die mij vast gaan corrigeren als dat niet klopt. Maar volgens mij is dat zo. Ik heb geen directe bron. Geen referentie. Het is geen academisch journal.

De heer Schipper: Daar wil ik dan toch graag nog even op reageren.

De voorzitter: De heer Schipper, ga uw gang.

De heer Schipper: Want ik vind dit wel een beetje feitenvrij debat voeren. Ik ben in 2022 uit de gemeenteraad gegaan na zestien jaar. Het is tot die tijd, tussen 2016 en 2022 altijd zo geweest dat er meer zoekenden waren naar een sociale huurwoning dan dat er mensen scheef woonden. Dat scheefwonen, daar kun je eigenlijk nog een heel debat over houden of dat erg is of niet. Maar ik vind het wel een beetje feitenvrij debat op deze manier en dat wil ik eigenlijk- Daar voel ik niet voor.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u daar nog een reactie op geven mijnheer Hossain? Of niet?

De heer Hossain: Volgens mij sta ik open voor de feiten. Ik stel voor dat wij een keertje- Dat ik technische vragen ga stellen daarover. Want mijn kennis van een paar jaar terug, misschien is die niet meer actueel of misschien heb ik het verkeerd begrepen. Dat zou kunnen. Dus ik ga niet iemand lopen tegenspreken als ik niet een bron voor de hand heb. Maar volgens mij is het beeld wel- Dat is het beeld dat ik heb. Dat er heel veel sociale huur is en heel veel mensen die een plekje zoeken die eigenlijk er tegenaan lopen- Mensen die ik ken onder andere, gewoon vastzitten in zo'n huurwoning. Terwijl ze eigenlijk willen doorstromen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil u erop wijzen, alleen maar helpend als voorzitter. Dat dit ook wel onderwerpen zijn die echt wel heel erg op de gemeentepolitiek raken en we zijn provinciaal bezig. We hadden het over de ladder, misschien even weer terug op het spoor. Mijnheer Draisma, u had nog een interruptie. Ik zag ook nog de heer Van den Dikkenberg. Ga uw gang mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Ik werd een beetje getriggerd, want dat is het bekende verhaal van de koek. De liberalen die zeggen, als we de koek groter maken, dan blijft er ook voldoende over voor mensen die minder goed kunnen meekomen in een maatschappij. Die krijgen ook een woning en die krijgen ook meer welvaart. Maar we constateren nu dat die koek niet groter wordt, ondanks dat we heel veel moeite doen. Ook als provincie en als gemeenten en als Rijk met zijn allen, om die woningbouw vlot te trekken. Maar die koek die wordt niet groter. Neem je dan niet een voorschot door te zeggen, we doen alleen maar kwantiteit en we kijken niet meer naar de doelgroepen. Neem je dan niet een voorschot opdat die koek groter wordt? Want ik zou gewoon beide doen. Ik zou op kwaliteit doen én op doelgroepen. Als dan die koek groter wordt, dan is misschien later zo dat je wat minder op die doelgroepen hoeft te richten omdat die koek groter is. Maar dat is hij nog niet. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Eigenlijk mevrouw de voorzitter, denken wij dat je dus vooral op die koek moet inzetten. Om even mee te gaan in de beeldspraak van de heer Draisma. Omdat we denken dat daar het primaire probleem ligt en door symptoombestrijding te doen. Heel erg te zitten op die specifieke groepen, we ze nog steeds niet helemaal kunnen helpen. We verschuiven het probleem, omdat er steeds grotere groepen zijn die net boven- Ik geloof als een

politieagent en een verpleegster samenwonen, dan verdienen ze al veel te veel voor zelfs die middenhuur. Terwijl dat ook geen vetpot is. Als we die schaarste laten toenemen, wordt het nog onbetaalbaarder voor hen. Dat zijn die essentiële beroepen. Die kunnen niet meer in de buurt wonen van waar wij ze nodig hebben, zoals in de grote stad. Dus daarom dat wij die koek zo centraal stellen. Maar wij zeggen niet dat er niks meer gebouwd- Dat er geen sociale huur gebouwd zou moeten worden. We zeggen alleen, wees daar terughoudend in. Misschien zijn die landelijke eisen al wel genoeg.

De voorzitter: Eerst de heer Van den Dikkenberg en dan mevrouw Blekxtoon. De heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter dank. Ik heb het betoog van de heer Hossain glimlachend aangehoord. Want ik hoorde heel veel goede dingen. Ik denk, dat gaat de goede kant op als dit de eenheid van het coalitiebeleid is. Maar hoe gaan we dit concreet maken? Want dit is precies één van de dingen waarvan ik moeite had met het voorstel destijds van de twintig miljoen naar de woningbouwversnelling. Dat het niet concreet was en dat daar eigenlijk weinig resultaat gekoppeld was aan het grote bedrag wat ervoor uitgetrokken werd. We zien nu dat de resultaten achterlopen. U stelt daar een aantal beleids- Of de heer Hossain stelt daar een aantal beleidsmatige zaken voor voor. Maar kunnen we het niet concreter maken, door bijvoorbeeld misschien die twintig miljoen te herprioriteren?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Mevrouw de voorzitter, dat vind ik ingewikkeld. Want volgens mij hebben we dat al met elkaar afgesproken. Ik wil ook niet, ook aanhakend op wat de heer Draisma zei, weer beleid gaan omgooien terwijl het al in gang wordt gezet. Volgens mij gebeuren er ook goede dingen in het Programma Versnelling Woningbouw. Want wij zijn voor realistische betaalbaarheidseisen. We willen niet dat de provincie extra dingen gaat eisen en eigenlijk ook ontmoedigd bij gemeenten dat ze dat doen. Maar tegelijkertijd zijn er ook publieke tekorten die deels daaruit worden gefinancierd. Dat vinden wij reëel. Er is ook, als we het hebben over regie op de ruimtelijke ordening, echt een probleem qua capaciteit bij een hoop medeoverheden. Ook daar zien we dat dit programma van die versnelling wel een belangrijke rol speelt. Dus het gaat ons nu eigenlijk meer om een voorzet richting de discussie ook over de Omgevingsvisie en hoe we de regels daar aanpassen. Ik denk dat we daar nog flink wat discussie over gaan voeren en daar wilde ik een voorschot op nemen. Omdat wat ons betreft we kijken naar hoe we daar een aantal dingen in kunnen versoepelen aangaande woningbouw. Dus ik had niet meteen voor ogen om die twintig miljoen te gaan herprioriteren.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, wat moet er dan gebeuren dat dat wel op tafel komt? Want we realiseren nu ongeveer 64 procent van onze doelstelling die we voor ogen hebben. We hebben de doelstelling al naar beneden bijgezet voor 2025. Die gaan we ook niet halen. Dus eigenlijk calculeert de heer Hossain nu in dat totdat de Omgevingsvisie is aangepast, dat we de doelen niet gaan halen.

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Daar maken we ons ernstige zorgen over, dat klopt. We zien dat in één keer dertig procent meer, wat ook in de technische beantwoording staat, dat dat heel onrealistisch is. Ik denk zeker voor het komende jaar. Maar voor de iets langere termijn, moeten we dus alles doen. Want 2030 is gelukkig nog niet volgend jaar, of het jaar daarna. Wij hebben ook niet de illusie dat door nu heel hard te gaan springen op tafel, dat we dan ineens volgend jaar vijfduizend extra woningen realiseren. De provincie gaat helaas over de iets langere, middellange en langere termijn. Maar dan moeten we wel nú dat doen, zodat we over twee jaar niet denken hadden we maar in 2025 daar iets in gedaan. Dus ik voorzie inderdaad dat het de komende paar jaar waarschijnlijk nog te weinig gaat zijn. Ik wil vooral voorkomen dat dat in 2027-28 nog steeds zo is.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon en dan de heer Daniëls.

Mevrouw Blekxtoon: Dank voorzitter. Ik wou nog even terugkomen op de politieagent en de verpleegster die de middenhuur niet kunnen betalen. Ik hoor de heer Hossain eigenlijk pleiten voor het feit dat we niet meer sociale, betaalbare woningen moeten bouwen. Want dat lost het woningbouwprobleem niet op, begrijp ik. Terwijl ik juist denk dat dat wel het probleem zou oplossen. Maar deze mensen kunnen de middenhuur niet betalen. Dus dan hebben we toch juist meer sociale huurwoningen nodig? Dus ik begrijp de- Ik zie daar een tegenstrijdigheid.

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Twee verhelderingen mevrouw de voorzitter. Allereerst, wat ik bedoelde was, ze verdienen te veel voor de middenhuur. Dus-

De voorzitter: Mijnheer Adriani, heeft u misschien ook een interruptie of niet? Nee? Dan de heer Hossain aan het woord.

De heer Hossain: Volgens mij zijn er twee categorieën. De sociale huur en dan heb je nog een treetje daarboven. Zie je dat een hele hoop groepen- Waarschijnlijk heb ik dan de verkeerde terminologie gebruikt mijnheer Adriani. Excuus daarvoor. Maar wat ik bedoel, is dat er heel veel groepen zijn die ook voor die extra categorieën niet in aanmerking komen. Dat als we steeds meer gaan reguleren, we het probleem naar een steeds smaller deel van de woningmarkt aan het opschuiven zijn. Ik zeg ook niet dat we niet meer sociale huur zouden moeten bouwen. Ik zeg dat we moeten oppassen met hoge eisen stellen aan de percentages, waardoor het moeilijk te betalen wordt. Dan ben ik heel benieuwd naar het college dat ik van de heer Adriani ga krijgen.

De voorzitter: Eerst was de heer Daniëls nog met een interruptie en dan was de heer Adriani. De heer Daniëls.

De heer Daniëls: U stelde dat je niet nu al op tafel zou moeten springen om die 2030-doelstellingen te halen. Maar als we dus zien dat het twee tot vier jaar duurt voordat die vergunningverleningen zich vertalen naar daadwerkelijke bouw, dan lijkt me dat we dus wél nu op tafel moeten springen. Kunt u dat toelichten?

De voorzitter: De heer Hossain.

De heer Hossain: Mevrouw de voorzitter, ik spring alleen op tafel op feestjes als dat een effect heeft. Namelijk dat mensen lachen en ik denk nu dat het niet het effect gaat hebben dat ik beoog. Dus dan doe ik dat niet. Ook al ben ik wel gefrustreerd.

De voorzitter: De heer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, ik ben het eigenlijk wel een beetje met de heer Schipper eens dat dit wel een feitenvrij debat dreigt te worden. Middenhuur, dat is op dit moment tot 1200 euro. Als je een verpleegster en een halve politieman bent, dan is dat ongeveer vijftig procent van je inkomen. Er is geen inkomensgrens aan middenhuur. Er is een ondergrens. Veel verhuurders zeggen, je moet minimaal zoveel verdienen om ervoor in aanmerking te komen. De grote groep die daardoor tussen wal en schip valt mijnheer Hossain. Is juist die mensen die te veel verdienen voor de sociale huur, maar niet aan die minimale inkomensgrens voor de middenhuur komen. Dus als u daar wat voor wil doen, dan zou ik zeggen. Dan moet u eigenlijk nog scherper op die betaalbaarheid gaan zitten, in plaats van die meer loslaten. Bent u dat met mij eens?

De voorzitter: We gaan natuurlijk hier geen slechte gewoontes overnemen mijnheer Adriani. De heer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik denk dat het de heer Adriani niet zal verrassen dat wij vooral vinden dat de sociale huur er echt moet zijn voor de mensen die het nodig hebben. Dat dat een sterk vangnet dient te zijn. Dat wij willen dat de rest van die woningmarkt zo goed mogelijk functioneert voor alle overige woningzoekenden. Want wij vinden het eigenlijk van de zotte dat de woningen zo duur zijn. Dat mensen in dit soort situaties met tweeverdieners eigenlijk duidelijk niet bedoeld zijn voor de sociale huur, maar ook geen woning zich kunnen permitteren. Dus dat is het probleem dat wij willen oplossen.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, u heeft ook nog een interruptie van de heer Travaille.

De heer Travaille: Ik heb een punt van orde voorzitter. Er ligt geen Statenvoorstel, er ligt geen agenderingsvoorstel. We hebben aanstaande donderdag een congres over volkshuisvesting. We hebben het debat over dit onderwerp ook vaker gevoerd, zoals u zelf aangaf. U riep op tot een beperkt debat. Ik ben even benieuwd. We hebben nu de eerste inbreng en we zijn drie kwartier verder. Ik ben even benieuwd. Hoe gaan we dit in goede banen leiden voor vanmorgen?

De voorzitter: Dat is een vraag aan de voorzitter zou ik bijna zeggen. Er ligt natuurlijk gewoon een agenderingsverzoek. Zoals u- Als u geluisterd heeft, heb ik bij de inleiding ook eigenlijk mijn reflectie daarop gegeven. Geprobeerd te zeggen dat het het meest interessant is op dit moment, kijkend naar wat er op de agenda komt te staan. Dat de ladder voor duurzame verstedelijking een onderwerp zou zijn waar je met elkaar van gedachten kan wisselen. Ik zie dat we verzanden in zaken die eigenlijk gemeentepolitiek aangaan. Daar heb ik ook al een aantal keer op gewezen. Ik heb een paar keer gezegd. Korte interrupties, korte vragen, korte antwoorden. Niet alles is in mijn macht, al zou ik dat heel graag willen. We hebben nog een kwartier. Kijk, de heer Van Essen zit toch nog ergens bij de minister, dus we hebben nog even tijd. Maar, er zijn ook nog heel veel andere agenderende fracties die wat willen zeggen. Het enige positieve wat ik kan zeggen. Wat ontzettend leuk dat jullie met elkaar zo in debat zijn. Ik heb nog geen enkele vraag aan de heer Van Muilekom gehoord. Hartstikke goed bezig. Dus we moeten het ook positief benaderen. Mijnheer Hossain, u heeft heel veel al gezegd. Probeert u even uw rest van uw betoog wat korter te houden en geef ook even de kans aan andere mensen. Mevrouw Ghijssels heeft nog een interruptie op u. Dan ga ik door met uw betoog. Dan laat ik even de interrupties voor wat ze zijn. Mevrouw Ghijssels.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Dank u wel voorzitter. Heel kort en aansluitend op wat er gezegd wordt. Kunnen we het hele debat niet toespitsen op wat de provincie kan doen en waar zij bij macht is? Want u refereert naar gemeentelijk niveau, maar ik hoor ook heel veel dingen die juist weer landelijk raken. Daar kunnen we inderdaad uren over blijven praten. Dat is ook precies de reden waarom wij het niet mee geagendeerd hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Hossain, vervolgt u uw betoog.

De heer Hossain: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Als ik interrupties krijg, dan kan ik het toch niet laten om te reageren natuurlijk. Maar ik ben misschien breedsprakig. Ik zal hem kort samenvatten mevrouw de voorzitter. Dus wij zijn voor meer regie op ruimtelijke ordening, met genoeg capaciteit bij de overheden. Daar is de gedeputeerde gelukkig mee aan de slag en dat geeft ook ruimte wat ons betreft om de ladder van duurzame verstedelijking flexibel toe te passen. Wij vinden het belangrijk dat projecten financieel mogelijk worden. Niet alleen doordat we publieke tekorten financieren, wat staand beleid is. Maar ook door realistisch te blijven in betaalbaarheidseisen en daar niet extra koppen op te zetten. Wat ons betreft kunnen we ook nog wat flexibeler omgaan met kleine uitbreidingen. Dus misschien in plaats van tot aan vijftig, is dat wel te conservatief en zou je ook nog ietsje groter kunnen. Richting de honderd, om het even heel concreet te maken. Lijkt me een typische discussie voor straks, als we het over de Omgevingsvisie hebben. Verduurzaming is belangrijk, maar als dat ten koste gaat van de aantallen, dan gaat het ook ten koste van nabijheid en is het ook niet duurzaam. Dus wat ons betreft moeten we ervoor zorgen dat we genoeg kunnen bouwen en zit er ook een beetje ruimte in die betaalbaarheid wat dat betreft. We moeten beter gebruiken wat we al hebben. Dat is het uitputten, optoppen, aanplakken. Waar de Partij voor de Dieren al die mooie motie over indiende, die wij ook steunden. Ook het meervoudig ruimtegebruik aanmoedigen. Maar daar zijn we het denk ik allemaal over eens. Dan laat ik het daarbij mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan geef ik de tweede agenderende fractie het woord en dat is de fractie van GroenLinks. Wie kan ik het woord geven? Mevrouw Van de Vooren, ga uw gang.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel voorzitter. Dank ook voor de duidelijke woningbouwcijfers. Gezien de urgentie inderdaad teleurstellend, maar ik heb ook wel begrepen dat Utrecht in de top staat van de gebieden waar gebouwd wordt. Dat staat ook in de cijfers, dat we bovengemiddeld realiseren. Dus dat lijkt er ook wel op dat we in het hele land

tegen hetzelfde aanlopen. Toch wil ik de VVD bedanken voor het initiatief van het agenderen. Ik herken een deel van de vragen en daarom hebben we ook meegedaan, maar ik deel ook de opmerking van de collega's. Ik vind het erg jammer dat u zich beperkt tot de ladder van verstedelijking. GroenLinks wil het vooral hebben over waar de meerwaarde zit van de provincie. Zeker waar het gaat om de realisatie, is dat daadwerkelijk alleen 37 projecten waar de bijdrage voor is gegeven? Of zouden dezelfde cijfers er liggen zonder de provincie? Kunnen we niet als provincie een grotere toegevoegde waarde hebben? Zeker waar het gaat over volgend jaar, waar het ravijnjaar van de gemeenten is. Ik vraag me wel af- Dan moet ik toch een vraag aan het college stellen. Heeft dit niet gevolgen voor die woningbouwprojecten? Want bezuinigingen op voorzieningen, dat is niet zo fijn voor de verkiezingen. Dus dat zal ook gewoon in de dienstverlening en het ambtelijke apparaat zitten. Welke geluiden liggen er waar het gaat over de woningbouwprojecten? Kan de provincie hier niet bijspringen? Wij denken bijvoorbeeld vooral waar het gaat over sociale huur. Kunnen we hier niet een oplossing bieden voor gemeenten die het financieel nog zwaarder krijgen? Ik wil als laatste toch ook wel graag aandacht vragen voor de vergrijzingspiek in 2040. Dat is al over tien jaar. Wat is nu onze inzet?

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: '...'. My husband is already in. We came for a number.

De voorzitter: Mrs Ghijsels, even de microfoon uitzetten. Mevrouw Van de Vooren, gaat u verder.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel. Ik wil eigenlijk nog één punt maken over de vergrijzingspiek in 2040. Nogmaals herinneren dat dat al over tien jaar is. Wat is nu eigenlijk onze inzet hierop? GroenLinks kwam met een initiatief hiervoor. Die werd ontraden door het college en hij heeft het daardoor niet gehaald. Maar wat is er nu gedaan en kunnen we hier niet bijspringen? Daar wou ik het voor nu maar even bij laten.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren, begrijp ik het goed? Omdat er agendering stond, dat u in gesprek wil met elkaar. Dat dit vragen zijn aan de Statenleden in deze commissie en niet zozeer aan de heer Van Muilekom. Klopt dat?

Mevrouw Van de Vooren: Ik heb een enkele vraag specifiek aan het college gesteld, of die signalen heeft over het ravijnjaar. In het agenderingsverzoek- Ik was al verbaasd dat daar zoveel vragen in stonden. Ik herinner me van een aantal maanden geleden, dat u juist zei. Als u een motie, of een voorstel hebt, kom daar dan mee. De dingen die ik heb geroepen over het ravijnjaar, over sociale huur en over de vergrijzingspiek die eraan zit te komen. Daar wil GroenLinks wel iets mee. Dus als de collega's daarop willen reageren, heel graag.

De voorzitter: Heel mooi. Dat dacht ik ook al dat dat de bedoeling was. Dank u wel. Dan is de andere fractie die dit heeft geagendeerd D66. Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Even kijken hoor. Wat we in de cijfers zien, is het duidelijk de verkeerde tendens. De Versnelling Woningbouw versnelt niet. Wat ik mij afvroeg bij het mede willen agenderen. Zijn er nu alleen maar externe oorzaken, of kunnen we als provincie toch meer? Daarbij wil ik wel meegeven dat mijn partij niet bij voorhand denkt aan het aan de kant schuiven van zorgvuldig bepaalde randvoorwaarden en programmatische afspraken. Zoals voor betaalbaarheid en duurzaamheid. Om die illusie maar meteen weg te nemen. Maar ik ben blij met de inleiding van de voorzitter dat we daar de komende periode nog uitgebreid over gaan praten. Dus wat mij betreft kunnen we het debat voor vandaag dan eigenlijk sluiten. Het spijt me zeer.

De voorzitter: Dank u wel. Het CDA. Mijnheer Draisma, u heeft het woord.

De heer Draisma: Het CDA kiest toch wel meer voor een concrete aanpak en regie op die uitvoering. Ik denk dat we als Staten, als ik dit zo lees, die voortgangsrapportage. Het komt wat fatalistisch over. Ik zou toch wat actievere opstelling willen, ook van ons. Dat we toch concreter door gaan vragen. Wat zijn nu exact de knelpunten op die locaties en hoe gaan we die oplossen? Wie pakt dat op? Ook bijvoorbeeld met de verdeling van dat budget, ook even wat dieper in gaan zoomen. Wat hebben die middelen? Wat leveren die middelen op en waar liggen knelpunten? Dan die knelpunten gewoon één voor één oppakken. Ik denk dat we dat wel verplicht zijn.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, u heeft een interruptie van mevrouw De Widt. Ga uw gang.

Mevrouw De Widt: Een punt van orde. Want de heer Draisma gaat nu weer heel diep de inhoud in en ik denk dat we- Ik heb begrepen dat we in de komende periode een aantal debatten gaan doen gebaseerd op inhoudelijke cijfers en die hebben we vandaag niet.

De voorzitter: De heer Draisma.

De heer Draisma: Het zou mooi zijn als die inhoudelijke cijfers dan snel komen. Want zeg dit memo drukt daar wel de urgentie over uit. Dus in die zin ben ik aan uw zijde. Het liefst volgende maand, of de maand erop die concrete cijfers. Zodat we dat ook kunnen gaan doorakkeren. Dat is in ieder geval onze instelling. Wat betreft de dubbele vergrijzing, daar gaan we in mee. Wij vinden het wel belangrijk dat, ook al wordt die koek niet groter of groter. Dat we groepen op de woningmarkt hebben die een stukje steun verdienen. Dat kan inkomen zijn. Dat kunnen ouderen zijn, maar ook mensen met een handicap. Lichamelijk of geestelijk beperkt. Die groepen die moet je gewoon helpen op die woningmarkt. Zeker als juist zo'n schaarste is, komen ze helemaal in de verdrukking. Dus in die zin-

De voorzitter: Mijnheer Draisma, u heeft een interruptie van de heer Schipper. Mijnheer Schipper, u heeft het woord.

De heer Schipper: Wat de heer Draisma net zei en de reactie van Mevrouw De Widt, we hebben geen concrete cijfers. We hebben natuurlijk een aantal cijfers nageleverd gekregen. Wat mij daarbij opviel- Dan kom ik tot een vraag aan de heer Van Muilekom. De aantallen die erin staan over onttrekkingen door sloop en andere oorzaken. Dan heb je het over percentages van 13 tot 15 procent van wat er aan nieuwbouw wordt gerealiseerd. Ik vind dat zorgelijk. Ik vind dat terughoudend moet worden omgegaan met sloop. Hoe kijkt de heer Van Muilekom ertegenaan? Want ik vond het bijzonder dat die cijfers moesten worden geleverd, omdat er in het memo aangekondigd werd dat er ook nettocijfers zou worden gepresenteerd. Ik kwam dat na drie keer lezen niet tegen, dus ik heb dat daarom gevraagd. Maar 13 tot 15 procent gaat eraf door sloop en andere onttrekkingen. Hoe kijkt de heer Van Muilekom daar tegenaan?

De voorzitter: Het is ongetwijfeld een hele interessante vraag mijnheer Schipper, maar dit was een interruptie op de heer Draisma zijn betoog.

De heer Schipper: Maar wat vindt de heer Draisma daar dan van?

De voorzitter: Mensen, wat is er vandaag? Wat zit er in het water vandaag?

De heer Schipper: We hadden het erover. Er zijn geen concrete cijfers, maar dit zijn concrete cijfers.

De voorzitter: Ik snap hem wel. We lossen het dadelijk wel even charmant op als u aan de beurt bent. Dan kunt u de vraag alsnog even daarnaartoe verwijzen. Ik zag de heer Van Muilekom al meeschrijven, dus dat komt allemaal goed. Reactie van de heer Draisma op de heer Schipper. Ga uw gang.

De heer Draisma: Heel kort. Dank nog even voor de interruptie, want dat biedt mij de gelegenheid om ook weer even wat duidelijker te zijn. Concrete cijfers, prima. Maar we willen ook naar concrete oplossingen. Dus we moeten ook concrete oorzaken zoeken, mét de cijfers. Dan streven zeg maar per project, per locatie naar een concrete oplossing. Dat is ieder geval betoog van het CDA. Had ik nog één punt over het ravijnjaar. Daar wil ik nog wel over doorpraten, maar ik zie nog niet zo gauw voor ogen voor de woningbouw. Voor de jeugdzorg kan ik heel goed begrijpen, Wmo. Maar woningbouw zijn vaak langetermijninvesteringen met grondexploitaties. Ik heb nog niet goed in beeld wat voor invloed het ravijnjaar daarop heeft. Dus daar zou ik gewoon wel over door willen praten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan andere agenderende fracties, de PvdA. De heer Adriani.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Als inwoner van de enige gemeente in de provincie Utrecht zonder buitengebied, zou ik wel in het midden willen leggen dat de ladder voor duurzame verstedelijking geen enkele belemmering is voor snel veel woningen bouwen. Want de gemeente Nieuwegein verdicht al jaren 2,5 procent per jaar. Blijft ook nog jaren zo.

Een totale verdichting van ongeveer dertig procent. Ik zou zelfs de stelling aandurven dat kansen in het buitengebied eerder de woningbouw vertragen. Omdat de verleiding om te gaan studeren op woningbouwplannetjes buiten de bebouwde kom, capaciteit opslokken van het werken aan projecten binnen de bebouwde kom. Ik denk dat bijvoorbeeld de gemeente Houten daar een goed voorbeeld van is. Die hadden een mooie, ruimtelijke koers met vijfduizend woningen binnenstedelijk. Die zijn nu heel veel ambtelijke capaciteit aan het stukmaken op een woningbouwplan. Waarvan we vooralsnog hier in de provincie zeggen, dat moet je niet doen. Die tijd hadden ze allemaal kunnen steken in het bouwen van woningen die al hadden kunnen staan.

De voorzitter: De heer Hossain, interruptie.

De heer Hossain: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Is de heer Adriani het niet met ons eens dat het ook juist heel goed is dat er ook lokaal draagvlak is? Dat er dus gezocht is, door bijvoorbeeld een gemeente Houten, naar een manier om binnenstedelijk daar waar behoefte aan is te bouwen. Maar ook te luisteren naar de woningbehoefte en ontwikkelbehoefte van een groot deel van de bevolking. Kijk naar de laatste verkiezingen.

De heer Adriani: Nee, voorzitter, dat denk ik niet. Als je versnelling van de woningbouw en de woningnood bovenaan je prioriteitenlijstje zet en tegelijkertijd in een situatie zit dat de ruimte in Utrecht onvoorstelbaar schaars is. Dat voor iedere vierkante meter in het buitengebied we strijden of er een boom moet groeien, een koe mag lopen, een windmolen moet staan, of een huis gebouwd moet worden. Dan denk ik dat je ook gewoon de politieke schouders achter en onder binnenstedelijke verdichting moet blijven zetten.

De voorzitter: De heer Hossain in reactie daarop, daarna de heer Draisma. Ga uw gang.

De heer Hossain: Dank u mevrouw de voorzitter. Maar ik concludeer wel dat ze een vergelijkbaar aantal woningen eigenlijk willen bouwen. Maar dan zeggen wij, wij willen de verdeling daar wat anders van. Dat er altijd misschien nog wel ruimte blijft tot verdere verdichting. Dus ik snap dat- Heel precies u daarin wil treden. Maar bent u het niet met mij eens dat ze die ambitie wel degelijk willen waarmaken? Dat het ook belangrijk is dat wij kaders scheppen, maar niet helemaal gaan sturen. Je moet het precies op die manier doen gemeente, want anders komen wij het voor je beslissen.

De voorzitter: De heer Adriani. Ga uw gang.

De heer Adriani: Mijn stelling is dat de verleiding van het bouwen in het buitengebied, eerder vertragend werkt dan versnellend. Omdat je ambtelijke capaciteit stuk gaat slaan op projecten die minder kansrijk zijn. Het is ook niet nodig. Want als we de plancapaciteit kijken, zoals die die verwoord is bij de PPWW 2025. Dan hebben we meer dan voldoende plancapaciteit om die woningbouwambities waar te maken. Het probleem zit hem niet in het gebrek aan plannen, het probleem zit hem in het gebrek aan harde plannen. Daar hebben we het hier niet over en ook niet in de commissies die de voorzitter aankondigde. Hebben we nu voldoende grip en zicht op wat in de weg staat om plannen op te harden die al wel in de pijplijn zitten? Want daar zit uiteindelijk denk ik, de sleutel. De sleutel zit niet in het opnieuw gaan zoeken naar locaties die misschien ooit kansrijk zouden kunnen gaan worden. Waar we dan nu allemaal hele ingewikkelde planstudies op gaan doen.

De voorzitter: De heer Draisma.

De heer Draisma: Eigenlijk twee vragen. De eerste. Ik vind het een heel goed voorbeeld, maar de vraag is. Wat doen we dan als provincie? Voeren we dan ook een gesprek met dat gemeentebestuur aan de versnellingstafel? Concluderen we dan dat dat ook de oorzaak is samen met het college daar? Gaan we dan ook samen een oplossing daarvoor bedenken? Om toch die woningbouw te versnellen. Dus dat vind ik nu een heel goed concreet voorbeeld. Zo zou ik dat graag voor alle locaties zien. Dat vereist zeg maar dat gat tussen de ambities die we hebben en de realisatie. Andere is ambtelijke capaciteit op plannen in het buitengebied. Dat is natuurlijk makkelijk gezegd, maar er zijn ook heel veel goede plannen in het buitengebied die helemaal geen ondersteuning vereisen van een gemeente. Misschien een bouwinspecteur die even een checklist moet nalopen.

De voorzitter: Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Sorry.

De voorzitter: Is het iedereen duidelijk aan wie u deze interruptie pleegt?

De heer Draisma: Het is een stukje debat. Maar misschien de vraag is van-

De voorzitter: Dat gaan we niet doen.

De heer Draisma: De vraag aan de heer Adriani is dan. Als er goede plannen zijn in het buitengebied die weinig of geen capaciteit vereisen, kunnen die dan wel doorgaan?

De voorzitter: Voordat de heer Adriani dan het woord krijgt voor de beantwoording, zag ik Mevrouw De Widt. Wilt u iets zeggen? Want volgens mij was dat echt in reactie op de heer Draisma.

Mevrouw De Widt: Een interruptie, omdat hij aangeeft locaties te willen gaan bekijken. Wat er dan precies- Ik zou een getal willen horen. Hoeveel locaties wil de heer Draisma tot in detail gaan bekijken? Want volgens mij is dat niet de taak van Provinciale Staten.

De voorzitter: De heer Draisma.

De heer Draisma: Volgens mij stellen wij als Provinciale Staten dat Programma Wonen en Werken vast. We waren vorige de commissie heel positief over het ambitieniveau. Eigenlijk nog ruimte kwam erbij om woningen te bouwen. Dan is de domper wel groot als je dan een maand later leest dat die realisatie achterblijft.

De voorzitter: Maar de vraag van Mevrouw De Widt was, hoeveel locaties?

De heer Draisma: Dus het Programma Wonen en Werken, het is een uitvoeringsprogramma natuurlijk. Maar het is wel een essentieel onderdeel ook wel van de besluitvorming in de Staten. Dat is mijn punt.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, u heeft het woord in reactie op de heer Draisma. Mevrouw Hoek, ik zie u, maar u krijgt pas na de heer Adriani het woord.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Eigenlijk bracht de heer Draisma mij op misschien wel een goed idee. Want we hebben inderdaad van die regionale versnellingstafels, waar gekeken wordt op het versnellen. Die hebben een voorzitter, die ook nog een oude bekende is in dit huis. Misschien zouden we die een keer moeten uitnodigen om te vragen wat hij nu ziet. In wat het belemmert om van een zacht plan een hard plan te worden. Of van een hard plan, een vergund plan. Of van een vergund plan, een gebouwd plan. Want dat zijn in feite de stapjes die je door moet. Wat dat betreft zou ik zeggen, er zit ook een klein beetje goed nieuws in de cijfers die we gehad hebben. Want je ziet dat de vergunningen wel weer oplopen. Alleen dat zou nog veel harder moeten. Nieuwe locaties in het buitengebied. Ik zou het dus niet doen mijnheer Draisma. We hebben plannen genoeg. We hebben 130 procent overprogrammering in het PPWW zitten. Laten we ons daarop focussen. Laten we ons focussen op de realisatie van die plannen, want dan gaan we echt de versnelling in. Ieder ambtelijk uur wat je aan nieuwe plannen besteed, is denk ik wat dat betreft zonde van de tijd op dit moment. Ik wilde nog één ding zeggen over de betaalbaarheid.

De voorzitter: Eén moment, want er was nog een interruptie van mevrouw Hoek. Ga uw gang mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Dit is nog naar de heer Draisma. Wat vrijkomt en waar het kan, kan je bouwen. Onze gemeente, laat ik het toch maar even zo zeggen. Stichtse Vecht werd net ook genoemd. Wij verzaken, of komen er niet aan toe om statushouders te huisvesten et cetera. Maar wij hebben 3,5 opties- Voorstellen, om transformatiegebouwen te realiseren. Dat is niet alleen een klein stukje, want daar moet leidingen naartoe. Palen naartoe en noem maar op.

De voorzitter: Wat is de vraag mevrouw Hoek?

Mevrouw Hoek: Mijn vraag is aan de heer Draisma. Beseft u dat sommige gemeentes wel willen en misschien ook wel kunnen. Misschien niet hoeven te wachten op tijd dat de provincie toestemming geeft dat je mag gaan bouwen. Dat wij opdrachten krijgen van alle kanten, waar al onze gronden gereserveerd moeten worden. Want voorlopig gebeurt er allemaal nog niks. Voor andere zaken dan bouwen. Ik weet het dan van Stichtse Vecht.

De voorzitter: Dat is een duidelijke vraag.

Mevrouw Hoek: Maar er zullen nog wel meer gemeentes zijn die met hetzelfde dilemma geconfronteerd worden in deze tijd.

De voorzitter: De heer Draisma.

Mevrouw Hoek: Bent u zich dat bewust?

De heer Draisma: Dat ben ik ook wel bewust. Het biedt mij ook wel even de gelegenheid om wat nuance aan te brengen. Het gaat niet om de grote uitbreidingslocaties, waar te veel energie in wordt gestoken. Daar kan ik meegaan met PvdA en de heer Adriani. Het gaat mij meer om de wat kleinere plannen, die toch kleine gemeenschappen vitaliseren. Dus die net weer even wat meer inwoners kunnen geven. Ook goed voor het verenigingsleven. Er zijn kleine plannetjes. Vaak heel geschikt gemaakt door degenen die ze ontwikkelen. Dan is het ook weinig energie voor een gemeente om daar gewoon goed op in te gaan.

De voorzitter: Dank u wel. We beginnen een beetje uit de tijd te lopen. Dat is zonde. Dus ik ga even het betoog van de heer Adriani laat ik even voorbijgaan. Dus u krijgt zo het woord. U krijgt nog het woord. Sorry, ik gebruik de verkeerde woorden. Daarna nog de Partij voor de Dieren en de SGP. Mijnheer Adriani, ga uw gang.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Ik wilde nog iets zeggen over betaalbaarheid. Het klinkt best aaibaar, twee derde betaalbaar. Alsof we mensen heel goedkoop laten wonen. Toch even de feiten. De sociale huurprijsgrens is op dit moment 880 euro. Als je tot de primaire doelgroep hoort van de sociale huurwoning, is dat meer dan vijftig procent van je inkomen wat je opmaakt aan alleen maar huur. Middenhuur tot 1200 euro, ik zei het net al. Als je een politievrouw en een halve verpleger bent, dan is het ook zomaar vijftig procent van je gezamenlijke huishoudinkomen. Dus laten we niet doen alsof die betaalbaarheidsgrens een soort van gratis wonen voor iedereen is. Het is zelfs, onder de titel betaalbaar, is het echt nogal sprokkelen voor de mensen die daarop aangewezen zijn om die huur bij elkaar te krijgen.

Dan tot slot. Kunnen we niet beter gaan kijken, zou ik willen zeggen, naar hoeveel mensen hebben we passend gehuisvest? In plaats van, of naast hoeveel nieuwe woningen bouwen. Want dan komen daar echt nieuwe oplossingen in beeld. Dan sluit ik een beetje aan op de motie die de Partij voor de Dieren onlangs ingediend heeft. Het beter benutten van de bestaande voorraad. Maar ook op wat mevrouw Hoek en mevrouw Van de Vooren zojuist zeiden, over het bouwen voor de vergrijzing. Wat overigens geen piek is in 2040, maar een hoog plateau voor een aantal decennia. Omdat we gewoon weten dat dat de aller- Goedgebouwde, goed gerichte ouderenwoning, de allerlangste verhuisketen met zich meebrengt. Dus het meeste aantal mensen aan een geschikte, passende woning helpt. Dank u wel.

De voorzitter: Partij voor de Dieren als agenderende fractie.

De heer Travaille: Dank u wel voorzitter. Wij kijken allereerst uit naar het vervolgdebat, met wat verdieping en inhoud. Maar voor nu een korte reactie. VVD heeft opgeroepen tot meer flexibiliteit ten behoeve van de woningbouw, vooral voor de hardwerkende Utrechter. Zonder dan precies te definiëren wat die flexibiliteit betekent en wie die hardwerkende Utrechter is. Hopelijk is dit geen oproep aan ons ambtelijk apparaat om harder te werken, of om wetgeving te negeren voor duurzaamheidseisen. De heer Adriani gaf al aan dat duurzaamheidseisen binnenstedelijk geen belemmering hoeven te zijn en dat buitenstedelijk bouwen eigenlijk niet nodig is. Dat spreekt de Partij voor de Dieren erg aan. Want bij bouwen in het buitengebied, daar is de natuur eigenlijk altijd het haasje. Omdat

natuurwetgeving over het algemeen wat ons betreft wat te flexibel wordt uitgelegd. Ik zou eigenlijk wel willen kijken of PS een soort statement zou kunnen maken met een aantal partijen die deze oproep eigenlijk ondersteunen. Om dat bouwen in het buitengebied vooral niet te doen, omdat het niet nodig is. Omdat het eigenlijk ook helemaal niet zo efficiënt is.

Dan over de stukken die wij toegestuurd hebben gekregen. Daarin viel ons op de leegstand. De beantwoording van onze technische vragen, zesduizend panden in Utrecht staan leeg. Misschien valt het eigenlijk relatief wel mee ten opzichte van andere provincies, maar het zijn wel zesduizend panden. Wij vroegen ons af of we daar ook actiever op in kunnen zetten. Kunnen we bijvoorbeeld gemeenten aanspreken om leegstandsverordeningen in te richten? Dat zou ons kunnen helpen om uiteindelijk ook deze vorm van mogelijke bewoning te benutten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de andere agenderende partij, de SGP.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter dank. Er is al heel veel gezegd, maar dit memo laat best wel een teleurstellend beeld zien. In tegenstelling tot wat de heer Adriani zei, dat er steeds meer vergunningen worden afgegeven. Zit er weer een knik in met minder vergunningen. Wat zorgen baart over de realisatie over een jaar of twee, drie. Die vergunningen zitten nog steeds niet op 10.000 woningen, wat ons wel beloofd is in de jaarstukken. Dit gaan we leveren voor dit geld. Ik zou daar even de vinger bij willen leggen. Er staat voor de komende jaren- Dit jaar negenduizend en de jaren daarna, tienduizend woningen of woonruimtes. Of noem het zoals we het noemen willen. Maar daar komen we bij lange na niet aan. De vraag die ik op wil werpen aan ons allen is. Accepteren we dat? Dat er zo minder gepresteerd wordt als dat er beloofd wordt. Vragen wij dan niet een bijstelling? Moeten we dan niet extra geld uittrekken als dat het probleem is? Moeten we niet- Ik weet niet precies wat het probleem is. Ik hoor dat er voldoende plannen zijn, maar dat het her en der vastloopt. Of moeten we het accepteren en zeggen, dit is het dan. Ik zit daar zelf wel mee te worstelen, omdat we wel die 10.000 moeten gaan bouwen, omdat we al bouwen met een tekort. Moet daar dus wel versnelling in komen. Alle wegen die dat kunnen versnellen, die zijn wat mij betreft het onderzoeken waard. Dan vind ik het wel interessant om die versnellingstafel eens uit te nodigen en daarmee in gesprek te gaan. Lijkt me een heel goed voorstel om dat te gaan doen. De vraag die opgeworpen werd. Ik heb dat destijds ook uitgezocht, maar ik kon het er niet echt in vinden. Als we de plannen van zacht naar hard kunnen helpen, hoe concreet hebben we dat dan benoemd in die twintig miljoen? Wat mag dat ons kosten om die plancapaciteit echt stevig een volgende stap te laten zetten? Dat zijn allemaal vragen die hieromheen leven. Als ik het dan zo hoor, dan denk ik vroeger was het zo gek nog niet. Ik heb dat bij ons in de straat eens uitgeteld. Want wij wonen met zijn zevenen in onze woning. Dat zijn evenveel mensen als in de vijf huizen die in de rest van het blokje staan. Dat is toch ook een ontwikkeling waar we mee te dealen hebben. Maar dat is wel een huisvestingsprobleem waar de samenleving ook mee te dealen heeft. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van den Dikkenberg. Dan kijk ik even naar- Zijn er nog andere fracties? Geen agenderende fracties die hierover het woord willen? Mevrouw Blekxtoon en de heer Daniëls. Mevrouw Blekxtoon als eerste.

Mevrouw Blekxtoon: Dank voorzitter. Ook vanuit Volt hebben wij die woningmarktcijfers natuurlijk met interesse en bezorgdheid gevolgd. Uit het antwoord op onze technische vraag blijkt dat we die 10.000 gewoonweg niet gaan halen. Wij zijn natuurlijk heel bezorgd over de situatie van veel jongeren die niet verder kunnen met hun leven. Nu is er deze week een rapport verschenen van het Economisch Instituut voor de Bouw, met daarin prognoses over stikstof. Het zou mooi zijn als we dit soort informatie, net als deze woningmarktcijfers, in onze aankomende debatten mee kunnen nemen. Vanuit Volt zijn wij in principe een groot voorstander van het bewaken van NNN. Dus in principe geniet bouwen in het buitengebied ook niet onze voorkeur. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Daniëls. Excuses mijnheer Daniëls. Oh, u wilt erna. Ik dacht dat u een interruptie had. Ga uw gang mijnheer Daniëls.

De heer Daniëls: Er is ons in het verleden voorgesteld dat het plan voorraad voldoende was en dat we op schema zaten. Dat is intussen wel achterhaald. 2025 lijkt dus nog een slechter jaar te worden voor de bruto toevoegingen dan 2024. Waardoor het gat dus nog verder zal groeien en dat is een buitengewoon zorgwekkende ontwikkeling. Ik hoop dat daar dus snel wat aan gedaan kan worden, met name op het punt van de provinciale koppen. Ik heb een concrete vraag nog. Sommige gemeenten zitten beter in het personeel dan anderen. Er zijn ook pieken en vragen bij de gemeenten bij het stoppen en starten van projecten. Is er ook zicht op de mogelijke, ambtelijke restcapaciteit bij gemeenten die mogelijk beter benut zou kunnen worden?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel voorzitter. We zijn blij dat we hier al veel over hebben gesproken en dat we er ook over zullen spreken op 16 april. We hebben het daarom ook niet geagendeerd. We zien op zich geen nieuwe punten. Maar we sluiten ons wel helemaal aan bij de bijdragen van de Partij van de Arbeid en de Partij voor de Dieren. Daarnaast zijn er ook technische vragen gesteld bij het Programma Versnelling Woningbouw. Dat is niet geagendeerd, maar de antwoorden zijn best interessant. We maken ons vooral zorgen over dat er wellicht, wat daar staat, een wachtlijst voor elektriciteitsaansluitingen voor kleingebruikers zou kunnen worden ingevoerd. Als dat het geval is, dat dan de ambitie bij lange na niet gehaald gaat worden. Maar we zullen verder discussiëren op 16 april met elkaar.

De voorzitter: Dank u wel. Dan had de heer Schipper een vraag aan de heer Van Muilekom, die heeft hij eigenlijk al gesteld. U had meegeschreven, dus dat komt goed. Wilt u nog het woord mijnheer Schipper? Of dat was voldoende voor u?

De heer Schipper: Als dat zo meteen beantwoord wordt, vind ik het prima. Ik heb straks nog wel in de nazit zeg maar, tweede termijn. Heb ik nog wel een verzoek aan de collega's. Maar daar kom ik straks op.

De voorzitter: Helemaal goed. Is er nog iemand anders die ik het woord kan geven? Nee? Mijnheer Van Muilekom, ik heb drie vragen gehoord. Eén van mevrouw Van de Vooren, één van de heer Schipper en één van de heer Daniëls. Dus dat viel mee.

De heer Van Muilekom: Dank u wel. We hebben deze discussie met het Programma Versnelling Woningbouw vastgesteld. Volgens mij zitten er een hele hoop acties in die u hier nu benoemt en daar moeten we keihard mee aan de slag. Of het nu gaat over bestaande voorraad, het opharden van plannen, grotere projecten. Dus ik heb u gehoord. Ik vind het ook wel- Om even aan te geven over de prioritering en die twintig miljoen. In 2024 hebben we negentig procent van het geld gestoken in projecten, 37 projecten. Allemaal met de bedoeling dat die projecten door kunnen gaan. Dus wat we ermee doen, is vooral gericht op uitvoering en zodat projecten voor elkaar komen. Ik kan het niet nalaten om- Even mevrouw Van de Vooren. Ik maak me eigenlijk in zijn algemeenheid grote zorgen over voldoende menskracht. Ik vind dat echt een groot probleem. Het is niet zo mijnheer Daniëls, dat er gemeenten zijn met restcapaciteit en we doen het even voor. Maar wat wij wél- Dat hebben we ook in het Programma Versnelling Woningbouw gezegd, die capaciteit die willen wij beter op orde brengen. Daarom denken we ook door die flexpool, dat we dat meer op regionaal niveau gaan organiseren. Zodat er wat meer- De ene gemeente heeft dan weer van die en die meer van die, zodat je die capaciteit efficiënter kunt benutten. Het VNG die zit wel te kijken naar het kabinet op dit moment. In het kader van het ravijnjaar, waar het mee komt. Die zeggen heel duidelijk. Als daar geen voldoende middelen komen, dan gaan wij ons terugtrekken uit het zorgakkoord en het woonakkoord en de afspraken die er liggen. Dus hoe dan de impact doorworstelt naar de projecten- Maar capaciteit vind ik echt een groot issue. Dus daarom is dat onderwerp ook echt benoemd in het Programma Versnelling Woningbouw.

Een ander punt is even- Dat heb ik ook gehoord. Allemaal over de extra drempels die de provincie oplegt. Dat programma STOER, dat komt deze week geloof ik met een advies. Dan staat het open voor commentaar. Wij hebben als provincie vier, vijf jaar geleden het convenant Toekomstbestendig Bouwen in gang gezet. Wat mij betreft gaan we daar gewoon mee door. Ik vind dat je moet kijken naar de toekomst wat er nodig is. Tegelijkertijd biedt het convenant-

Het zijn geen regels, maar ambities. De mogelijkheid om maatwerk te leveren per project wat er nodig is om- Wat kun je wel doen dat het project toch door kan gaan? Maar wel kijken met die toekomstbestendige blik.

Dan nog even over het buitengebied. Ik ben het met de heer Adriani eens. Inmiddels is het zo dat van onze plancapaciteit tien procent in het buitengebied en negentig procent binnenstedelijk. Ik denk dat dat echt ten opzichte van een jaar of vijf, zes geleden echt een hele grote stap is. Er zijn ongelooflijk veel projecten toegevoegd. Ik denk ook met plancapaciteit, we moeten vooral ervoor zorgen hoe we die plannen aan de praat krijgen. Dus we proberen nu in de woondeals mijnheer Draisma, ook op te halen waar knelt het nu? Dat probeer je goed inzichtelijk te krijgen. Dan kun je kijken, wie kan er wat aan doen? Dat is de vervolgvraag. Op die manier het ook een vervolg krijgen. We merken wel dat dat soms bij projecten- Gewoon het draagvlak voor projecten. Want iedereen vindt dat er woningen moeten komen, totdat het bij jou in de buurt is. Dan wordt iedereen er tegen. Ook wel soms tekorten. Dus die tekorten op personeel, maar ook financieel. Dus dat zijn wel dingen, maar dat hebben we in de woondeal wel afgesproken. Ook over de type woningen die moeten komen. De Wet versterking regie, die komt waarschijnlijk nog eind april in de Tweede Kamer. Daarin wordt gewoon vastgelegd dat die tweede derde betaalbaar moet zijn, die dertig procent. Een derde van de woningen nadenken over woonzorg senioren. Hebben we inmiddels ook in de regio met de woondeal, met de gemeenten ook al geprobeerd afspraken te maken. Wat gaan jullie nu doen in jullie programmering om dat te doen? Bedenk even, daar zit altijd een vraag onder. Als je het hebt over specifieke woningen voor senioren. Dat zijn net even niet de standaard woningen en die kosten net even iets meer investeringsruimte. Dus ik vind dat als we dat met zijn allen willen en dat kost het dan. Dan moeten we ook kijken of we dat soort type projecten dan ook kunnen helpen en ondersteunen. Daar hebben we als provincie ook wat middelen voor.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Hossain.

De heer Hossain: Als ik nog een aanvullende vraag mag stellen mevrouw de voorzitter. In hoeverre is in de ervaring van de gedeputeerde dan verschil van inzicht tussen wat gemeenten eigenlijk willen en aanbieden? De heer Adriani refereerde er ook al aan. Versus wat de provincie misschien het liefste ziet vanuit haar beleid. Een vertragende factor. Speelt dat een grote rol, of valt dat mee?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Ik denk als je het hebt over gemeenten, of over coöperaties, of over de provincie. We willen eigenlijk volgens mij allemaal hetzelfde. Ik vind zelf- Maar goed, we hebben net het Programma Versnelling Woningbouw vastgesteld. Ik vind dat we daar redelijk goed uitgewerkt hebben wat wij als provincie kunnen doen. Tegelijkertijd is het zo- We hebben het over netcongestie net gehad. Ik merk in het college ook- Collega Van Essen die is daar keihard mee bezig om tot afspraken te komen over die knelpuntgebieden, om investeringen te doen. We zijn bezig om een lobby te voeren bij de Raad van State over langdurige procedures. Weet je, stikstof ook zo iets. Ik heb van de week een wethouder gesproken. Intern salderen mag niet meer, mijn project van 2500 woningen ligt op zijn gat. Dus we proberen dat ook wel te doen, hoewel het niet bij ons ligt, maar wel te agenderen op de juiste plekken. Zodat die versnelling erin blijft.

De voorzitter: U heeft ook nog een interruptie van mevrouw Hoek. Ga uw gang mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Mijnheer Van Muilekom, er zijn een aantal projecten die eigenlijk nu pas op gang komen en wat tien jaar geleden al is opgestart. Ik zou mee willen geven dat- We hebben in ieder geval- Er was bijvoorbeeld een stukje weg nodig, wat in bezit was van de provincie. De provincie verkoopt niet aan derden, alleen aan gemeenten. Daar wil ik toch meegeven om daar eens flexibeler mee om te gaan, want daardoor kunnen bepaalde projecten niet doorgaan. Want u zegt net, we doen er van alles aan om het te versnellen, te bevorderen. Maar dit is wel een struikelpunt. Dat als er een stukje grond in een gebied is waar een groot plan gerealiseerd kan worden, of moet gaan worden. Dat we dan stuklopen, de gemeenten stuklopen op het feit dat de provincie niet verkoopt aan derden.

De voorzitter: Dat is een hele duidelijke vraag. Mijnheer Van Muilekom, ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Zou u dat mee willen nemen in uw ontwikkelingen van hoe kunnen we de woningbouw versnellen?

De heer Van Muilekom: We moeten denk ik even kijken, want we zijn een tijdje over dit onderwerp aan het praten. Even over de vraag van de heer Schipper, over de- Het was een omissie mijnheer Schipper, want we hebben het wel aangegeven over de bruto en netto. Het is zo dat in de woondeal afspraken zijn gemaakt. Die 10.000 over netto, of over die 87.000. Dus we hebben dat aangevuld. Dat percentage over onttrekking en sloop. Ik merk dat daar- Daar hebben we het gesprek over ook met gemeenten. Want er zijn bijvoorbeeld ook gemeenten die zeggen in hun prestatieafspraken. Je mag geen woningen meer slopen, je mag geen woningen meer onttrekken. Het gebeurt natuurlijk voor een deel, gebeurt dat dan toch. Dan zeggen de coöperaties wij kunnen deze woningen verkopen. Als we deze verkopen, dan kunnen we er in drievoud aantal woningen terugbouwen. Maar goed, dat is het spel tussen gemeenten met de coöperaties. Dus ik ben het met u eens, probeer dat zo beperkt mogelijk te houden. Over die leegstandsverordening, die gesprekken lopen al langer. Sommige gemeenten hebben dat, soms functioneert dat. Maar ik vind het een goede suggestie die we verder mee kunnen nemen.

De voorzitter: De heer Travaille had nog had nog een vraag ook aan u gesteld volgens mij. Want die was ik vergeten te noemen. Dus mevrouw Van de Vooren heb ik gehoord. De heer Schipper, de heer Daniëls. Is de enige vraag die u nog moet behandelen is die van de heer Travaille.

De heer Van Muilekom: Van de heer Travaille. Ga ik even kijken op mijn lijstje. Over de leegstandsverordening had u toch een vraag?

De voorzitter: De aandelen van mevrouw Hoek denk ik de vraag over de gronden aankopen.

De heer Van Muilekom: Wij als provincie, wij verkopen niet zoveel gronden want wij hebben bijna geen grond. Maar u vraagt eigenlijk een soort rol te pakken als provincie in grond en aankoop. Ik moet er even verder over nadenken wat u precies bedoelt denk ik. Ook even kijken bij collega Bakker, want die gaat over grondaankopen en dat soort zaken.

De voorzitter: Een verduidelijking voor uw vraag? Ja, dat mag.

Mevrouw Hoek: Mijn verduidelijking is, ik wil het gebied wel noemen. Dat was namelijk notabene een provinciaal inpassingsplan, de Planetenbaan. Daar was een klein stukje weg nodig wat toevallig daarin zat. Daardoor zijn de plannen eigenlijk niet doorgedaan, omdat de provincie dat stukje weg niet wilde overdragen aan de projectontwikkelaar. Ik heb de brief, die kan ik u toesturen. Maar daardoor heeft het vijf jaar geduurd. Nu is men er eindelijk aan begonnen, omdat men een ander plan heeft gemaakt. Vijf jaar is er niets gebeurd, het ging om vijfhonderd woningen.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Hoek. Mevrouw Van de Vooren, u had ook nog een aanvullende vraag.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de heldere beantwoording. Ik hoor ook zijn betrokkenheid waar het gaat over het ravijnjaar van de gemeenten en dat u daar echt bovenop zit. Ik hoor u tegelijkertijd wel zeggen dat die flexpool en die 37 projecten, dat gaat eigenlijk allemaal over nieuwbouwwoningen. Ik hoorde u ook zeggen, er zijn wel wat middelen voor ouderenhuisvesting. Zou dat nu niet concreter kunnen worden met die flexpool van mensen? Dat die ook voor beter benutten van bestaande woonvoorraad, ouderenhuisvesting. Dat bijvoorbeeld als een gemeente echt aanspraak maakt, wij gaan ouderenhuisvesting neerzetten, die wijk zitten veel ouderen. Laten we die doorstroming helpen. Dat ze bij de provincie aan kunnen kloppen, wij hebben gewoon even daar iemand uit die flexpool voor nodig. Heb ik dat goed gehoord of is het echt alleen nieuwbouw?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: In het kader van het Programma Versnelling Woningbouw is ook de bestaande voorraad, is één van onze speerpunten. De heer Travaille, die heeft met een aantal mensen ook even een oproep maakt. Laat dan zien wat de potentie daarvan is. Dus de flexpool en ook de TEMPO, een club met experts die we in kunnen zetten. Dat

is op al die dingen die u noemt gericht. Dus daar waar gemeenten behoefte aan hebben, proberen we dat in te richten. We hebben zelfs personen erin zitten die ook een soort mediation kunnen doen als provincie, of gemeenten met partijen er niet uitkomen. Dat we zeggen van joh- Dus planeconomen, vergunningverleners, projectleiders. Er kan van alles gedaan worden. Dat wat nodig is om ambities en projecten verder te krijgen. Dus het is best wel heel breed. Als we denken ergens is een tekort en er is wel behoefte, dan proberen we dat ook op die manier aan te vullen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was dit het einde van de eerste termijn. Gaan we nu naar de tweede termijn. Ik heb gehoord dat de heer Schipper kort het woord wil. Zijn er nog andere fracties die ik het woord kan geven in de tweede termijn? De heer Adriani, de heer Hossain. Mijnheer schipper, u heeft het woord.

De heer Schipper: Mijn verzoek was om- Eigenlijk een verzoek aan de collega's. Ik had dit onderwerp achteraf best mee willen agenderen, maar ik heb het agenderingsverzoek niet langs gekregen. Ik heb van de week in de appgroep van de commissie LWM, had ik een verzoek gedaan om gewoon iedereen even deelgenoot te maken als er een agendering is. Dat wil ik ook hier doen. Want de informatie komt zo diffuus af en toe naar ons toe dat je dingen mist. Dus op het moment dat iemand iets wil opwaarderen, iets wil agenderen. Doe alsjeblieft eventjes een algemene mededeling. Dan kunnen we meelesen en misschien ook nog wel iets intelligents bijdragen. Dus dat algemene verzoek wil ik ook voor de commissie ROW doen. Dat was wat ik wilde zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. U heeft een interruptie op de heer Schipper? Mevrouw Blekxtoon. Ik kijk kennelijk een beetje scheel. Mevrouw Blekxtoon, u heeft een interruptie. Ga uw gang.

Mevrouw Blekxtoon: Dank u voorzitter. Ook vanuit onze kant hadden we die constatering. Ik wou even de opmerking maken dat een agendering volgens mij niet politiek hoeft te zijn. Iedereen kan een eigen agenderingstekst toevoegen. Het is wel fijn als dit op een transparante manier gebeurt, zodat je ook gewoon mee kunt doen in het debat op moment dat je dat zou willen. Dus een oproep inderdaad om gewoon te delen. Dat was het.

De voorzitter: Ik vind het echt niet iets om te bespreken hier in de commissie. Ik vind het echt iets om over de app, of dadelijk als we even schorsen in de koffiepauze te bespreken. Dus we gaan hier verder niet meer op in. De heer Adriani en de heer Hossain hadden aangegeven nog een bijdrage te willen in de tweede termijn. Mijnheer Adriani, ga uw gang.

De heer Adriani: Dank. Heel kort nog een toevoeging aan de beantwoording van de gedeputeerde. Waarvoor dank als het gaat om woningen voor ouderen. Wat ik zou willen meegeven is dat het ministerie van VWS een hele royale regeling heeft voor geclusterd en zorggeschikt wonen. Veel royaler nog dan de woningbouwimpuls. Ik zeg het even expliciet, omdat de provincie van nature misschien niet heel erg goed in de gaten houdt wat er uit het ministerie van VWS komt.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, ga uw gang.

De heer Hossain: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Even heel kort wilde ik rest van de commissie ook bedanken. Want ik heb echt wat geleerd ook over hoe verschillende partijen erin staan. Ook een paar interessante suggesties gehoord. Sommigen ook waarbij ik achter mijn hoofd krap, maar ik denk wel goede input om in de toekomst verder het gesprek aan te gaan. Ik heb nog even geprobeerd te zoeken. Voor zover ik kan vinden heeft de heer Schipper gelijk. Is er een groter tekort op dit moment aan sociale huurwoningen in de stad Utrecht dan er scheefhuurders zijn. Dus wat dat betreft I stand corrected. Vond ik wel netjes om te zeggen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek, u wilt nog het woord. Ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Ik wil nog eventjes aan de gedeputeerde meegeven dat in de periode van de Hoef in Amersfoort, dat kent u natuurlijk heel goed. Dat was een kantorenwijk die helemaal getransformeerd is naar woningen. In diezelfde tijd speelde dat ook van de Planetenbaan. Ik breng het even in hoe de processen toen zijn gelopen en hoe het systeem toen was. Maar dat weet u als geen ander. Dus dat vergelijkbaar. Ik denk dan heeft u een referentie aan de periode.

De voorzitter: Dan sluit ik hiermee dit agendapunt.

8. SB Evaluatie werkwijze programma's & Agenderingsmotie Werkwijze zienswijzen programma's

De voorzitter: Dan gaan we door naar het volgende agendapunt, dat is agendapunt 8. Maar niet voordat ik even de heer Van Essen het woord geef. Hij is aanwezig in de vergadering via Teams. Hij zit in de auto en hij had nog twee mededelingen voor u. Mijnheer Van Essen, ik geef u het woord.

De heer Van Essen: Goedemorgen voorzitter. Goedemorgen allemaal. Klopt, ik heb twee mededelingen. Ik ben ook over ongeveer zes minuten bij het provinciehuis, dus dan kan ik ook fysiek aan komen schuiven. Eerste is een beetje technisch punt. We hebben u onlangs een Statenbrief gestuurd over het Ontwerpwijziging Omgevingsverordening onder het delegatiebesluit. Dat ging om heel veel, hele kleine, technische wijzigingen. In de Statenbrief stond op pagina 4 ook een overzicht van wat u nog meer kunt verwachten. Daarin stond een Statenvoorstel aangekondigd over de voorbeschermingsregel. Ook wat technisch punt. Daar is nog even goed naar gekeken. Dat besluit dat blijkt gelukkig toch niet nodig te zijn. Die voorbeschermingsregels die zijn al voldoende verwerkt ook en dat is al voldoende geborgd. Dus ik zal de gemeentes daar ook informeren. Maar dat Statenvoorstel dat is dus niet nodig, dus dat zult u ook niet hoeven te ontvangen. Dan heb ik een tweede mededeling voorzitter, zal ik maar meteen doorgaan?

De voorzitter: Ga uw gang.

De heer Van Essen: Dat gaat over het ruimtelijk arrangement. Ik zou haast zeggen, weet u het nog? Hetgeen wat het vorige kabinet in gang heeft gezet, een startpakket naar alle provincies. Vervolgens hebben wij net als andere provincies een ruimtelijk voorstel gemaakt en daar wordt toegewerkt naar een ruimtearrangement. Wederkerige afspraken. We zien nu dat het Rijk de scope van dat ruimtelijk arrangement wat gewijzigd heeft. Eigenlijk eenzijdig vanuit de kant van het Rijk het veel smaller heeft gemaakt, best wel heeft ingeperkt. We zijn nu aan het kijken hoe we toch kunnen komen tot zinvolle afspraken. Dat zal zijn bij het BO leefomgeving. Wij zullen u ook in de Statenbrief die u daar t.z.t. over ontvangt, in aanloop naar het BO leefomgeving, over informeren. Dat is op 3 juni is dat, de BO. Maar goed, het leek me goed om vast deze aankondiging te doen. Dat de scope toch van het ruimtelijk arrangement- Ik mag wel zeggen, wat ons betreft helaas- Maar waarschijnlijk nog wat smaller zal zijn dan hetgeen wij eerder gehoopt hadden en voor ogen hadden. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb een vraag van de heer Gilissen ten aanzien van uw tweede mededeling.

De heer Gilissen: Dank u wel. De heer Van Essen weet dat ik zeer veel interesse heb natuurlijk ook voor het ruimtelijk voorstel, het arrangement. Er komt een Statenbrief. Fijn. Is het in de planning ook zo mogelijk dat we die nog voor het BO op 3 juni zouden kunnen bespreken in deze commissie? Was is ongeveer de planning van die Statenbrief?

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: U krijgt hem altijd voorafgaand aan het BO. Het bespreken ervan zal denk ik niet voor het BO plaatsvinden. Het is natuurlijk wel altijd zo, op het moment dat er in zo'n BO besluiten of afspraken voorliggen, waar u als Staten over gaat. Dat dat onder dat voorbehoud is. Als ik heel eerlijk ben en ik kijk nu naar de bewegingen rond dat ruimtelijk arrangement. Dan denk ik dat daar, ook gezien de beweging die ik net schetste aan rijkszijde, weinig in zal zitten waar nu een heel stevig politiek debat over zal gevoerd hoeven te worden. Helaas zeg ik daar dan ook bij. Want wij hadden graag daar wat- Bijvoorbeeld financiën is iets waarvan het Rijk heeft gezegd, wij willen in het ruimtelijk arrangement geen financiële afspraken maken. Daarmee wordt het natuurlijk al wat een gemarkeerd ruimtelijk arrangement om het zo te zeggen.

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, ik hoor heel goed wat de gedeputeerde zegt. Ik zou me dan ook kunnen voorstellen dat die Statenbrief dan ook niet zo heel ingewikkeld is. Dus zie het dan maar als een aansporing om ook snel via de

Statenbrief geïnformeerd te worden over de koerswijziging van het kabinet. Wat dat ook betekent voor de inzet vanuit de provincie. Dat helpt de gedeputeerde ongetwijfeld ook, misschien wel tijdens het BO.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, ik zie dat u op de oprit staat.

De heer Van Essen: Ik kan deze beantwoording wel afmaken, misschien is dat makkelijk.

De voorzitter: Dat is goed.

De heer Van Essen: Kijk, het is zo- Wat er precies in het ruimtelijk arrangement gaat landen, dat is op dit moment nog volop in beweging. Wij proberen daar ook andere afspraken- Ook die we eerder hebben gemaakt. Toch ook vanuit het idee van een integraal ruimtelijk arrangement in meegenomen te krijgen. Ik kan u op dit moment ook niet heel veel meer melden dan ik u nu meld. Als het wat helderder wordt wat daar in dat ruimtelijk arrangement zal landen, dan zetten wij redelijk kort voor- Enkele weken voor dat BO leefomgeving. Dat is ook het moment dat we u die brief sturen. Dus ik zie niet zo goed hoe ik u nu al meer zou kunnen informeren, omdat die informatie er simpelweg ook nog niet is.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Essen. Ik zie geen reactie meer van de heer Gilissen. Wij schorsen even heel kort de vergadering en dan kunt u hiernaartoe komen lopen. Kunnen wij even de benen trekken. Ik schors even voor vier, vijf minuten.

Beste Statenleden, commissieleden. Komt u allemaal weer in de ring zitten voor het vervolg van de vergadering. Dank u wel. Dank u wel. De heer Van Essen is uit de auto en bij ons in de zaal. Welkom. Heel fijn. Dan gaan we verder naar agendapunt 8. Zou iemand de deur voor mij willen dichtdoen van de Commissiekamer. Evaluatie werkwijze programma's & Agenderingsmotie Werkwijzer zienswijzen programma's. Deze Statenbrief is geagendeerd door de fracties van de ChristenUnie, VVD, Partij voor de Dieren, Volt, SGP en SP. Tevens heeft de ChristenUnie een agenderingsmotie Werkwijzer zienswijzen programma's geagendeerd ter bespreking. De geagendeerde fracties willen met u en GS in gesprek hoe PS nog beter in positie kan worden gebracht bij het opstellen van beleidsprogramma's. Ze doen een suggestie om het programma standaard een kaderstellende, of herstellende zienswijze vast te stellen in PS. De agenderingsmotie stelt voor om de werkwijzer hierop aan te passen. De behandeling van de Statenbrief en de agenderingsmotie vindt plaats in twee termijnen. Ik geef als eerste de ChristenUnie het woord om hun agenderingsmotie toe te lichten. Daarna de overige agenderende fracties ten aanzien van het memo. Vervolgens komen de andere fracties die daar nog het woord over willen voeren, aan de beurt. Ik geef nu eerst het woord aan de heer Schaddelee van de ChristenUnie. Ga uw gang.

De heer Schaddelee: Dank u wel voorzitter. Waardering allereerst voor de evaluatie die er nu ligt en die is gemaakt. De reden dat wij dit agenderen is een zorg die wij hebben over de relevantie van ons als Staten. De vraag of wij nog wel aan de knoppen zitten. Er zijn maanden dat we hier geen, of amper Statenvoorstellen voorgeschooteld krijgen om onze tanden in te zetten. Daar vinden wij wat van. Ik denk dat de discussie die we zojuist hadden over wonen, daar een hele goede illustratie van is. Wonen is een heel groot thema. Alle fracties doen verwoede pogingen om hun punt te maken, maar vallen steeds weer in herhalingen. We hebben geen voorstel, geen amendement, geen motie om onze politieke punten concreet te maken. Dat vind ik eerlijk gezegd tamelijk tragisch. Het is hoog tijd om PS beter in positie te brengen. Ook omdat we ontevreden zijn over de manier waarop wij nu als PS zijn aangehaakt bij de uitwerking van de beleidsprogramma's. Vooraf wordt er input opgehaald bij PS, maar achteraf kan alleen een ietwat vrijblijvende zienswijze worden meegegeven. Wij zouden graag zien dat we als PS steeds na de commissiebespreking expliciet vaststellen dat de programma's en projectbesluiten passen binnen de kaders die PS eerder heeft meegegeven. Onder meer via de Omgevingsvisie en Programmabegroting.

De voorzitter: De heer Adriani heeft een zienswijze- Een zienswijze?

De heer Adriani: Een kaderstellende zienswijze.

De voorzitter: Een kaderherstellende zienswijze. Een interruptie, ga uw gang.

De heer Adriani: Dank u wel voorzitter. Maar dat is wel precies waar mijn vraag over ging. Want ik heb de agenderingsmotie gelezen en mijn vraag aan de ChristenUnie is. Wie in uw visie houdt de pen vast bij het opstellen van die kaderstellende zienswijzen? Want normaal gesproken doet GS dat, maar die zullen geen kaderstellende zienswijzen opschrijven op hun eigen ontwerpprogramma. Zoals we als commissie bijeen zijn, zijn we het niet per se. Hebben we eenzelfde mening. Dus wie houdt nu die kaderstellende zienswijzen vast om dat op te schrijven?

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank u voorzitter. Ik proef bij u in ieder geval ook het verlangen om tot een kaderstellende zienswijze komen. Uw vraag komt vast voort uit nieuwsgierigheid daarnaar. Volgens mij kan je dat op twee manieren doen. Je zou één kunnen zeggen, er wordt altijd door de griffie al een commissieadvies gemaakt bij bespreking van agendapunten. Wat vaak een samenvatting is van wat hier wordt gezegd, met eventueel nog de punten die in PS aan de orde kunnen komen. We zouden kunnen kijken of dat commissieadvies geschikt is. We zouden ook, dat is misschien wel wat charmanter. Kunnen kijken of wij als Staten na een commissiebespreking dat zelf kunnen doen. Dat zelf doen is misschien een beetje ingewikkeld, want dan gaan er dertien mensen de pen vasthouden. Maar dan zou je bij een commissievergadering met elkaar kunnen bepalen wie wordt penvoerder? Een soort rapporteur op dit onderwerp. Wie doet er een voorzet? Dan is het denk ik handig om dat aan het eind van zo'n commissiebespreking met elkaar te concluderen. Dat je kijkt wie heeft er iets neergezet wat door veel mensen gedeeld wordt? Dan heb je in ieder geval een stuk wat je in PS met elkaar kan vaststellen. Waar je vervolgens door amendering en dergelijke, nog je politieke punten op kan loslaten.

De voorzitter: De heer Adriani.

De heer Adriani: Lijkt me lijkt me best een gedoe, maar ik laat het even op me inwerken. Maar mijn vervolgvraag is. Een zienswijze dat is iets waar het college vervolgens in een nota van beantwoording een reactie op geeft en dat leidt dan wel of niet tot een aanpassing? Hoe zit dat bij een kaderstellende zienswijze?

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Die naam, die heb ik bewust zo gekozen. Omdat inderdaad een zienswijze komt een beetje op de grote hoop. Dan kom je op de stapel terecht met zienswijzen van grote ledenorganisaties, maar ook de achterbuurvrouw en noem maar op. Met alle respect, wij zijn niet de achterbuurvrouw, of de NMU, of een andere belangenorganisatie. Wij zijn gekozen volksvertegenwoordigers. Dus ik vind ook dat wij ergens op de één of andere manier moeten kunnen markeren. Dat wij niet één van de duizend meedenkende zienswijze-indieners zijn, maar dat wij de Staten zijn. Dat markeren we aan de ene kant door aan het begin natuurlijk kaders mee te geven, waar het college rekenschap van dient te geven. Maar volgens mij zouden we dat ook meer aan de achterkant van het proces. Vóór vaststelling door GS, want dat is nu eenmaal wettelijk zo geregeld. Moeten markeren wat onze positie is en wat we wel of niet mee willen geven.

De voorzitter: Interrupties kort en ook de beantwoording mag wat korter. De heer Adriani laatste keer.

De heer Adriani: Laatste keer, even dat ik het goed begrijp. Kan het college op zo'n kaderstellende zienswijze nog beantwoorden, wij nemen deze niet over? Of kan dat eigenlijk niet?

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dat is een ingewikkelde. Want dan gaat GS- Die hebben de bevoegdheid om een besluit te nemen. Maar die gaat daarmee echt contrair aan iets wat de Staten vinden. Dan gaan ze een besluit nemen waar kennelijk, ook vastgesteld in de Statenvergadering, geen politiek draagvlak voor is. Volgens mij zouden wij dan als Staten de vergadering daarna moeten zeggen. Wat er nu is gebeurd, dat leidt misschien wel tot een

vertrouwensvraag. Daar roepen we het college voor op het matje, want dit vinden wij nogal wat. Dus daar moeten razend goede redenen voor zijn. Dus dat zou misschien wel een soort appellatiedebat of zoiets moeten worden. Waarin je ook echt de gedeputeerde bijna met knikkende knieën naar de Statenzaal laat komen. Omdat hij óf een heel goed verhaal moet hebben, óf anders weet dat de Staten hem gaat terugfluiten.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Schaddelee. Eerst de heer Gilissen, dan de heer De Jong. De heer Gilissen. En de heer Westerlaken. Eerst de heer Gilissen. Ga uw gang.

De heer Gilissen: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik heb het ook even op me kunnen laten inwerken. De heer Schaddelee had de motie ook vooraf gedeeld, dus dat is fijn. Ik zoek een beetje, zijn er geen makkelijkere manieren? Dus ik vroeg me even af. Wat is er mis met het verslag van zo'n commissievergadering waarin het besproken wordt? Waarin je misschien ook wel inventariserend kijkt in hoeverre wat- Er bijvoorbeeld ook draagvlak is voor bepaalde ideeën. Want ik ben het met de heer Schaddelee eens. Je kunt wel een lijstje maken van alle mogelijke zorgpunten, dat doen we trouwens nu al regelmatig. Maar daarmee weet je nog niet eigenlijk of de heer Van Vuuren het daarmee eens is, of mevrouw De Widt dat ook vindt. Dus ik zoek een beetje zijn er geen- Het verslag van de commissievergadering. Is dat niet zeg maar- Komt dat niet al tegemoet aan de wens van de heer Schaddelee?

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank voorzitter. Voor mij heeft het verslag eenzelfde makke, namelijk dat je de weging een beetje mist. Dus inderdaad de opmerking van de heer Gilissen of de heer- Wie dan maar ook. Blijft een beetje hangen als in- Vindt alleen de SGP, of alleen de VVD dit? Of wordt dat breder gedeeld? Dus daarom zou je, denk ik- Maar misschien is het goed om naar aanleiding van de motie daar ook met elkaar over door te praten op een later moment. Moeten kijken wat zou dan de uitwerkingsvorm zijn? De motie zet volgens mij neer wat wij zouden willen, wat we beogen. Het is denk ik goed om daarna met elkaar het gesprek aan te geven. Hoe geven we dat dan concreet vorm? Ik heb daar net twee voorbeelden van genoemd, u noemt een derde. Wat mij betreft zouden we dan gewoon daar met elkaar over moeten doorpraten.

De voorzitter: Ik wou als voorzitter daar ook een beetje op aansturen. We gaan gelijk naar hoe we het oplossen. Maar het zou mooi zijn, dragen we met zijn allen het idee wat u voorstelt. De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, want een andere naam voor een kaderstellende zienswijze van PS zou natuurlijk ook een motie kunnen zijn. Tegelijkertijd denk ik dat niemand hier de neiging heeft om dit ook naar Statenvergaderingen te tillen en daar een waslijst van moties te hebben. Maar misschien dat je in de commissievergadering wel bijvoorbeeld kunt inventariseren, vrijblijvend in zekere zin. Het zijn vaak ook niet heel uitgewerkte ideeën. In hoeverre het ook op draagvlak kan rekenen in dit gremium.

De voorzitter: Wilt u daar nog op reageren? Was voldoende? Dan zag ik nog- Dan heeft u nog een vraag.

De heer Gilissen: Voorzitter, om het niet ingewikkelder te maken. Kunnen we dit gesprek niet toch ook gewoon voeren zonder dat we daar eerst over een motie gaan stemmen? Dat was ook mijn vraag aan de heer Schaddelee. Moeten we eerst de motie aannemen? Of kunnen we ook straks concluderen als onderdeel van deze bespreking, dat we hier met een paar knappe knoppen even de hoofden bij elkaar gaan steken?

De voorzitter: De heer Schaddelee?

De heer Schaddelee: Dat zou ook kunnen. Misschien is daar nog wel een extra aanleiding toe. Ook omdat ik weet dat onze Adviesraad voor de Fysieke Leefomgeving, Utrechts Advies, nu bezig is met zijn eerste advies. Dat gaat over gebiedsgericht prioriteren en kiezen binnen de Omgevingsvisie. Dus die komen misschien ook wel met aanbevelingen. Dus dat zou een reden kunnen zijn om. Maar de reden dat we nu met de motie komen, is dat er nu een evaluatie ligt. Ook op het moment dat we die motie met elkaar aannemen, dan weten we in ieder geval dat die knappe koppen die het uitwerken, ook werken aan iets waar draagvlak voor is. Anders blijft het misschien een beetje hangen, gaan we

maanden met elkaar praten en concluderen we daarna dat er geen draagvlak voor is. Dus ik zou denk ik toch voorstander zijn van deze volgorde.

De voorzitter: De heer De Jong.

De heer De Jong: Dank voorzitter. Ik zal zo mijn eigen inbreng wel toelichten hoe Volt hier tegenaan kijkt. Maar ik had even een verduidelijkende vraag aan de heer Schaddelee voorzitter, op zijn agenderingsmotie. Wilde ik voorafgaand even zeggen, complimenten voor de voorbereiding. Want als je het over positionering hebt, heeft de ChristenUnie ons uitstekend gepositioneerd om dit debat geïnformeerd aan te kunnen gaan. Waarvoor dank. Maar die kaderstellende zienswijze, wat is nu volgens de ChristenUnie dan het grootste verschil met een motie die ook kan worden ingediend? Waar zit nu de grootste meerwaarde? Want we kunnen nu ook altijd nog moties indienen, toch?

De voorzitter: Volgens mij was dit net ook een vraag van de heer Gilissen en daar heeft u al op geantwoord. Nog even heel kort.

De heer Schaddelee: Volgens mij is een motie een beetje pop-up. Dat popt bij ons op en dan moet je hem gaan agenderen in PS. Terwijl wij met deze motie voorstellen om het gewoon als standaardwerkwijze in te voeren. Dus bij ieder programma wat naar de commissie komt, ook standaard met elkaar zo'n kaderstellende zienswijze vast te stellen.

De voorzitter: De heer Westerlaken. Ga uw gang.

De heer Westerlaken: Dank u voorzitter. Ik zit ook te zoeken naar wat nu de beste werkwijze is in deze. Ik was blij met deze evaluatie. Want het was een best wel gecompliceerde traject om tot deze werkwijze te komen. Laat ik het zo zeggen. Nog dank aan de voorzitter van deze commissie, die toen heel veel daaraan getrokken heeft. Ik denk dat we toen een heel wijze manier van aanpak hebben gekozen, die toch echt wel afwijkt van wat er platweg in de wet staat. Want dat is heel simpel. Die wet is niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Dus ik zit een beetje te zoeken. We hebben toen heel bewust en heel genuanceerd-

De voorzitter: Mijnheer Westerlaken. Het voelt een beetje als een betoog. Het is een interruptie. Kunt u een korte vraag stellen aan de heer Schaddelee? U krijgt dadelijk alle tijd voor uw eigen betoog.

De heer Westerlaken: Voorzitter, het is een interruptie. Ik denk dat het niet onbelangrijk is om dit te vertellen, omdat dat deel van de geschiedenis nergens terug is te vinden. Het voor mij wel van belang is om te kijken of dat we het voorstel, de motie in ieder geval, recht doet aan die discussie die we toen gehad hebben. Daar zit ik een beetje mee. Het is hier al eerder gezegd. Wat stelt u nu eigenlijk voor, dat anders is dan de mogelijkheden die wij bij reglement van orde en wet al hebben? Want we hebben een kaderstellende functie, die hebben we al ingevuld. Op basis van die kaders wordt door GS het programma uitgewerkt en uitgevoerd. Projectbesluit staat er nog niet bij, omdat-

De voorzitter: Mijnheer Westerlaken, ik ga het niet nog een keer herhalen. Wilt u alstublieft een korte interruptie stellen op de heer Schaddelee?

De heer Westerlaken: Misschien is dit de enige interruptie voorzitter die ik doe. Dat hangt van het antwoord van de heer Schaddelee af.

De voorzitter: Dan is mijn beoordeling precies hetzelfde.

De heer Westerlaken: Dat blijft bij u, dat weet ik.

De voorzitter: Kom op.

De heer Westerlaken: Dus mijn vraag is. Wat voegt dit toe aan de instrumenten die wij hebben? Wordt dit een nadere kaderstelling ten opzichte van de kaderstelling die we al gemaakt hebben?

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank. Misschien kan het antwoord wat korter zijn als de vraag hoor. Volgens mij de werkwijze die we nu hebben, vind ik een hele goede werkwijze in aanloop naar- Dus op het moment dat het college en de ambtelijke organisatie werken aan het maken van het programma. Wat ik daaraan zou willen toevoegen, is dat je ook aan het eind met elkaar concludeert dat het conform is. Want dat blijft nu naar mijn idee vaak hangen. Het haakje wat ik daar in de stukken op had, in de Statenbrief. Is dat de Statenbrief op een gegeven moment de conclusie trekt, dat we meer uniformiteit en meer standaardisering willen. Terwijl volgens mij- Daar zat ik een beetje op te kauwen en in de evaluatie komt dat op een paar plekken wel terug. Maar ik dacht, meer standaardisering en uniformiteit is in ieder geval niet de behoefte die ik voel. Het gaat er bij mij om dat we meer concreet maken en materialiseren wat we vinden. Want volgens mij hebben we regelmatig hier in commissieverband hartstikke interessante discussies. Maar als je kijkt naar de Statenagenda, dan hebben we geloof ik de rest van het jaar een keer een Omgevingsverordening vast te stellen en een Kadernota en de Begroting. Dat is het zo'n beetje. Terwijl volgens mij hebben we ook allebei tijden meegemaakt dat je per vergadering zomaar drie, vier, vijf Statenvoorstellen had. Dat vind ik eerlijk gezegd iets gezonder dan de situatie waarin we nu heel vaak met elkaar gezellige gesprekken hebben in de commissie, zonder dat daar een besluit wordt genomen. Ik zie het een beetje als mijn core business als Statenlid om ook af en toe te stemmen over dingen. Vind ik wel fijn en dat kan ik nu weinig.

De voorzitter: De heer Westerlaken.

De heer Westerlaken: Dank u voorzitter dat ik toch nog een keer mag. Ik heb niet het antwoord gekregen wat dit toevoegt aan de mogelijkheden die wij bij wet en reglement van orde al hebben. Want al die zaken die u noemt, kunnen wij zelf als Staten alsnog uitvoeren. Wij kunnen een interpellatiedebat houden als we het niet eens zijn met het college over het voorstel wat er ligt. Dus het antwoord op de vraag. Gaan wij dan de kaderstelling nog nader- Gaan we daar nog nader op kaderstellen? Die heb ik niet beantwoord gekregen. Ik heb niet beantwoord gekregen de vraag. Hebben we niet- Anders geformuleerd. Hebben wij zelf niet al voldoende mogelijkheden als Staten om onze functie volledig in te vullen?

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Volgens mij- Dan doe ik gelijk het slot van mijn betoog, want daar zou ik dit in beantwoorden. Volgens mij gaan wij niet kaders stellen extra, want dat doen we nu al. Maar gaan we aan het eind binnen elkaar toetsen en vaststellen dat die kaders zijn ingevuld. Dat het programma is ingevuld binnen de kaders die wij hebben gesteld. Volgens mij is het hiaat die we nu hebben. Het doel is dus om helderheid te verschaffen over het politieke draagvlak in PS. Daarmee ook veiligheid en duidelijkheid voor de uitvoering van het beleid daarna. Want je hebt gewoon je politieke rugdekking als college goed afgehecht, van een stempel voorzien. Ik denk dat daar behoefte aan is. Wat ons betreft is daarmee iedereen geholpen. Wij zijn dus nieuwsgierig naar opvattingen van andere fracties.

De voorzitter: De heer Daniëls.

De heer Daniëls: Ik denk dat het ook, in aanvulling daarop, dat het niet alleen van belang is of er middelen zijn. Maar of dat ook middelen zijn die ook toegepast worden of het dus praktisch ook bruikbaar is.

De voorzitter: Dit is een vraag aan de heer Westerlaken of aan de heer Schaddelee?

De heer Daniëls: Is gewoon een toevoeging.

De voorzitter: Een aanvulling. Dank u wel. Dan geef ik nu de volgende agenderende fractie het woord en dat is de VVD. Mijnheer Gilissen, ga uw gang.

De heer Gilissen: Dank u wel voorzitter. In de evaluatie was te lezen dat PS-leden vinden dat we te veel met de procedure en te weinig met de inhoud bezig zijn. Dat gevoel bekruipt me natuurlijk ook wel weer vandaag als we dit

debat voeren, maar wel met een goede reden. Want dat zou ook de insteek van mijn bijdrage willen zijn en ook de oproep aan de collega's en het college. Want we doen dit uiteindelijk samen. Hoe zorgen we ervoor dat we het debat veel meer kunnen verplaatsen naar de inhoud? Daarmee ook het stelsel bouwen- We hebben nu eenmaal met die Omgevingswet te doen. Met de omliggende programma's, waarbij die inhoud veel meer centraal staat. Het ook voor ons als Statenleden- Want als wij dat al niet begrijpen, zo lees ik het ook terug uit de evaluatie. Hoe is het dan voor de mensen die dit debat volgen? Of ook zeer geïnteresseerd zijn in de keuzes die wij in politieke zin maken over de ruimte voor ontwikkeling van onze provincie. Mijn voorstel zou zijn, gelet op deze aftrap. Is om het meer samen op te pakken. Dat is één. Ook te investeren in het inwerkprogramma. Ook straks voor de nieuwe periode, dat we goed het stelsel doorhebben. Ik weet er wordt ook vanuit de ambtelijke organisatie hard aan getrokken en hard aan gewerkt. Maar ook om de lijnen veel duidelijker te laten lopen. Daardoor ook veel meer ruimte te creëren ook voor het inhoudelijke debat met elkaar, over de onderliggende programma's en ook de relatie tot de Omgevingsvisie en -verordening zelf. Ik twijfel dus zeg ik dan maar even, nog een keer ook naar aanleiding van de bijdrage van collega Schaddelee. Of een motie, waarin we dit verankeren, of dat gaat helpen. Ik heb eerder al een keer voorstel gedaan om als commissie, deze commissie ook, meer regie te pakken. Samen met de provinciale organisatie, de gedeputeerde, maar ook de griffie. Te kijken hoe we het debat en alles wat we doen rondom de Omgevingsverordening en de onderliggende programma's. Ook veel meer in lijn stellen en in teken te stellen van de inhoud. Dus ik wil die oproep ook graag herhalen. Ook hierbij het aanbod om zelf ook mee te denken om dat steviger en goed neer te zetten. Zonder dat ze uiteindelijk meer tijd over de procedure kwijt zijn. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De Partij voor de Dieren had ook dit onderwerp geagendeerd. Ga uw gang mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u voorzitter. Bij de conclusies in de stukken staat dat PS voldoende in staat worden gesteld om op verschillende momenten hun kaderstellende en controlerende taak uit te kunnen voeren. Tegelijkertijd staat in het stuk dat de leden van PS ervaren dat ze onvoldoende invloed hebben op de definitieve programma's. Die conclusies spreken elkaar een beetje tegen. Sluit ook niet helemaal aan bij de ervaring van de Partij voor de Dieren. Vandaag staat bijvoorbeeld het Beleidsprogramma Energie op de agenda van B&E. Daar kan PS behalve in het startgesprek, alleen in een werkbijeenkomst met externen inbreng geven. PS haar kaderstellende en controlerende rol, die kan PS op die manier niet goed uitvoeren hebben wij de indruk. We kunnen toch niet in een gesprek met allerlei externe belanghebbenden onze kaderstellende en toetsende rol invullen? Dus op welke manier denkt GS, dat wij als PS onze kaderstellende een controlerende rol op dit moment goed kunnen invullen? Als dat niet zou zijn zoals het voorstel wat gedaan wordt door de ChristenUnie. Wij ondersteunen de concept agenderingsmotie van de ChristenUnie en zouden daar graag aan meewerken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat een vraag die u stelde? Was die echt aan de gedeputeerde? Of was het een vraag aan de Statenleden om daar een reflectie op te geven? Hij was namelijk nogal breed.

De heer Travaille: Ik heb letterlijk gezegd GS en dat bedoel ik eigenlijk ook wel. Is er op dit moment een positie volgens GS die daarop- Waar wij onze kaderstellende en controlerende rol allebei kunnen invullen in zo'n planproces. Bijvoorbeeld zoals dat nu is gezet bij het programma voor Energietransitie. Natuurlijk staat het partijen vrij om daarop te reageren. Eigenlijk gebeurde dat net al in het debat, waarbij partijen aangeven dat kan nu ook al. Ik zie eigenlijk die motie, of ik zie die mogelijkheid niet direct hoe we dat nu al kunnen doen.

De voorzitter: Dank u wel. Volt, de heer De Jong. Als agenderende fractie.

De heer De Jong: Dank u voorzitter. De reden dat Volt met deze agendering is meegegaan, is omdat wij een aantal punten uit de evaluatie herkennen en een punt wilde maken. Maar is die misschien iets anders dan de vorige inbrengers. Allereerst wil ik zeggen dat wij ons inderdaad herkennen in de evaluatie, met name als het gaat om de verwarring die er soms is. Waar zitten we? Wat is onze rol? Wat kunnen we doen? Ook met name rond die nadere kaderstelling. Dus we herkennen die evaluatiepunten, maar we willen ook wel de bestuurlijke uitvoerbaarheid blijven

waarborgen. Dus we moeten PS goed positioneren, maar het moet natuurlijk niet op de nek van de bestuurder eindigen.

Drie punten die Volt hier zou willen inbrengen. Wat ons betreft het allerbelangrijkste is, is de planning. Want wij ervaren vaak dat in een planning eigenlijk weinig ruimte is geboden voor een bijstuurmoment van PS als dat gewenst is. Dat is ons belangrijkste punt. Wij denken dat we de huidige instrumenten zoals moties, daar wel toe voldoen. Bijvoorbeeld hebben dat gedaan bij de Omgevingsvisie, het actualiseren daarvan. Hebben we uiteindelijk met een toezegging een moment gecreëerd dat wij voordat het naar de zienswijze toegaat, of ter terinzagelegging. Dat PS nog gepositioneerd wordt. Maar daar was initieel geen ruimte voor in de planning. Nu wordt het ook niet met een volledig concept, maar met een- Wat er is, krijgen we dan. Dus wat Volt betreft, zouden wij voordat bepaalde belangrijke stukken ter inzage worden gelegd naar externen namens de provincie Utrecht. Dat er in ieder geval een moment in de planning, dus ruimte in de planning wordt ingebouwd. Mocht PS daar moment van bijsturing willen benutten. Nu is het vaak planningsgewijs gewoon heel erg lastig en dan zitten we vaak in de hoek waar we ons niet willen bevinden.

Tweede punt is ruimte voor inhoud. Het werd al even geopperd door de VVD, ook in vergelijking met dat het debat uiteindelijk over het proces gaat. Wij vinden het toch belangrijk dat je met voortschrijdend inzicht, ruimte krijgt om het over de inhoud te kunnen hebben. Die ruimte is er wel in commissies, maar het gaat vaak ook over- Wacht even, dit kader hebben we al vastgesteld. Dus daar mag je eigenlijk niet meer aankomen. Maar in die uitvoering kom je er dan ook pas achter. Die kaders worden zo toegepast, zijn we het daarmee eens? Twee, zijn we met deze toepassing en het voortschrijdend inzicht nog wel eens met deze kaders? Je kan niet elke maand opnieuw kaders aan de orde stellen, dan komt die bestuurlijke uitvoerbaarheid in het geding. Maar toch vinden we het belangrijk dat er wel een vorm wordt gevonden om ruimte aan de inhoud te gaan geven. Zeker in het licht van voortschrijdend inzicht.

Tot slot, derde punt. Waar wij veel waarde aan zouden hechten, is als er een betere terugkoppeling gaat komen vanuit het bestuur. Hoe de discussies binnen commissies, of de inbreng van PS. Dat kan ook buiten commissies zijn, op andere wijzen. Hoe die dan uiteindelijk weer terugkomen in die programma's. Nu is het niet helemaal helder als wij het debat hebben gevoerd in de commissie, of punten hebben aangedragen. Of dat ook echt geland is en daar wat mee wordt gedaan. Dan zit je af en toe, dan moet ik er maar een motie van maken. Maar volgens mij willen ook met zijn allen voorkomen dat we maar die motieregens blijven doen. Het zou fijn zijn als we dat kunnen voorkomen door vanuit het bestuur duidelijker te krijgen. Wat wordt er eigenlijk gedaan met onze inbreng? Hoe heeft dat het één en ander verrijkt? Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Even een tussenstap van de voorzitter. Ik hoor veel concrete zaken, maar er ligt wel een agenderingsmotie. De bijdragen stroken niet helemaal met de motie, terwijl ik wel zinnige punten hoor. Het is natuurlijk een geagendeerd stuk. Dus op wat voor manier wordt de bijdrage die vandaag hier wordt geleverd, nu meegenomen in hoe we verder gaan met elkaar? Dus een tip van de voorzitter. Misschien is dat wel een vraag aan de gedeputeerde. De heer De Jong.

De heer De Jong: Voorzitter, goed punt. Dus op mijn inbreng wil ik best het bruggetje maken. Het is natuurlijk de oproep aan de ChristenUnie om in dat licht van onze inbreng de motie te heroverwegen en misschien anders te formuleren. Dat het dus geen kaderstellende zienswijze wordt. Maar dat we met zijn allen gaan kijken hoe we GS kunnen oproepen in de planning een bijstuurmoment van PS mee te nemen. Dan kunnen we dat altijd met onze bestaande instrumenten doen.

De voorzitter: Dank u wel. SGP, de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank u wel. De evaluatie heb ik met veel interesse en plezier gelezen. Ik was ook bij het gesprek dat we voerden om de werkwijze te evalueren. Daar was best wel wat kritische noten vanuit de Staten. Er werd ook vanuit de organisatie aangegeven, de middelen zijn er. Vanuit Staten werd aangegeven, maar die middelen zijn niet op de geëigende momenten het antwoord op de vragen die de Staten hebben. Als je dan de conclusies leest, dan denk ik. Dat gesprek heeft niet plaatsgevonden, of de notulen zijn kwijtgeraakt, of er is iets

gebeurd. Want daar zit wel een groot gat tussen. Als je dan kijkt naar de mogelijkheden die we hebben. Bijvoorbeeld ik heb nu een paar keer gehoord, moties kun je altijd indienen. Wij waren een aantal jaar geleden toen de voorzitter van deze commissie deze werkwijze voorstelde, waren we niet meteen voor. We hebben daar best wel wat gesprekken over gehad. Toen werd er gezegd, je kunt actualiteitenmoties invoeren nadat er een conceptprogramma in de commissie is besproken. Dat mag en dat kun je doen. Dat hebben we de afgelopen vier jaar denk ik, hebben we dat drie keer gedaan. Of twee keer. Dat we naar aanleiding van de conceptbespreking een actualiteitenmotie, of twee of drie, naar aanleiding van het programma hebben ingediend. Iedere keer was het procedurele ellende om die moties op de Statenagenda te krijgen, omdat het niet actueel zou zijn. Alle mogelijke antwoorden hebben we gehad. Dan denk ik, dan hebben we een instrument afgesproken in de commissievergadering waarin dat over die werkwijze ging. Zetten we hem in en dan kan het niet. Dat soort ellende zou ik willen voorkomen. Dus ik ben heel erg voor het voorstel van de ChristenUnie om dat met zo'n zienswijze te doen. Hoewel ik ook zie dat er in de uitvoering wel wat gaten zitten. Ik zou het eigenlijk misschien wel eerder naar de beginfase van programma's willen hebben. Dat we veel nadrukkelijker op de kaderstelling zitten, voordat een programma wordt opgesteld. Want de Omgevingsvisie nu heeft een soort van paraplu-kaderstelling. Best wel hoog over en zegt ook je moet wel keuzes gaan maken. Dat gebeurt eigenlijk in de programma's.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Adriani.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Ik ben het helemaal met de heer Van den Dikkenberg eens dat we veel te moeilijk doen over het toelaten van moties in Statenvergaderingen. We doen onszelf echt tekort in ons instrumentarium als volksvertegenwoordiger. Maar mijn vraag gaat over de opmerking van de heer Van den Dikkenberg. Dat het maar twee of drie keer is voorgekomen dat we de behoefte hadden om een motie op een conceptprogramma of een ontwerpprogramma in te dienen. Is het dan niet zo dat de conclusie ook is dat het college kennelijk over het algemeen goede invulling geeft aan de kaderstelling die we hebben meegegeven? Dat we onszelf ook heel veel extra werk op de hals halen als we voor ieder programma zo'n kaderstellende zienswijze moeten gaan bedenken. Terwijl dus uit de afgelopen jaren blijkt dat we maar twee of drie keer de inhoudelijke behoefte hadden om dat te doen.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Nee, voorzitter. Dat is niet de interpretatie die de mijne zou zijn. Want ik zei dat wij als SGP twee of drie keer dat hadden gehad, die behoefte. Ten tijde van de evaluatie was er volgens mij één compleet traject, vanaf startdocument tot en met het programma uitgevoerd. Dus er zijn nog weinig complete trajecten, maar de trajecten tot dusver hebben we een paar keer al opgeleverd dat we nog wilden bijsturen. Dat dat alleen maar problematisch ging. Want voorzitter, dan kom ik op het punt van de kaderstelling. De Omgevingsvisie is dus vrij ruim als kader, te ruim denk ik. Dat wordt ook door de MER gezegd destijds. Dan kun je nu dus de situatie hebben dat de Omgevingsvisie zegt, jullie huis moet geveerd worden voor 2050. GS besluit om dat varkentjes roze te doen, inclusief de ramen. Staten zegt ik wil het liever anders. GS zegt, we hebben moverende redenen om dat varkentjes roze te doen inclusief de ramen. Dan sta je met lege handen. Terwijl je als je vooraf de kaderstelling goed had gemaakt, we willen een goede kleur. We willen niet de ramen beschilderd, et cetera, et cetera. Dan voorkom je ook achteraf de ellende dat eigenlijk iedereen een beetje ongemak heeft en dat uit zich dan in procedureel ongemak. Dan gaan we met elkaar de procedures uitgebreid uitkauwen. Of inhoudelijk ongemak. Maar laten we dan vooraf die kaderstelling gewoon altijd goed afdichten in een gedetailleerder kaderstellingdocument, dan bijvoorbeeld bij het Cultuur- en Erfgoedprogramma werd gebruikt. Dat werd in de vorm van Omgevingsvisie-teksten werd de Omgevingsvisie aangevuld, dit is de nadere kaderstelling. Maar laten we dan ook gewoon concreet maken waar hebben we het over? Wat zijn de acties die we willen gaan doen? Dat je een beetje kleuring hebt bij wat er moet gebeuren. Dus als dat het resultaat zou zijn van het voorstel van de VVD, om met een aantal mensen bij elkaar te gaan zitten en te kijken hoe kunnen we dat verbeteren de werkwijze? Dan zou ik daar best aan mee willen doen. Maar als dat niet het beoogde resultaat is, dan- Ik doe graag mee met de motie van de ChristenUnie om de werkwijze aan te passen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik hoorde u ook iets zeggen over aan de voorkant van het proces. Bent u voornemens om daar dan iets mee te doen? Als uitkomst uit deze commissie. Of wacht u eerst de reactie af van de overige Statenleden?

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, die verbond ik heel duidelijk. Als dat de inzet is van de VVD, dat we met een aantal mensen nog even goed naar het proces gaan kijken en dat ook aan de voorkant versterkt kan worden. Dan doe ik daar graag aan mee.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van de SP, de heer Schipper.

De heer Schipper: Dank u voorzitter. Ik ben gek op proces- en proceduredebatten, dus laat ik proberen dat heel kort te doen. Ik deel het ongemak van de heer Van den Dikkenberg. Hoe concreet ben je aan de voorkant? Dan denk ik dat de bijdrage van de heer De Jong van Volt, daar een hele aardige invulling aan geeft. Dus ik zie daar graag de reactie van GS en anderen op tegemoet. Want de Omgevingswet is wat hij is, zei de heer Gilissen. Je moet ook wennen als Staten aan een bepaalde werkwijze. Maar goed, ik deel het ongemak over wanneer ben je nu in positie en zijn de instrumenten die we hebben nu wel toereikend genoeg? Maar of de motie van de ChristenUnie daar nu hét antwoord op is, daar zijn wij nog niet uit. Dus geef ons even die ruimte. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er dan nog andere fracties die ik het woord kan geven? De heer Adriani, PvdA.

De heer Adriani: Dank. Anders dan de heer Van den Dikkenberg herkende ik de evaluatie wel aan de hand van het gesprek wat we daarover gevoerd hebben. Ook bijvoorbeeld de behoefte aan dat de structuur in het proces gewoon helemaal transparant is. Want juist als het gaat om, wat zijn nu de momenten waarop de Staten nog invloed kan uitoefenen? Moet het proces wat er loopt zo herkenbaar zijn dat daar nooit een twijfel over kan zijn. Dus ik ben blij met die aanpassingen. Daarbij hoort ook wel- Dat ben ik dan weer wél met de heer Van den Dikkenberg eens. Dat we helderheid hebben over gaan we nu nog een nadere kaderstelling doen bij de start van zo'n proces? Of doen we dat niet? We zien nu dat het soms gebeurt. In de startnotitie wordt het soms gesuggereerd. Recreatie en toerisme hebben we onlangs gehad. Maar het zou volgens mij goed zijn om daar een knoop over door te hakken. We doen het altijd wel, we doen het altijd niet. Dan zou mijn voorkeur ook zijn we doen het altijd wel. Want dan heb je dat maar duidelijk.

Ik vind de motie van de ChristenUnie wel ingewikkeld, omdat het toch een beetje voelt als een creatieve manier om de bevoegdheidsbepalingen in de wet te omzeilen en toch weer zelf het programma vast te stellen. Zo zou je hem kunnen uitleggen. Ik vind ook het gebruik van het woord zienswijze voor iets wat niet weerlegd kan worden, vind ik een beetje oneigenlijk. Wat dat betreft heb ik meer gevoel bij de inbreng van de heer De Jong. Die zegt als we er hier in de commissie over spreken, laat dan ook alle input die daar in geleverd wordt in de nota beantwoording zienswijze ook gewoon terugkomen. Zodat we ook kunnen zien en herleiden wat daarmee gebeurd is. We hebben altijd het motiemiddel. Volgens mij is dat wel gewoon een harde noodrem die erin zit. Die moeten we dan natuurlijk wel toelaten. Maar dat is wel precies de reden waarom die in het proces, De Man ingebouwd is volgens mij.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Ik wil daar graag bij aansluiten. Ik voel er niet veel voor dat we één of ander gedrocht gaan optuigen hier wat eigenlijk niet kan volgens hoe wetten bedoeld zijn. Ik voel wel veel voor wat er door de VVD werd aangedragen. Dat we meer aan de voorkant zorgen dat we onze inbreng- Dat hebben meerderen hier in deze ronde benoemd. Ik denk dat we daar gewoon veel meer aandacht aan moeten besteden. Niet pas als iets klaar is denken, maar zo vind ik het toch eigenlijk net niet. Dat ligt ook aan onszelf.

De voorzitter: De heer Van de Westerlaken.

De heer Westerlaken: Van de, is te duur voor mij. Ik herken me heel erg in wat hier net al gezegd is. Met name het gedeelte dat het helderder moet zijn aan de voorkant. Ik heb daar met de heer Van den Dikkenberg ook wel eens over gesproken. Want je krijgt soms het idee dat je- Zo drukte hij dat een keer uit. Dat je meegerommeld in de

besluitvorming van GS. Ik denk dat dat beter gemarkeerd moet worden. De heer Gilissen zei dat net ook al. Je moet helder hebben aan het begin van het proces wat je invloed is en hoe dat je die kunt uitoefenen. Dat betekent ook dat als je dan aan het begin van zeg maar de uitvoering van het programma zit, dat daar duidelijker moet worden wat jouw kaderstelling inhoudt. De motie van ChristenUnie moeten wij nog bespreken in de fractie. Dus ik heb geen idee hoe dat daar het genuanceerde oordeel bij ons over zal zijn. Maar als we dit begin beter kunnen maken, dan denk ik dat je ook meer mogelijkheden hebt. Om later met een motie, dus met een bevoegdheid die je hebt als Staten, te kijken hoe dat je dingen nog kunt aanpassen. Wanneer je constateert dat het niet correct is uitgewerkt.

De voorzitter: De heer De Jong op de heer Westerlaken. Ga uw gang.

De heer De Jong: Dank voorzitter. U bent niet de eerste en wat mij betreft ook niet de laatste. Maar ik had een vraag inderdaad voorzitter aan het CDA. Op voorhand meer duidelijk maken wat de kaderstelling inhoudt. Hoe moet ik dat precies lezen? Betekent dat het CDA is voor meer gedetailleerde kaderstelling of invulling? Hoe ziet het CDA dan de bestuurlijke uitvoerbaarheid daarin?

De voorzitter: De heer Westerlaken.

De heer Westerlaken: Dank u voorzitter. Dank mijnheer De Jong. Dat is goed om die vraag te stellen. Want dat maakt ons ook weer dat wij moeten nadenken over hoofd- en bijzaken. Kaderstelling wil echt niet zeggen dat je in detail moet gaan vervallen. Het blijft altijd kaderstelling, ook op hoofdzaken. Dat is ook een kwestie van vertrouwen met het dagelijks bestuur. Dat je weet dat het dagelijks bestuur - Dat je die kunt vertrouwen bij de uitvoering van die hoofdzaken. Wat ik bedoel met, geef helder hoe dat je dan kaderstellend bezig kunt zijn aan het begin van een traject. Dat is dat ook GS heel nadrukkelijk aangeeft welke zaken zij gaat besluiten en op welke wijze zij daar PS bij betreft. Voor een deel is dat al vastgesteld in de werkwijze De Man, om het zo maar eens te noemen. Alleen dat moet, denk ik zeker voor die start, nog iets beter uitgewerkt worden. Dat is het enige wat ik mis in de evaluatie.

De voorzitter: De heer Travaille, een interruptie op de heer - O hij heeft nog een extra - Eerst dan de heer De Jong. Ga uw gang.

De heer De Jong: Ik denk nog even een slotvraag. Dank voorzitter. Daar ben ik het helemaal mee eens voorzitter. Zeker ook met dat het vertrouwen ook durven kunnen geven. Ik was nog wel benieuwd. Is het CDA het dan met Volt eens dat er in die verheldering vooraf, misschien dan in de planning wat meer ruimte zou kunnen worden ingebouwd voor die momenten van bijsturing? Zodat als we een motie zouden willen indienen, dat we dan niet klem zitten in die planning. Dus eigenlijk in een PS zouden willen bijsturen, maar dat er een repliek is. Maar dat past eigenlijk niet in planning, want we zijn alweer door. Dus dat we vooraf dat beter plannen. Is het CDA dat met Volt eens?

De voorzitter: De heer Westerlaken.

De heer Westerlaken: Dank voorzitter. Ik herken dat knelpunt niet. Dus ik denk ook dat als je het niet herkent het knelpunt, dat het voor jou ook geen probleem is. Dat is bij mij in dit geval zo.

De voorzitter: De heer Travaille, ga uw gang.

De heer Travaille: Dank u. Ik hoorde de heer Westerlaken veel nadruk leggen op het belang van goede afspraken aan het begin over proces. Onderschrijven we helemaal. Tegelijkertijd, in de loop van zo'n traject ontstaat juist veel inzicht over de inhoud. Een aantal partijen hebben ook gedeeld, we willen juist ook in gesprek over de inhoud. Dus dat is aan het begin natuurlijk niet goed mogelijk, dat kan pas later. Het tweede punt is. Wij hebben een kaderstellende, maar ook een controlerende rol. Die controlerende rol, die kunnen we niet goed aan het begin uitvoeren. Die moeten we na afloop doen. Dus hoe zouden we in die optie dan die controlerende taak goed kunnen uitvoeren?

De voorzitter: De heer Westerlaken en daarna mevrouw Ghijsels.

De heer Westerlaken: Dank u voorzitter. Dat was precies de vraag die ik had aan de ChristenUnie. Wat is de meerwaarde van dit voorstel? Omdat we voor die controlerende functie al een aantal bevoegdheden hebben, die gewoon letterlijk zijn vastgesteld. Die kun je in die zin daarbij gebruiken. Interpellatiedebat. Ik hoef ze niet allemaal op te noemen, ik neem aan dat u ze allemaal ook op een rijtje heeft. Dat is wat je doet met je controlerende functie gedurende een proces. Dat kan zijn bij momenten van de jaarrekening vaststellen, van de kadernota, van de begroting vaststellingen. Dat zijn de vaste P&C-momenten, maar die kun je ook op andere momenten in de Staten doen.

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Maar zou het dan niet veel makkelijker zijn om dat gewoon in te bouwen in het proces? Waar Volt eigenlijk ook op aandringt, maar dan misschien in een iets andere vorm. Zodat wij als Staten ook uitgedaagd worden om die controlerende taak goed in te vullen voor die programma's.

De voorzitter: De heer Westerlaken.

De heer Westerlaken: Voorzitter, als we dat gaan doen, dan zeggen we eigenlijk tegen onszelf. Je vervult je functie niet goed. Want die hebben we al. Dus waarom zou je die in moeten bouwen, terwijl je die taken en bevoegdheden al hebt?

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels interruptie op de heer Westerlaken.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Dank u wel voorzitter. Ik vind het een hele interessante discussie, maar wat ik me wel ondertussen begin af te vragen of die nu hier gevoerd moet worden. Omdat hij veel breder gaat dan alleen ROW en daar worstel ik nu een beetje mee. Want we zijn hier met een beperkt aantal Statenleden.

De voorzitter: Dat is een gereede vraag. Mijnheer Westerlaken, wilt u daar antwoord op geven?

De heer Westerlaken: Dank u wel. Ik ben blij dat ik dat mag zeggen namens de Staten, want daar lijkt het wel op. Zo senior ben ik nu ook nog niet. Ik denk dat u een terecht punt hebt. Maar ik heb het stuk ook niet gelezen als evaluatie sec voor wat wij in de commissie ROW doen. Het punt is dat dit oorspronkelijk in de oude commissie ROW is vastgesteld. De methode De Man. Werkwijze De Man, hoe je het noemen wilt. Ik denk dat het daardoor hier terecht is gekomen. Maar wat mij betreft mag die ook op de agenda's van de andere commissies.

De voorzitter: Misschien aanvulling van de voorzitter. De programma's hangen onder de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie wordt in deze commissie vastgesteld en daarom ligt hier de werkwijze voor de onderliggende programma's. Onderliggende programma's kunnen ook in andere commissies worden behandeld. Op die manier. Het staat u natuurlijk vrij om dit ook bij andere commissies ter bespreking voor te leggen. Is er nog een andere partij die ik het woord kan geven? Dan sluit ik hiermee de eerste termijn. Dan geef ik de heer Van Essen het woord voor de beantwoording van enkele vragen. Het was een verder mooi debat onderling.

De heer Van Essen: Dank voorzitter. Dit gaat inderdaad over alle programma's en de werkwijzen zoals u die als Staten eerder heeft vastgesteld. Bij het opstellen van die Werkwijzer stond denk ik al één ding centraal. Dat is namelijk, hoe komt de Staten in positie? Gegeven dat onder de Omgevingswet, of in de Omgevingswet, programma's door het college worden vastgesteld. Daarvan zei u terecht destijds, wij vinden daar ook wel wat van. Hoe borgen we nu met elkaar dat de Staten haar kaderstellende, controlerende rol goed kan invullen? Dat is denk ik goed om ook even de stappen die daarin zitten even kort langs te lopen. Daarmee denk dat ik ook de vragen die mij gesteld zijn meteen meeneem.

Want het begint allemaal met een startgesprek. Ik hoorde net enkelen van u zeggen, daar kun je alleen maar procesmatige dingen meegeven. Nee, u kunt daar uiteraard ook kaderstellende, inhoudelijke zaken meegeven. U kunt ook aangeven, is er aanvullende kaderstelling nodig? Sterker nog, er zit in de Werkwijzer een hele checklist voor het stuk wat wordt ook ingeleverd bij het- Of wat wij aan u meesturen bij het startgesprek. Daar zijn heel veel van dit soort vragen worden daarin beantwoord en u kunt daar natuurlijk wat van vinden. Als we het vanmiddag gaan hebben over

startgesprek van het Actualisatie Herijkingsprogramma Energietransitie, dan kunt u daar van alles van vinden. U kunt zeggen, is die kaderstelling voldoende? U kunt aandachtspunten meegeven voor het programma, ook op inhoud. Dat kan allemaal. Op het moment dat er aanvullende kaderstelling nodig is, stelt u die vast. Dat is volgens mij één van de- Ik zou haast zeggen, verworvenheden van deze Werkwijzer. Dat u daarmee in positie brengt. Op het moment dat de bestaande kaderstelling niet voldoet, u eigenlijk zegt. Ho ho college, voordat u aan de slag gaat met de uitwerking, willen wij eerst even de kaders helder vaststellen. Dus volgens mij is dat een belangrijke waarborg die u heeft. Dat is inderdaad kaderstellend, dat is niet op komma's en punten. Maar er is wel degelijk een start ook van het programma.

Als ik kijk naar- Er zijn wel denk ik meer dan twee programma's die inmiddels die cyclus hebben doorlopen. Alleen voor wonen en werken zijn dat er inmiddels al twee en werken we aan de derde. Die ook binnenkort tot afronding komt. In de evaluatie staat ook in de bijlage een overzicht daarvan. Ik denk dat dat- Dat is ook mijn beeld. De eerste fase, dat dat- Dat hoorde ik ook vanmorgen. Dat daar misschien iets minder discussie over is. Dat hebben we denk ik vrij goed ingeregeld. Het enige is misschien dat soms wat onduidelijk is bij een Statenbrief, in welke fase zitten we nu eigenlijk? Hoe zat dat precies in het programma? Daarvan heb ik ook gezegd, iedere Statenbrief over het programma komt dat schema in. Met die blokken wat voor type het programma is, in welke fase zitten we nu? Zodat u ook eventjes kunt ordenen. O, dit is het startgesprek. Dan moet ik hier en hier deze vragen. O, dit is het ontwerpprogramma. Hierin zijn blijkbaar hebben we al fases- Nu zitten we in deze scene van de film. Zodat u ook dat overzicht altijd heeft. Dan kom ik bij de fase daarna. Want als er kaders zijn vastgesteld, gaan we heel hard aan de slag om tot een ontwerpprogramma te komen.

Inderdaad- Dat is denk ik ook waar de motie ook over gaat. Die vraagt eigenlijk, kan dat nu niet anders? Daarbij zou ik een paar dingen willen meegeven. Op de eerste plaats, zienswijzen zijn voor ons niet iets vluchtigs of onbelangrijks. Sterker nog, ook van externen nemen wij die zeer serieus en is dat gewoon een belangrijk onderdeel in het tot stand komen van het programma. U heeft gelijk dat ook uw reflecties op een ontwerpprogramma, hier in deze commissie, daar nog een belangrijke aparte categorie binnen vormen. U heeft inderdaad een andere rol. Dat is ook waarom ook één van de aanbevelingen is. Laten we uw opmerkingen en reflecties, ook op basis van het verslag, maar ook allemaal apart opnemen in de nota van beantwoording. Zodat duidelijk wordt wat er wel en niet en waarom met die opmerking is gedaan. U kunt ook bij de bespreking van het ontwerp om toezeggingen vragen. Als u zegt, er staat in het ontwerpprogramma vijftig, dat moet tachtig worden. Beste gedeputeerde, kunnen we daar tachtig van maken? Misschien is het antwoord ja, dan heeft u dat binnen. Dan zal het tachtig worden. Als de gedeputeerde nee zegt, kunt u ook zeggen dan ga ik daar een motie over indienen. Want ik vind dat het tachtig. Als de gedeputeerde dat niet wil toezeggen, dan ga ik mijn collega's om een oordeel vragen. Dat kan. Dat is denk ik ook het instrument wat u nu heeft en ik denk maar beperkt wordt ingezet. Ik ben het wel- U zegt van- Dat zei de heer Van den Dikkenberg. Maar wordt het dan geagendeerd? Dat is uiteindelijk- Daar gaan wij natuurlijk niet over. Daar gaat u ook in het presidium- Maar ik kan me wel voorstellen dat als u zegt, een ontwerpprogramma staat op de agenda en een fractie wil naar aanleiding van een ontwerp daar een motie over indienen. Dan wordt dat altijd gehonoreerd. Lijkt mij een logische, want dat is het instrument wat u op dat moment tot uw beschikking heeft.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, u heeft een interruptie van mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Dank u wel voorzitter. Ik hoor een hele snelle opsomming van alle instrumenten die er al zijn en hoe het allemaal zou moeten werken. Maar ik hoor ook hier in de zaal heel duidelijk een signaal. Dat in ieder geval gevoelsmatig er te weinig ruimte is om. Dus ik zou ook graag even willen horen, los van de technische instrumenten die er zijn, wat u concreet kan doen aan dit signaal?

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, dat is- Volgens mij zei er ik al twee dingen over. Eén is dat we duidelijk met elkaar communiceren in welke fase zitten we? Ik denk dat dat ook helderheid geeft en ook op het juiste moment het juiste debat geeft. Twee, dat wij nog duidelijker zijn over hoe uw opmerkingen verwerkt zijn op een ontwerpprogramma.

Dus volgens mij zijn dat- Het is ook een werkwijze die we ook met elkaar een beetje in de vingers moeten houden. Ik denk wat de afgelopen jaren af en toe gebeurd is, dat hier misschien een Statenbrief over een programma geagendeerd is. Waarbij misschien velen van u nog helemaal niet het beeld hadden, dit is het moment dat ik mijn invloed kan uitoefenen. Dat is natuurlijk ongelukkig. Dus ik denk dat- Het feit dat we deze werkwijze vaker aan het toepassen zijn, maar ook dat zo'n schema daarbij echt u kan helpen. Ik wou ook even naar de motie van ChristenUnie toe. Want die vraagt om een kaderstellende zienswijze-

De voorzitter: Eén moment mijnheer Van Essen. Dat kan zo inderdaad, maar ik zie een interruptie van de heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, misschien komt dat, maar dan moet de gedeputeerde het maar even aangeven. Ik heb in mijn interruptiedebatje met de heer Schaddelee natuurlijk ook aangegeven, dat het ook wel behulpzaam zou kunnen zijn als je in de commissie een gevoel krijgt bij- Of alleen mevrouw Hoek iets vindt, of dat alle Statenleden dat vinden. Dus hoe ziet de gedeputeerde dat?

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Gilissen: Helpt dat ook? Het feit dat het misschien wel breder wordt gedragen dan één Statenlid of één fractie.

De heer Van Essen: Dat vind ik altijd goed om daar helderheid over- Maar volgens mij is daarvoor wat ik eigenlijk net schetste, het instrument van een toezegging vragen. Dan is het uiteindelijk- Als een collegelid een toezegging geeft en u zegt in meerderheid, dat gaat ons helemaal de verkeerde- Ook dan kunt u een motie indienen. Dus ik denk dat daar een soort zuiverheid in het debat helpt. Het idee vanuit deze motie is om een kaderstellende zienswijze- Ik zou zeggen, als u het al zo noemt, is het volgens mij een kadertoetsende zienswijze. Want de kaderstelling is allang gebeurd. Die is in fase één gebeurd. Dus ik zou sowieso de suggestie hebben, volgens mij heeft u het over een kadertoetsende zienswijze. Ik denk als u dat zou doen, ik denk- Ik hoor een aantal fracties ook zeggen. Dat instrument heeft u, dat heet motie. Dat heeft u ook, dat heet toezegging.

Ik denk de vraag is inderdaad: Wie gaat zo'n zienswijze opstellen? Wij gaan het niet doen. Want dan zeggen wij, het is een fantastisch programma. Ik maak er misschien enige karikatuur van. Maar u begrijpt, het is echt aan u om die zienswijze op te stellen. Het is wel echt weer een aparte stap in het proces, die wel weer voor extra vertraging kan zorgen. Bijvoorbeeld bij een programma Wonen en Werken. Waarvan ook echt oproep is van onze partner, doe dat met enig ritme en regelmaat. Betekent dat zo drie, vier maanden extra. Onze suggestie is, wat u ermee beoogt. Namelijk dat de Staten in positie is om bij een ontwerp richting mee te geven. Onze inschatting is dat u die instrumenten heeft en misschien nog meer kunt gebruiken. Waarbij het natuurlijk wel de afspraak is en zo past het ook in het proces. Op het moment dat een ontwerp is vastgesteld, dan gaat hij ook buiten ter inzage. Minimaal zes weken. Dan heeft u echt voldoende tijd om hier in de commissie te bespreken en via een Statenmotie ook nog dingen mee te geven. Dus ik zou vooral de oproep doen. Op het moment dat u het gevoel heeft, wij willen bijsturen. Maak ook gebruik van die instrumenten.

De voorzitter: Interruptie van de heer De Jong.

De heer De Jong: Zei ik toch? Is niet de laatste keer? Dank voorzitter. Voorzitter, ik ga even aan op wat de gedeputeerde zegt over- Dat het zorgt voor vertraging. Ik ben het heel erg met de gedeputeerde eens dat- Volt is het ermee eens dat de instrumenten er zijn en in principe kunnen voldoen. Dus inderdaad een motie. Maar wat ik niet begrijp voorzitter, is dat er gesteld wordt- Stel dat er zo'n kadertoetsende zienswijze komt, dat zorgt dan voor vertraging. Want u kunt tijdens dat het ter inzage ligt, prima nog moties gaan indienen. Waar wij een beetje mee zitten- Ik ben benieuwd naar de reflectie van GS daarop. Is dat het liefst zou je willen dat wat we ter inzage leggen, al met PS is getoetst en eventueel is bijgestuurd. Want als we dan gaan bijsturen, zou je het in principe, technisch gezien, nog een keer ter inzage moeten leggen. Hoe ziet GS dat?

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Klopt voorzitter. Dat was inderdaad een andere suggestie. Dat klopt, dat de heer De Jong gedaan. Ook daarvan denk ik, dan bouw je echt een extra tussenstap in. Want dan krijg je een soort voorontwerp, voor alleen u als Staten. Daar gaat u iets van vinden. Misschien ook weer met een toetsende zienswijze of zo, want dat- Ik weet niet hoe je dat- Maar dat zou dan kunnen. Waar u ook weer een debat over moet voeren om die op te stellen. Daarna hebben we een ontwerp, dat gaan we naar de buitenwereld. Die vindt daar ook weer van alles van. Dat kan contrair zijn aan wat u vindt. Dus ik denk dat we dan een onvoorstelbaar, complex en stroperig proces optuigen. Terwijl ik denk, uiteindelijk bent u het hoogste orgaan. U toetst aan de kaders. U kunt ook ons zaken meegeven bij het ontwerp. Geloof me, op het moment dat u met een motie ons iets meegeeft. Dan weegt dat echt zwaarder dan een zienswijze van iemand van buiten, van wie dan ook. Want uiteindelijk bent u het hoogste orgaan. Ik denk dat nogmaals, de procedure daar volop ruimte voor biedt. Ook wel gewoon overzichtelijk is. Ik denk als u daar tussenstappen in gaat inbouwen, dat het er niet beter- U ook niet meer in positie komt. Dat is onze inschatting.

De voorzitter: De heer De Jong nog een keer.

De heer De Jong: Dank voorzitter. Dit is precies de moeilijkheid denk ik, met name voor ons dan. Want het gaat over de positie van PS. Inderdaad, als wij vinden dat de kaders onvoldoende zijn toegepast. Of slecht zijn geïnterpreteerd, of in ieder geval niet naar onze interpretatie. Dat ligt wél ter inzage, dan lopen we echt een beetje achter de feiten aan. Is het naar buiten toe wat ons betreft, ook een beetje een chaotisch proces. Dus ik begrijp ook vanuit GS dat u stelt, we kunnen niet elke keer die processtap inbouwen. Waar komt u dan mee? Wat Volt net zei, wij hoeven niet een kadertoetsende zienswijze te hebben. Maar wel de mogelijkheid om een motie, of een bijstuurmoment te creëren voordat we de zienswijze gaan verzamelen. Omdat we anders misschien wel twee keer moeten doen. Dus misschien zou het een oplossing kunnen zijn dat er in de planning een mogelijkheid wordt- Dat het een flexibele planning is. Zodat je pas de volgende stap neemt, wetende of er moties aankomen of niet.

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Toch voorzitter, ik heb ook tegelijk het gevoel dat dit een wat theoretische discussie is. Want als ik kijk naar de programma's van afgelopen jaar. Dan is het aantal moties wat er op basis van ontwerp is ingediend, is best wel beperkt. Nogmaals, als u vindt dan- Dan kan het. Er is nog nooit een motie ingediend waarvan u zei, dit programma is echt- Dit moet echt opnieuw, want we vinden het niet goed. Ook die mogelijkheid heeft u. Ik wil u niet uitdagen hoor. Het kan wat de heer De Jong zegt, maar de praktijk leert dat het niet voorkomt. U heeft wel het ongemak, dat herken ik. Dat is misschien ook wat mevrouw Ghijssels-Kerkhoff zegt. Is het nu- Die werkwijze voelt soms wat ongemakkelijk. Ik denk dat het helderder hebben, in welke fase zitten we? Wat is uw mogelijkheid om invloed te hebben? Onze verwachting is dat dat al veel kan helpen. Als dat op een gegeven moment toch niet blijkt, dan kunnen we altijd weer opnieuw de werkwijze tegen het licht houden. Maar wij denken dat dat al heel veel kan helpen.

De voorzitter: De heer De Jong nog één keer. Ik heb nog in de wachtrij staan de heer Van den Dikkenberg, de heer Westerlaken, mevrouw Hoek en mevrouw Ghijssels.

De heer De Jong: Met andere woorden, houd het kort. Ga ik doen voorzitter.

De voorzitter: Nee, dat zeg ik absoluut niet. U bent gewoon aan het woord. Maar dan weten die mensen dat ze gezien zijn.

De heer De Jong: Heel goed, voorzitter. Nee, ik vind wel dat ik het kort moet houden. Dit is mijn derde keer. Dus heel kort nog. Ik hoor het en ik wil met u meedenken, maar ik vind het toch ingewikkeld. Omdat ik me toch een beetje buitenspel gezet voel als ik een motie wil indienen, maar eigenlijk het proces alweer door is. Nu ben ik even van mijn à propos. Kom ik nog even op terug voorzitter.

De voorzitter: Het komt vanzelf alweer boven borrelen. De heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter dank. Ik heb het betoog van de gedeputeerde gehoord. Ik denk ook wel dat alle ingrediënten, zoals het zou moeten werken, aanwezig zijn. Maar het werkt niet- Dat gaf mevrouw Ghijsels al aan, als je het grote onbehagen hoort. Ik zat ook te vergelijken waarom zou het bij wonen wel goed werken? Dat is omdat wij eigenlijk het startgesprek altijd ook naar de Staten hebben, omdat er iets in de kaderstelling verandert of wat dan ook. Is die automatisch daar vindt hij plaats. Dan werkt het goed en daarna gaat hij naar GS en zie je dat het proces ook veel soepeler loopt. Op moment dat we een startgesprek en een startnotitie als instrumenten hebben- Vanmiddag staat er op de agenda een verkenning Energieprogramma. Dat is natuurlijk een andere naam al überhaupt, wel hetzelfde instrument. Maar dan gaat het al vertroebelen. Dan is er een Statenbrief. Dat is een ander lading dan dat de Staten voorstellen hebben. Ik zou eigenlijk, als je dat helder doortrekt, de lijn van wonen. Waarom gaat dat soepel? Zou je eigenlijk willen zeggen, we voeren alle startgesprekken in de Staten met een Statenvoorstel op de kaderstelling voor het programma wat opgesteld gaat worden. Volgens mij trek je dan veel helderdere lijn, waarmee ook alle procedurele ingewikkeldheden die we in het presidium hebben gehad, achter je laat. Maak je het makkelijker. Deelt de gedeputeerde die opvatting?

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, eerste plaats. Eén van de vragen die altijd voorligt bij een startgesprek, ook vanmiddag. Is de kaderstelling afdoende? U heeft zeer recent natuurlijk een energievisie vastgesteld als Staten. Waarvan van tevoren ook is aangegeven, dat is kaderstelling onder andere ook voor het nieuwe programma. De vraag die daar vanmiddag voorligt, is dat afdoende? Zegt u, nee wacht eens even. Daar is nog iets anders bij nodig. Als u dat laatste concludeert, dan komt er een apart Statenvoorstel voordat de trein gaat rijden om het programma op te stellen. Dus die mogelijkheid heeft u altijd bij een startgesprek. Ik denk dat de aard en het voortraject van programma's, variëren wel. Kijk, we hebben bijvoorbeeld rond Wonen en Werken ook al geconcludeerd dat het ook mogelijk is om af en toe misschien te kijken. Is er een nieuwe kaderstelling nodig? Of voldoet de aanwezige kaderstelling nog? We hebben natuurlijk ook verschillende typen programma's. Dus ik denk dat het- Het is niet helemaal one size fits all. Want dat is ook de reden waarom we ook in de Werkwijzer hebben gezegd. U heeft een startgesprek. Soms is dat met een kaderstellende Statenvoorstel en soms is dat met de vraag. Vraag ik de conclusie vanuit het college. Wij denken dat de kaderstelling voldoet, deelt u dat? Als het antwoord is nee, dat delen wij niet. Er moet een Statenvoorstel komen met kaderstelling, dan komt hij er.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, maar de bespreking is natuurlijk heel gek en dubbel. Want je moet eigenlijk je agenderingsmoties al op zak hebben voordat je commissiebespreking doet, want het gaat niet naar de Staten. Wat is dan de commissiebespreking nog? Al get voorwerk zit er al wel in. Anders kun je geen motie erop indienen. Want de actualiteitenmotie die gaat overboord, want het is niet actueel. Want er komt geen bloed uit. Kunnen we dan niet als we het standaardiseren, dat we het op die manier naar de Staten brengen? Kunnen we dan niet heel veel ruis wegnemen uit de voorbereiding van die programma's? Na veel brede tevredenheid zo'n programmaproces doorlopen met elkaar. Dan denk ik, dan maak je het uniform. Dan maken we er een veel plezieriger proces van.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg, dat is eigenlijk een herhaling van uw vorige vraag. Dus eigenlijk is de vraag van de voorzitter, bent u dan voornemens om daar een voorstel of aanpassing van de werkwijze op voor te stellen? Dat is een mogelijkheid. Dus gedeputeerde hier even geen antwoord op, omdat we ook enorm uit de tijd aan het lopen zijn. Dan hebben we de heer Van der Westerlaken, dan hebben we mevrouw Hoek, dan hebben we mevrouw Ghijsels en dan de heer Adriani. De heer Westerlaken.

De heer Westerlaken: Dank u wel. Ook voor de correcte naam. Ik wil eigenlijk aansluiten bij wat de heer Van den Dikkenberg zegt. Dat is precies wat ik ook gezegd heb. Maak aan het begin van het proces helder welke positie de Staten innemen. Dat kan zijn door zelfde woordgebruik. Maar het kan ook zijn dat je in de processtukken verheldert welke fase dat we zitten. Ik merk ook bij verschillende mensen dat- Niet nu, maar in eerdere discussies. Dat

bijvoorbeeld het begrip ontwerpprogramma verwarring oproept. Want de meesten denken dat er dan nog een heleboel aan gedaan kan worden. Maar het is een ontwerpprogramma voor GS waar wij onze kaderstelling op dat moment al aangeleverd hebben. Dus misschien moeten we zoeken. Het is volgens mij te vinden in de schema's die bij de evaluatie gevoegd zijn. Daar staat uitgewerkt in verschillende vormen, welke positie de Staten op welk moment innemen. Misschien dat daar in het taalgebruik nog iets scherper aangegeven kan worden welke positie, op welk moment door de Staten wordt ingenomen.

De voorzitter: Dat is een vraag aan de gedeputeerde begrijp ik. De heer Van Essen. Ik denk de uitleg over op welke manier de Staten worden meegenomen in de werkwijze, maar dat is de werkwijze. De heer Westerlaken wil graag een toezegging.

De heer Van Essen: Voorzitter, misschien één- Uniformiteit in de werkwijze en ook in bewoording herken ik zeer. Wij worstelen als college daar ook wel eens mee, omdat we natuurlijk ook wel eens programma's hebben die dan niet zo heten. Dan is het toch soms- Kijken we elkaar aan. Is dit nu- Hoe past dit binnen de werkwijze? In die zin worden er soms ook geitenpaadjes gevonden. Daarvan hebben we eigenlijk ook onderling afgesproken, dat is niet handig. Want daarmee vertroebel je eigenlijk het hele traject. In principe zijn er beleidsstukken onder de Omgevingswet. Dat zijn programma's waar we vroeger een hele brede waaier hadden. Dus we hebben ook al gezegd, daar moeten we misschien iets disciplinerender in zijn naar elkaar. Ik denk dat dat- Plus het schema en inderdaad een startgesprek. Met een verkenning, ontwerpprogramma, definitief programma. Dat we het ook altijd op die manier noemen, dat gaat zeker helpen. Dus in die zin een goede oproep. U mag dit beschouwen als een toezegging mijnheer Westerlaken.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: U had mij toch geroepen? Dank u voorzitter. Wat ik wil zeggen is eigenlijk, de tijd van nu is niet meer van tien jaar geleden. Tien jaar geleden maakte je afspraken, plannen, noem maar op allemaal. Die waren dan gewoon tien jaar geldig. Dan wil ik- Ik ga gewoon een aantal punten noemen waar we mee te maken hebben.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, dit is een interruptie op de gedeputeerde. Stel de gedeputeerde een vraag alstublieft.

Mevrouw Hoek: Ik kom tot de vraag.

De voorzitter: Maar geen inleiding. Een korte vraag.

Mevrouw Hoek: De gedeputeerde heeft een aantal dingen gezegd waar ik gewoon mijn opmerkingen bij heb. Dan wil ik dus de vraag stellen of hij het daarmee eens is.

De voorzitter: Maar mevrouw Hoek, waarom heeft u dat niet zojuist gedaan? Toen ik vroeg of er nog een partij was die een bijdrage wilde leveren in het debat. Toen heeft u gezwegen en nu gaat u uw bijdrage doen in de interruptie naar het college toe. Dat is niet de bedoeling.

Mevrouw Hoek: Omdat daar voorzitter- Daarna na het eerdere moment, de gedeputeerde een aantal dingen heeft gezegd waar ik op reageer. Dat kan niet aan de voorkant als ik nog niet weet wat hij gaat zeggen.

De voorzitter: U mag alleen een reactie geven op hetgeen wat hij gezegd heeft en daar een vraag op stellen. Alstublieft, houd het kort.

Mevrouw Hoek: Ik houd het kort. Wat ik wil zeggen is. De gedeputeerde doet constant het voorstel, dan kun je een motie indienen. Maar hij zegt er niet bij dat die niet uitgevoerd hoeft te worden. Dat weten wij allemaal en dat gebeurt regelmatig. Wordt hij gewoon niet uitgevoerd. Dus dan kan je wel als advies geven, dien een motie in. Maar het punt is, dat die niet uitgevoerd hoeft te worden. Wat vindt de gedeputeerde hiervan, dat hij dat zo heeft gezegd. Ik wil toch wel opmerken. De positie van de Staten en de positie van de oppositie en de coalitie. Soms kan je brullen als Brugman, maar de coalitie houdt elkaar vast.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, dit heeft helemaal niets te maken met de werkwijze.

Mevrouw Hoek: Nee, het is niet de werkwijze...

De voorzitter: Dus daar gaan we het ook niet over hebben. U kunt wel even door naar het volgende punt.

Mevrouw Hoek: Het is wel de praktijk. Het volgende punt is dat ik wil zeggen, dat is wel de praktijk. Dat niet alles gaat zoals het zou moeten gaan. Dan tot zover, heb ik het toch gezegd.

De voorzitter: De heer Van Essen.

Mevrouw Hoek: Wat is de reactie van de gedeputeerde hierop?

De heer Van Essen: Voorzitter, volgens mij hebben we een gezamenlijke motielijst. Als u een motie aanneemt, dan voeren we die uit en verantwoorden hoe we dat gedaan hebben. Als u zegt, we vinden hem onvoldoende uitgevoerd. Dan vindt daar een debat over plaats. Volgens mij is dat de praktijk. Ik herken het niet dat moties niet worden uitgevoerd, of dat we die naast ons neer zouden leggen. Die zijn mij niet bekend.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, u heeft het woord. Een interruptie op de gedeputeerde.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik trek mijn woord in.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Adriani. Ga uw gang.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Even voortbordurend op de inbreng van de heer Van den Dikkenberg. De gedeputeerde wijst ons er vaak op dat extra stappen inbouwen dat tot vertraging in het proces leidt, terecht denk ik. Dat geldt voor die nadere kaderstelling ook. Wij zien dat nu bijvoorbeeld bij het programma Recreatie en Toerisme. Daar was een startnotitie, die hebben we besproken. Het gevolg daarvan is een Statenvoorstel nadere kaderstelling, waar we inmiddels alweer een maand of vier denk ik op wachten. Terwijl eigenlijk het college best al wel aanvoelt of nadere kaderstelling wenselijk is of niet. Dat stond ook met zoveel woorden in deze bewuste startnotitie. Dus mijn vraag is. Kan het niet juist tijd opleveren in de doorloop van het proces door de startnotitie altijd een Statenvoorstel te laten zijn? Als het college zelf in zijn onderbuik aanvoelt dat nadere kaderstelling wel gewenst is, die gewoon er al meteen in te zetten.

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Dat is op zich een interessante gedachte. Je ziet dat het leidt tot meer uniformiteit, dat is waar. Dan is soms de conclusie. Deze kaderstelling voldoet al, dat heeft niks extra's nodig. Het betekent wel altijd dat je dat dan in een Staten- Zou je nog kunnen denken, is dat nu voor uitvoeringsprogramma's en beleidsprogramma's verschillend? Het zou een manier kunnen zijn om het te uniformeren. Ik weet het niet of het- Het punt is wel, op het moment dat de bestaande kaderstelling voldoet. Of het dan ook niet weer als iets heel gekunsteld en zwaars voelt om daar dan een apart Statenvoorstel over te behandelen.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dan is het een hamerstuk.

De voorzitter: U was klaar met uw beantwoording?

De heer Van Essen: Heel kort. Op dit moment- Natuurlijk de gedachte is nu dat zo'n kaderstellend stuk, je doet als er kaderstelling nodig is. Als er geen kaderstelling nodig is, dat je dat niet doet. Dat voorstel wat de heer Adriani doet, wijkt daarvan af.

De voorzitter: Dan sluit ik hiermee de eerste termijn. We hebben nog een tweede termijn. Er zijn heel veel voorstellen gedaan. Ik denk dat we wel ook concreet misschien moeten worden, richting de voorzitter in ieder geval. Want ik moet

iets terugkoppelen. Maar wat we dan hier verder mee gaan doen en wat uw voornemens zijn. Want er zijn ook echt wel voorstellen gedaan, waarbij een aanpassing van die werkwijze misschien wel in het verschiet ligt. Ik geef u zo het woord daarover.

Het is 11.55 uur. Hierna volgen nog twee agendapunten, waar we dan nog een uur de tijd voor hebben. Dus voor ieder agendapunt ongeveer een half uur. Ik weet niet of we dat gaan redden. Anders wordt het doorgeschoven, dat zou zonde zijn. Dus helpt u een klein beetje mee met de voorzitter om het allemaal wat snel te laten verlopen. Dat zou ontzettend fijn zijn. Wie kan ik het woord geven in de tweede termijn over dit onderwerp? De heer De Jong. Ga ik dat onthouden? Dat moet lukken en anders moet u nog maar even mij herinneren. Mijnheer De Jong, u heeft het woord.

De heer Schaddelee: Voorzitter, is het misschien handig als ik als eerste ga? Omdat ik dan ook even wat kan zeggen over de motie?

De voorzitter: Ik vind het heel fijn dat u hardop meedenkt. Fantastisch. Ga uw gang mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank u wel voorzitter. Want volgens mij tonen de reacties aan dat er best veel is geregeld, met name over die startfase van het proces. Daar ligt een proces wat goed is uitgedacht en ook nog extra goed wordt uitgelijnd in de evaluatie. Onze motie gaat daarom ook echt concreet over de slotfase. Dus voordat GS een programma definitief vaststelt. Daar is nu enorme ruimte voor GS. Ja, wij zijn ervoor om GS ruimte te geven en vertrouwen. Maar daarmee blijven we als PS wel veroordeeld tot een soms wat tragische bijrol en dat moet we onszelf nu ook weer niet gunnen. Dus dat kan beter.

Er zijn instrumenten om bij te sturen. Dat is door verschillende van jullie gezegd, maar dat zijn ook wel weer loodzware instrumenten. Dus dan moet je echt met een interpellatiedebat komen, of een motie van wantrouwen. Denk weet je, als je soms een klein onderdeel wil toevoegen aan een programma. Dan vind ik een interpellatie weer niet per se- Die toezegging krijg je niet heel soepel. Dan vind ik een interpellatie wel heel zwaar geschut. Dus vandaar de wens. Mijn suggestie zou nu zijn om de motie die wij hebben neergelegd, om aan te vullen met een zin die duidt op een gesprek over de verrijking van de werkwijze. Vooral in de slotfase, maar misschien ook wel bij de startfase. Dus zo kom ik een beetje tegemoet aan de wens van de heer Gilissen. Dat we niet nu in de motie zeggen, er moet en er zal een zienswijze aan het eind worden ingediend. Maar dat we misschien daar ook met elkaar gewoon het gesprek over aangaan. Dat gaat ook een beetje in op het punt wat Volt maakte, dat- Want volgens mij kan je op een gegeven moment ook voortschrijdend inzicht krijgen in de loop van het proces. Dus je geeft kaders mee aan het begin, daarna volgt een periode van inspraak en reflectie en enzovoort. In die anderhalf jaar die daar soms zussen zit, kan je als PS ook voortschrijdend inzicht hebben. Die je dan juist aan het eind- Dat vond ik een goede suggestie van de gedeputeerde. In een kadertoetsende zienswijze zou kunnen meenemen.

De voorzitter: De heer Gilissen heeft een interruptie.

De heer Gilissen: Voorzitter, toch even nog terugkomend op die motie. Volgens mij willen we allemaal hetzelfde. Ik hoor ook de gedeputeerde zeggen. Volgens mij trekt niemand het doel van de motie in twijfel. Tegelijkertijd hebben we ook vastgesteld dat deze motie als hij straks aangenomen wordt, als boemerang terugkomt bij onszelf. Namelijk dat iedereen naar ons gaat kijken. Wat gaan jullie als Staten dan doen? Als het inderdaad die werkwijze wordt. Dus waarom zouden we die route nog aflopen? Terwijl we wat mij betreft ook zouden kunnen afconcluderen dat langs de lijn, zoals de heer Schaddelee hem terecht samenvat. De koppen bij elkaar steken en aan de slag gaan met een voorstel. Want deze boemerang komt vanzelf weer terug. Dus waarom moet dat via de Staten?

De voorzitter: De heer Schaddelee? Ja, natuurlijk. De heer Travaille, ga uw gang.

De heer Travaille: Naar aanleiding van de bijdrage van de heer Gilissen. Wat bedoelt de Gilissen dan met een voorstel? Een agenderingsmotie is toch ook gewoon een voorstel? Bedoelt u iets heel anders?

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, ik stel vast dat willen we tegemoetkomen ook aan de verschillende wensen. Tegelijkertijd niet een construct creëren waarmee het totaal onwerkbaar wordt. Dus uiteindelijk is de vraag. Hoe brengt PS zichzelf in positie? Een vraag die alleen PS kan beantwoorden. Dus ik denk dat we- Nogmaals, ik wil de heer Schaddelee de mogelijkheid niet ontnemen om een motie in te dienen. Tegelijkertijd denk ik dat we moties zouden kunnen voorkomen, als we gewoon gaan nadenken over hoe we hier concreet handen en voeten aan gaan geven. Dat ligt aan onszelf. Dat kunnen we hier in deze zaal doen, onder het bezielende voorzitterschap van mevrouw De Man. Of een keer met een kop koffie, in een zaaltje hiernaast. Laat ik het zo zeggen. Dus dat eigenlijk. Omdat ik denk dat de vraag, uiteindelijk ook na het indienen van de motie uiteindelijk toch bij ons terugkomt. Zeg ik, laten we die stap skippen en gewoon het gesprek met elkaar aangaan.

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank voorzitter. Volgens mij is dat precies wat we nu beogen met die kaderstellende motie. Maar ik wil niet dat dat een heel vrijblijvend gesprek wordt, waarbij we in dit zaaltje nog een ochtend als deze doorbrengen met elkaar. Volgens mij is het juist handig als we een motie hebben. Ik wil dus graag de tekst daarvan aanpassen, zodat die inderdaad niet heel erg inkadert. Of het kan alleen maar kadertoetsende zienswijze worden. Maar laten we dan kijken of we de tekst van de motie zo kunnen aanpassen, dat het ons ook helpt om tot een concreet gesprek te komen wat niet altijd vrijblijvend is. Want dat is voor mij het nadeel op het moment dat we dat zonder motie doen. Dat we daarna met elkaar in gesprek gaan over een zienswijze die alle kanten uit kan.

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, ik sla even aan op het woordje vrijblijvend. Dat is namelijk een woord wat de heer Schaddelee zelf introduceert. Dat is het laatste wat ik bedoel. Op het moment namelijk dat wij bij elkaar gaan zitten, op basis ook van dit commissiedebat. De wisseling, uitwisseling hier vandaag. Is het totaal niet vrijblijvend wat mij betreft. Dus ik denk dat die motie niet nodig is. Daar verschillen we denk ik nu van mening over. Maar laat ik in ieder geval vooropstellen, dat als ik mijn tijd hierin ga steken- Dat geldt ook voor alle andere mensen die hier aanwezig die daarbij zijn. Dat dat zeker niet vrijblijvend is. Misschien voorzitter, tot slot. Dan kan de heer Schaddelee als hij ontevreden is over de uitkomst daarvan nog altijd een motie indienen. Dus nogmaals, ik probeer hier geen tegenstelling te creëren, maar juist een stukje te verbinden. Want het is geen vrijblijvend proces, want we hebben er allemaal belang bij.

De voorzitter: Wilt u nog reageren mijnheer Schaddelee? Ga uw gang.

De heer Schaddelee: Jazeker, want dan zou ik de heer Gilissen willen uitnodigen. Laten we dan de komende twee weken voordat we Statenvergadering hebben, zoveel mogelijk nadenken over die motie. Hoe kunnen we hem al zo verrijken dat we daarna nog niet weer een hele commissie werkwijze moeten gaan optuigen? Die dan weer weken, of maanden hierover in gesprek gaat. Ik zou juist zeggen, laten we dan de komende twee weken gebruiken om zo concreet mogelijk te maken. Wat willen we dan nog precies aanscherpen in onze werkwijze? Want dan kunnen we gewoon deze periode intikken. Dan hoeven we daar niet daarna nog ingewikkelde procedurele dingen te doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan worstel ik als voorzitter natuurlijk met het feit dat het een hele andere motie wordt. In hoeverre die dan niet besproken- Nee, nee, nee. Ja, precies. U was nog niet klaar met uw bijdrage? Gaat u verder.

De heer Schaddelee: Klopt. Want ook de PvdA die zei een paar dingen die volgens mij wel handig zijn om mee te nemen. Bijvoorbeeld, moeten we dan straks bij ieder programma met zo'n zienswijze komen? Volgens mij zou dat inderdaad niet nodig zijn. Dus je kan ook met elkaar een programma in de commissie bespreken en dan hier concluderen. Willen we hier zo'n kadertoetsende zienswijze nog over vaststellen of niet? Dus volgens mij is dat ook iets wat we in deze motie zouden kunnen aanpassen. Tot slot, inderdaad wat de gedeputeerde zei. Kadertoetsende motie, lijkt me een veel beter woord. Laten we dat gelijk maar aanpassen in de motie. Zijn opmerking en het gesprek wat daarna was, dat het wel meer tijd kost. Dat gevaar dat zie ik wel, maar volgens mij juist op het moment dat we die

procedure nu niet goed met elkaar regelen. Dus daarom zou het denk ik juist helpen als we met elkaar even goed markeren op wat voor momenten wij als Staten, welke rol willen pakken? Dan kan je daarna het proces verder zo soepel mogelijk afrollen, ook in de slotfase. Dat was het.

De voorzitter: Dan de heer De Jong. Ga uw gang.

De heer De Jong: Dank u voorzitter. Allereerst geven we aan de ChristenUnie ter overweging mee, om in plaats van een motie misschien een initiatiefvoorstel te maken. Want dan wordt het gewoon iets wat als we instemmen, ook gebeurt namens de PS. Naar aanleiding van het debat voorzitter en ook de repliek van GS. We blijven toch een beetje het ongemak houden dat PS op dit moment veelal toch al gepositioneerd is in die aanloop naar vaststelling, parallel aan de ter inzage. Dat doen we niet alleen voor de positionering van PS, maar ook de positionering van externen. Want het zou natuurlijk- Het risico blijft wel bestaan dat als PS een zwaarwegende, afwijkende zienswijze heeft die een verandering beogen en misschien wel bewerkstelligen. Waardoor een hele hoop zienswijzen van externen ineens irrelevant gaan worden, of in een ander daglicht komen te staan, zet je mensen buiten weer buitenspel. Dus wij vinden dat gewoon een beetje een ongelukkige werkwijze. Soms kan het wel omdat er geen materiële zienswijzen komen vanuit PS, maar soms kan dat natuurlijk- Dat risico blijft wel bestaan. Dus wij zouden eigenlijk met een voorstel- We zijn overwogen om een voorstel te gaan doen. Wellicht in een motie of anderszins. Als dat dan onvoldoende gecombineerd zou kunnen worden met het voorstel van ChristenUnie. Om toch enige flexibiliteit in die planning te gaan inbouwen. Of een planning A en een planning B. Zodat je in ieder geval dat parallelle spoor tijdens die trainingsdagen kan voorkomen, grotendeels. Maar we denken dat we misschien elkaar kunnen gaan ontmoeten. Dus we gaan ook gewoon heel constructief meedenken met de ChristenUnie. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter dank. Wij gaan ook meedenken de komende twee weken in de vormgeving van de motie van de ChristenUnie. Om te kijken kunnen we dan dat uniforme moment- Dat de heer Adriani aangaf. Als we dat op die manier kunnen oppakken. Ik denk dat dat heel veel onbehagen weg kan nemen. Dus als we dat er ook in kunnen vervlechten, zou dat heel mooi zijn.

De voorzitter: Mijnheer Gilissen, u heeft ook gevraagd nog om een algemene bijdrage.

De heer Gilissen: Voorzitter, volgens mij is het in de uitwisseling met de heer Schaddelee voldoende overgekomen.

De voorzitter: Helemaal goed. Dank u wel. Dan de heer Westerlaken.

De heer Westerlaken: Dank u voorzitter. Uiteraard zijn wij ook graag bereid om mee te denken, maar dan ook om te kijken hoe dat we het begin van het proces goed vast kunnen leggen. In bijlage 5 van de evaluatie wordt dat al behoorlijk goed uitgeschreven, maar misschien dat het daar met de toezegging van de gedeputeerde, nog beter in kan.

De voorzitter: Dank u wel. Ben ik iemand vergeten het woord te geven in de tweede termijn. De heer Travaille. Ga uw gang.

De heer Travaille: Dank u wel. Er zijn eigenlijk twee momenten. Dus je wilt een kaderstellende en een kadertoetsende. Die kadertoetsende moment is dan eigenlijk voorafgaande aan het ontwerp. Wat betreft de invulling. Wij kijken uit naar het vervolg van het voorstel van ChristenUnie. Ik denk dat de oproep van Volt en ook die van de heer Gilissen daar prima plaats in zouden kunnen vinden.

De voorzitter: Helemaal goed. Dan heb ik iedereen het woord gegeven. Dan heeft de gedeputeerde gevraagd om nog een kleine technische aanvulling. Ga uw gang.

De heer Van Essen: Dank voorzitter. Wat ik u mee zou willen geven, is dat de huidige werkwijze is door u als Staten vastgesteld. Als u concludeert dat die aanpassing behoeft- Hij is trouwens tot stand gekomen na een vrij uitvoerig

traject met griffie, ambtelijke organisatie, college. Als u zegt, we willen die aanpassen. Dan denk ik dat het goed is om te kijken of daar ook weer zo'n gezamenlijk traject voor nodig is. Of op zijn minst, als je zegt we willen dat bij wijze van motie. Wat natuurlijk niet helemaal netjes is, want het is destijds de werkwijze door u als Staten vastgesteld. Maar ook daar wel even die samenwerking op te zoeken. Want het luistert natuurlijk vrij nauw en sommige tussenstappen kunnen grote implicaties hebben ook voor andere processen.

De voorzitter: Dat lijkt me een hele goede tip, ook vanuit de voorzitter die enige ervaring heeft met het opstellen. Helemaal goed. Ik sluit hierbij dit agendapunt. Hartelijk dank allemaal.

9. Memo Stand van zaken proces Vinkeveense Plassen

De voorzitter: Dan gaan we snel door naar agendapunt 9. Dat is de Memo Stand van zaken proces Vinkeveense Plassen. De memo is geagendeerd door de fracties van GroenLinks, D66 en Partij voor de Dieren. De agenderende fracties willen met u en GS in gesprek over hoe de meerwaarde voor de natuurwaarde uit de meerwaardebenadering. Dat is echt heel veel waardes. Op dit moment geregeld en gewaarborgd is in het huidige bestemmingsplan wat voorligt en nog niet is vastgesteld. De succeskans en de haalbaarheid van de vuilwateroplossingen. De behandeling vindt plaats in twee termijnen. Ik geef als eerste het woord aan de fractie van GroenLinks. Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel voorzitter. De vorige keer dat we dit onderwerp hier bespraken, toen maakten veel fracties zich zorgen en hebben we een mooi levendig gesprek met elkaar hierover gehad. Maar wat wel opviel in de memo was dat het vooral inging op het proces en dat er geen reactie was op de inhoud. Dus we vragen ons vooral af wat er nu is gedaan met de opmerkingen van de fracties. Hoe de andere fracties staan in dit dossier. Verder zijn we best uitgebreid en concreet geworden in een agenderingsverzoek en maakte u een keurige samenvatting daarvan. Dus hoef ik geen langere termijn te hebben.

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan D66, mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Ik wil wel de gelegenheid gebruiken om nog wat inhoudelijke punten aan te dragen. Wij zijn om te beginnen blij dat we echt een heel eind verder zijn met dit ingewikkelde bestemmingsplan. Het is ook belangrijk om het bestemmingsplan erdoorheen te krijgen en niet weer helemaal opnieuw te beginnen. Maar dan wel met de borging van waar wij als provincie verantwoordelijk voor zijn. De meerwaarde. In de bespreking met de gemeente is die zone 3 nog een keer aan bod geweest. Dat lees ik in de zienswijzen terug. Met de bedoeling om daar meer rust en meer natuurwaarden te realiseren. Want ik lees juist dat ten opzichte van 2018, die zone 3 is uitgebreid met vijftig kavels. Hoe sluit dat dan eigenlijk op elkaar aan? Hoe is geborgd wat er met het meertje bereikt gaat worden wat betreft de meerwaarde? Is er een nadere uitwerking van het Arcadis-rapport gemaakt? Waar ook al eerder vragen over zijn gesteld. Dan ten slotte, de verordening Vinkeveense Plassen lijkt eigenlijk wel een belangrijk instrument te gaan worden om te kunnen reguleren en handhaven. Dat is natuurlijk verder helemaal aan de gemeente, maar is de provincie daar nog in enige vorm bij betrokken? Het lijkt nuttig om provinciale belangen ook daarin te kunnen borgen. Dank u wel.

De voorzitter: Beetje technische vraag over het Arcadis-rapport. Goed. Dan de Partij voor de Dieren als agenderende fractie.

De heer Travaille: Dank u wel. Bouwen in natuurgebieden, dat kan alleen onder hele strikte voorwaarden. Zoals de meerwaardebenadering. Betekent dat je in tien jaar in een nieuwe situatie een meerwaarde moet hebben voor de natuur. Dat lijkt ons met dit plan eigenlijk niet zo waarschijnlijk. Er worden 1400 huisjes in NNN-gebied gelegaliseerd. 1400 huisjes, duizenden bezoekers per weekend. Duizenden bootjes, vissers, zwemmers, barbecues en wat dan niet meer. De gemeente gaat uit van een nadelig effect van 6,8 hectare. Dat is namelijk het opgetelde dakoppervlak van de bebouwingen. Dat wordt gecompenseerd met tien hectare. Een meertje wat er al ligt en wat deels ook een natuurfunctie heeft. Plus nog de verplichting om inheemse planten aan te planten op de eilandjes die er dan zijn. We zijn eigenlijk heel benieuwd hoe dit eigenlijk een meerwaarde oplevert voor de natuur. Wij zien dat eigenlijk niet terug

als je de dakoppervlakken gaat vergelijken met de oppervlakte van het meer. Die dakoppervlakken, die zitten in een gebied met honderden hectares aan meer en natuur en heeft invloed op dat hele gebied. De meeste natuurwaarden zitten in de Vinkeveense belastingzone 3. D66 refereerde er al aan. Er zijn een aantal ontwikkelingen gaande, weten wij ook. We zijn eigenlijk benieuwd of we daar een update over kunnen krijgen.

Dan de omgevingsvergunning voor een bouwwerk op de legakkers. Die wordt alleen afgegeven op voorwaarde dat de eigenaar de legakkers beschoeit met inheemse beplanting, inricht, onderhoud. Bovendien geldt er een maximum in bouwoppervlakken, percentages per kavel. Er zijn eisen met betrekking tot de verblijfsduur en tot de lengte van de boten. De eigenaren moeten ook nog een keer zorgen voor een droogtoilet. Maar de gemeente heeft de afgelopen decennia toegestaan dat er 1800 illegale gebouwtjes zijn neergezet, heeft nooit gehandhaafd. Dus onze vraag is wel een zorg voor de natuur. Wie gaat hier nu serieus op controleren? Op die aanleg van die beschoeiingen, die inheemse planten, verblijfsduur, lengte van de boten, droog toiletten, et cetera? Hoe gaan we dat? - Hoe gaan we op de één of andere manier borgen? Ik weet dat het een gemeentelijke opgave is. Maar als wij hier een natuurvergunning voor afgeven, hoe zorgen we dan dat dit ook daadwerkelijk gebeurt? Het laatste punt. Een deel van de huidige bebouwing die wordt niet vergund en zal verdwijnen. Met name in dat gebiedszone 3, vijftig huisjes. Ook hiervoor geldt. Hoe gaat de gemeente dat dan aanpakken? Is het juridisch überhaupt mogelijk als het al zo lang toegelaten is? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Op het snijvlak van provincie en gemeente, dus dat wordt een interessante wellicht in de beantwoording. Zijn er nog andere fracties die ik het woord kan geven over dit onderwerp? Mevrouw Hoek, ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Een hele korte vraag. Als we zo betrokken is als wat met de natuur et cetera te maken heeft, flora en fauna en dergelijke. Waarom wordt het dan wel toegestaan dat er windmolens in de buurt gepland kunnen worden?

De voorzitter: Dit is een vraag aan het college, of een vraag aan de heer Travaille? Aan beide. Dus het is ook een interruptie op de heer Travaille. Mijnheer Travaille, heeft u de vraag gehoord? Want u liep even van uw plek.

De heer Travaille: Ik maakte me een beetje zorgen over mijn resterende spreektijd. Daarmee miste ik misschien net de essentie.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, kunt u het nog één keer herhalen?

Mevrouw Hoek: Mijn opmerking is, of vraag. Het is te bewonderen hoe de Partij voor de Dieren zich inzet voor alles wat met flora en fauna te maken heeft. Maar waarom staat u dan wel toe dat er in de omgeving windmolens geplaatst worden?

De voorzitter: De heer Travaille.

Mevrouw Hoek: Ten nadele van alle flora en fauna daar in de omgeving.

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Dit klinkt als een vraag die in het debat zat van afgelopen Statenvergadering. Wij maken ook een afweging tussen de plussen en de minnen. Als het gaat om windmolens, dan houden we rekening met meerdere aspecten. Waaronder flora en fauna. We zijn heel blij wat dat betreft met de eerdere toezeggingen van de gedeputeerde, dat ook per locatie gekeken wordt. Hoe kun je dat dan het beste inpassen? Ook bij de keuze voor de kansrijke gebieden, is ook in onze optiek en ook volgens de natuurbeschermers. Redelijk goed rekening gehouden met aspecten als weidevogels en trekvogelroutes. Dus op die manier maken we onze afweging.

De voorzitter: Zijn er nog andere fracties die het woord willen over dit onderwerp? Nee? Dan de heer Van Essen. U heeft het woord voor de beantwoording van de enkele vragen.

De heer Van Essen: Dank voorzitter. Over dit inderdaad buitengewoon, complexe bestemmingsplan. De eerste vragen gingen eigenlijk ook over de toepassing van de meerwaardebenadering. Daarbij is inderdaad dat zowel op kwantiteit, kwaliteit en samenhang van het NNN die meerwaarde bereikt moet worden. We hebben u eerder bij de Statenbrief ook al heel uitgebreid over geïnformeerd hoe dat is opgebouwd. Daar is op het ontwerp inderdaad nog het één en ander aan toegevoegd. Dat zit hem met name in die zone 3. Waar een heel aantal eigenaren bereid zijn gevonden om legakkers ook volledig als natuur in te richten. Wat een extra meerwaarde, ook natuurwaarde betekent. Inderdaad, als het gaat om kwantiteit is het de inrichting bij het meertje. Als het om de kwaliteit gaat, speelt ook die beplanting op die legakkers een rol. Die ook uiteindelijk daar onderdeel van vormen. Als het gaat om precies de opbouw, dat is ook in die eerdere Statenbrief opgenomen. Daar zijn nog een aantal dingen aan toegevoegd aan wat ik net zei. Maar onze inschatting is dat daarmee op alle drie de aspecten meerwaarde bereikt wordt. Waarbij het belangrijk is om te beseffen, dat op het moment dat je legakkers niet beschermt, legakkers verdwijnen en de natuurkwaliteit achteruitgaat. Want die legakkers zelf zijn een belangrijk onderdeel ook van de natuurkwaliteit.

De voorzitter: De heer Travaille, interruptie.

De heer Travaille: Ik denk dat dat ook niet de discussie zou hoeven te zijn, dat die legakkers beschermd moeten worden. Die hebben een belangrijke natuurfunctie. Maar de gemeente heeft meteen aan dit project toegevoegd. De enige manier waarop dat gedaan kan worden, is door het legaliseren van die 1800 huisjes. Kijk die aanname die hoeft er niet per se achter te zitten. Je kunt ook een andere financieringsmogelijkheid vinden en die illegale bebouwing daar weghalen.

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, dan zou ik toch ook wel tegen de heer Travaille willen zeggen. Hij maakt zich net zorgen over het weghalen van vijftig huisjes in zone 3 en zegt. Hoe gaan we dat doen? Volgens mij worden daar nu goede afspraken over gemaakt. Het weghalen van 1500 huisjes is een andere ordegrootte. Ik denk die keuze eerder, is inderdaad ook in goed overleg ook met ons gemaakt. Wij kwamen uiteindelijk ook tot de conclusie geen andere richting te zien. Dat is ook de reden dat wij in onze zienswijze van de provincie daar ook op meebewogen hebben, maar wel onder een uitdrukkelijke voorwaarde. Die we daar in de zienswijze hebben gesteld. Dat ging de ene kant over een goede borging van de meerwaardebenadering. Daar wordt ook nog een overeenkomst over gesloten. Dat is ook belangrijk over die meerwaardebenadering, zoals dat overal gebeurt als we die toepassen. De andere is, dat handhaving- Dat is denk ik terecht dat daar ook de vinger bij werd gelegd, een cruciaal onderdeel is. We hebben ook vanaf het begin tegen de gemeente gezegd, wij gaan hier alleen op meebewegen als er een serieus handavingsplan is, met voldoende budget. Wat onder andere ook betekent- Dat is iets waar de gemeente ook inmiddels heeft toegezegd uit te willen werken. Bijvoorbeeld een collectieve aanpak. Dat je legakkereigenaren ook ontzorgt, bijvoorbeeld op het gebied van de inheemse beplanting of toiletvoorzieningen. Dat is ook iets waarvan de gemeente ons heeft toegezegd dat ze dat ook gaan uitwerken. Om de handavingsopgave op die manier ook behapbaar te maken. Want mensen die meedoen aan zo'n collectieve aanpak, daarvan weet je al dat daar bepaalde dingen geborgd zijn. Dat is een buitengewoon belangrijk onderdeel voor het vervolg. Waar we dus ook met de gemeente echt afspraken over gemaakt hebben.

Even kijken. Dan kom ik bij de vraag over het meertje. Dat is dus die overeenkomst. De gemeente heeft ook dat meertje die gaat- Moet dat ook aankopen. Of heeft dat zelfs al aangekocht. Dus dat is ook onderdeel daarvan. Even kijken. Dan de verordening Vinkeveense Plassen lijkt een belangrijk instrument, vraag van D66. Dat gaat inderdaad over die handhaving. Die is ook als voorwaarde gesteld in onze ontheffing. De gemeente heeft daar dus ook middelen voor gereserveerd en ook het handavingsplan. Daar hebben we ook aangegeven dat wij daar zeer aan hechten en ook op meekijken.

Dan even de inschatting Partij voor de Dieren, is die meerwaarde te realiseren? Onze inschatting is dat dat kan. Maar ook de verschillende onderdelen, die zijn daar wel onderdeel van. Daarom is die handhaving ook zo belangrijk, dat die

ook echt invulling krijgt. Aan de andere kant, dat vind ik ook wel goed. Hoe het nu gaat in de Vinkeveense Plassen, één groot gebied met allemaal illegale bouwsels is ook absoluut geen perspectief. Dus wat ons betreft is het heel belangrijk dat het bestemmingsplan er nu ook komt. Is het ook op de voor ons belangrijke punten, goed aangepast. Hebben we de gemeente ook aangegeven, pas op dat er niet met allerlei amendementen cruciale dingen daar weer uitgaan. Want dan hebben we straks een bestemmingsplan wat wat ons betreft niet kan vliegen. Het is ook wel heel belangrijk dat het er nu gaat komen met deze voorwaarden. Misschien even- Zone 3 heb ik al gezegd, dat daar dus extra groen bijkomt. Dan heb ik als laatste nog de vraag van 50PLUS over windmolens in de buurt. Ook bij wind kijken wij naar natuureffecten, maar volgens mij zijn dat dossiers die naast elkaar bestaan. Het is niet zo dat wij bij de één daarin een andere lijn hebben dan bij het ander.

De voorzitter: De heer Travaille, interruptie.

De heer Travaille: Dank u voorzitter. Partij voor de Dieren is het eigenlijk voor een groot deel met de gedeputeerde eens. Dat wat er nu staat, dat dat gewoon niet de bedoeling is. 1800 illegale huisjes. Tegelijkertijd zijn we het ook met de gedeputeerde eens, daar moet een oplossing voor gevonden worden. Het bestemmingsplan moet ook door. De opbouw die er nu in zit is ook niet zo raar. Alleen als je kijkt naar die meerwaardebenadering, het levert gewoon niet genoeg natuur op. Daar is echt een extra inspanning nodig in die zone 3. Je kunt niet 6,8 hectare dakoppervlak, verspreid over 14 tot 1500 eilandjes, vergelijken met 10 hectare meer die al een meer is. Kortom, wij zouden heel graag iets gedetailleerder kijken naar die kwantitatieve en kwalitatieve meerwaardebenadering. We kunnen ons niet voorstellen dat dit genoeg is. We hopen op een forse inzet voor met name zone 3, als aanvulling op het daadwerkelijk realiseren van meerwaarde voor natuur op deze locatie.

De voorzitter: Mijnheer Travaille, bent u voornemens om daar dan in de Statenvergadering een motie, of een amendement of iets in die richting? Amendement dat gaat niet, dus dat-

De heer Travaille: Nee, daar zijn niet zoveel mogelijkheden voor. Een agenderingsmotie hadden we dan nu moeten doen. Actualiteitenmotie kan niet, amendement kan niet want er is geen Statenvoorstel. Dus zegt u maar op welke manier? Ik wilde vooral eventjes kijken of ik een toezegging kan ontlokken. Dat de gedeputeerde zijn uiterste best gaat doen om voor zone 3, waar D66 ook vragen over stelde, zo veel mogelijk natuur te realiseren.

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, dat is ook nadrukkelijk onze inzet geweest de afgelopen tijd. Als u de stukken heeft kunnen bekijken, heeft u ook kunnen zien dat daar belangrijke bewegingen op gemaakt zijn. Het ligt nu wel echt bij- Wij hebben de toetsing gedaan. Voldoet het aan ons beleid? Ons verstedelijkingsverbod, we hebben een ontheffing moeten verlenen. Heb ik u ook eerder geïnformeerd. Vanzelfsprekend. Als het gaat om de meerwaardebenadering, is het net zoals het nu voorligt. Voldoet het in onze ogen aan de verordening en aan de eisen die we daarin stellen. Interim omgevingsverordening overigens nog, want dat is waar het ontwerp bestemmingsplan destijds onder is geschreven en is vastgesteld als ontwerp. Dat maakt dat het daaraan voldoet. Wij zullen- Het ligt nu echt wel bij de gemeenteraad. Daar wil ik ook eerlijk in zijn. Wij hebben natuurlijk nog die overeenkomst als het gaat om de natuurborging te sluiten. We zullen erop toezien dat het handavingsplan, de uitvoering daarvan, maar ook eventuele amendementen. Dat die wel gewoon voldoen aan ook de voorwaarden die wij richting de gemeente hebben gecommuniceerd.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluit ik hiermee de eerste termijn. Maar eigenlijk was de vraag van de heer Travaille eigenlijk al een soort van op het randje. De interruptie. We hebben de afspraak, interrupties vinden plaats tijdens de beantwoording van de gedeputeerde. Dit was een reactie op een interruptie. We gaan niet daarna nog een rondje doen. Ik heb een tijdsissue in deze commissie. Dus ik ga gewoon door. We hebben een tweede termijn waarmee u nog met elkaar in gesprek kunt. Dat mag. Dat mag. Maar niet nog een extra vraagronde. Mevrouw De Widt, ga uw gang.

Mevrouw De Widt: Ik had gevraagd of er een nadere uitwerking van het Arcadis-rapport gemaakt- Ik besef best wel dat dat een beetje een technische vraag zou kunnen zijn. Maar ik heb zelden een agendapunt gezien waar zo gigantisch veel stukken bij zaten als dit. Ik heb mijn best gedaan om dat zelf te vinden, maar ik kon het niet vinden. Mijn computer heeft er een half uur over gedaan om al die zienswijzen überhaupt te downloaden. Ik wil graag weten- Want dat was namelijk een belangrijk ding, om de natuurcompensatie- Of hoe het ook precies heet. Goed ingevuld te krijgen. Dus is daar iets mee gedaan? Dat is een hele simpele vraag.

De voorzitter: De heer Van Essen.

De heer Van Essen: Het antwoord is ja, daar is zeker wat mee gedaan. Ook als het gaat om die zone 3, die extra natuur. Maar bijvoorbeeld ook die vissenbossen, die nu onderdeel van het plan. Dat zijn allemaal zaken die daaruit voort zijn gekomen. Antwoord is dus ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we over naar de tweede termijn van dit onderwerp. Wie kan ik daarvoor nog het woord geven? Mevrouw Van de Vooren, ga uw gang.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel voorzitter. Ik hoorde de gedeputeerde toch wel iets heel bijzonders zeggen. We ontraden het de raad om amendementen in te dienen. A, strookt dat niet helemaal met de zorgen die u zojuist uit. B, is dat gewoon een democratisch proces. Bovendien liggen er amendementen en die zijn openbaar. We gaan er toch wel zeker vanuit dat de provincie op basis van die democratische besluit, wat het lokale bestuur neemt, dat die actief hierin gaat meewerken. Laat ik daar dan een toezegging over vragen.

De voorzitter: Volgens mij ging het over juridisch houdbare amendementen, die niet zeg maar tegen de verordening van de provincie in mogen gaan. Volgens mij was dat de opmerking die gemaakt is. Niet zozeer dat er geen amendementen of moties ingediend mogen worden. Wie kan ik nog verder het woord geven? Mevrouw Hoek, ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Ik hoorde zojuist de gedeputeerde zeggen dat zowel met de Vinkeveense Plassen en windmolens en dergelijke dus, naast elkaar zijn. Dus dat één is het ene onderwerp, het andere is het andere onderwerp. Maar het beïnvloedt elkaar wel. Dan kom je toch in de flora- en faunagebied. Dus dat wordt ook door elkaar beïnvloed. Daar heb ik problemen mee. Want de vogels en alles wat er verder vliegt- Dan heb ik het niet over vliegtuigen, want die zijn daar ook. Die kijken niet naar grenzen. Die hebben hun foeragegebied. In die cirkel vindt beide plaats. Ik mag geen vraag meer stellen aan de gedeputeerde, maar ik wil dat wel opgemerkt hebben. Ik kijk wel of ik op een andere manier hier weer op terug kan komen. Want ik vind het gewoon helemaal niet vanzelfsprekend. Dat wil ik laten weten. 50PLUS vindt het niet vanzelfsprekend. Tot zover dan.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Hoek. De heer Travaille, ga uw gang.

De heer Travaille: Dank u wel. De gedeputeerde geeft aan dat het nu vooral aan de gemeente is. Tegelijkertijd hebben wij dus nog die overeenkomst over de meerwaardebenadering te tekenen. We hebben ook nog de natuurvergunning af te geven. Dus ik denk dat we genoeg momenten nog hebben om hier ook over in gesprek te gaan. Ik wil echt wel ook de Statenleden oproepen, niet voor het eerst is de natuur het haasje. We moeten zorgen dat die natuur geborgd blijft en dat is niet een automatisme als je meegaat met de ontwikkelingen die gaande zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is hiermee een einde gekomen aan de bespreking van dit agendapunt.

10. Memo KNVB Campus Zeist & Agenderingsmotie Geen verdere vernietiging NNN, wel realisatie eerder afgesproken natuurcompensatie

De voorzitter: Gaan we door naar agendapunt 10. Dat is de Memo KNVB Campus Zeist. Daarvoor hebben we 35 minuten. Ik hoop dat dat voldoende recht doet aan dit onderwerp. Deze memo is geagendeerd door de fracties van de VVD, BBB en UtrechtNu! De agenderende fracties willen met u en GS in gesprek over wat nodig is zodat de KNVB Campus op een verantwoorde manier kan groeien en de KNVB voor Zeist en de provincie behouden blijft.

Tegelijkertijd heeft de Partij voor de Dieren een agenderingsmotie ter bespreking geagendeerd. Waarin zij verzoeken natuurcompensatie te realiseren en geen verdere aantasting van NNN-gebied toe te staan voor de KNVB. Voor de uitbreiding van de KNVB eigenlijk. De behandeling van deze twee onderwerpen aangaande de KNVB vindt plaats in twee termijnen. Aangezien het een agenderingsmotie betreft, geef ik eerst de Partij voor de Dieren het woord voor de agenderingsmotie. Daarna de partijen voor de agendering van de memo het woord en daarna alle andere partijen. Mijnheer Travaille, u heeft het woord. Ga uw gang.

De heer Travaille: Dank u wel voorzitter. De KNVB heeft haar verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan zelf ingetrokken. Nu gaan provincie, gemeenten en KNVB met elkaar in gesprek om de ontwikkeling van drie extra velden in NNN-gebied mogelijk te maken. De agenderende fracties, u noemde ze zojuist al, geven aan dat ze van voetbal houden. Net als heel veel andere mensen, overigens dat geldt ook voor de Partij voor de Dieren. Ook voor mijzelf. Ik stond afgelopen maandag nog op het voetbalveld, met een beetje geluk aanstaande vrijdag ook. Daar gaat deze situatie natuurlijk helemaal niet om. Er verandert helemaal niets aan de mogelijkheden om te voetballen als de KNVB een keer niet twee hectare bomen kan kappen voor wat extra voetbalvelden in de bossen van Zeist. De agenderende fracties willen graag met andere fracties en het college in gesprek over wat er nodig is dat de campus op een verantwoorde manier kan groeien. Dat is een diskwalificatie denk ik van het goede werk van onze provinciale ambtenaren. De provinciale ambtenaren houden zich namelijk wél aan de wettelijke regels en provinciale afspraken. De KNVB houdt zich niet aan die regels. Wij waren content met de eerdere opstelling van de provincie. Wat de provincie deed was namelijk niets anders dan gewoon de afspraken die wij met elkaar gemaakt hebben, nakomen voor de bescherming van de natuur. Vanaf 2022 heeft de provincie al aan de KNVB gevraagd om wettelijk verplichte punten, zoals nut en noodzaak van de onderbouwing. Alternatieven verkennen, natuuronderzoek actualiseren, compenseren, beter inrichten en overleg met belanghebbenden in te vullen. Dat is allemaal niet gedaan door de KNVB. In plaats daarvan heeft de KNVB een ask-book uitgestuurd naar andere gemeenten. Ik hoop toch dat wij daar niet in gaan trappen. Daarnaast heeft de KNVB de compensatie van de natuur uit 2015 en het bos uit 2011 nog steeds niet uitgevoerd. De KNVB doet helemaal niets met de eisen van de provincie. De KNVB komt eerdere afspraken over compensatie niet na. Heeft ook nog eens een aantal illegale ontwikkelingen op eigen terrein uitgevoerd. De KNVB neemt de provincie Utrecht niet serieus. Waarom zouden wij als provincie Utrecht dan nu om tafel gaan om de KNVB te helpen met een aantal uitbreidingswensen? De provincie heeft duidelijk gezegd wat nodig is en de KNVB weigert consequent daaraan tegemoet te komen.

De voorzitter: Mijnheer Travaille, u heeft een interruptie van de heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, vraag aan de heer Travaille. Omdat hij volgens mij ook wel een aantal dingen bij elkaar op een hoop gooit. Je hebt volgens mij twee dingen. Dat is namelijk de toezichthoudende rol. Illegale activiteit, dat noemt de heer Travaille. Volgens mij is dat klip-en-klaar. Daar stellen we als provincie als toezichthouder trekken we daar een streep. Wat de heer Travaille verder beargumenteerd, is dat er over en weer. Of in ieder geval dat er door de KNVB een aantal afspraken niet nagekomen is, maar dat vind ik van andere orde. Mijn vraag zou zijn, of het uitgangspunt voor de Partij voor de Dieren is. Is in ieder geval dat we als doel en als gezamenlijk belang wel hebben, dat we met de KNVB en de gemeente Zeist kijken. Over hoe we de activiteiten van de KNVB Campus voor onze provincie kunnen behouden. Deelt de Partij voor de Dieren dit uitgangspunt? Of is wat de Partij voor de Dieren betreft ook een vertrek van de KNVB, een wenselijke of een acceptabele uitkomst?

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Dank u voorzitter. Ik denk dat ik helemaal niet alles op één hoop gooi. Ik denk dat ik juist een heel mooi onderscheid maak in wat de KNVB gedaan heeft, namelijk een aantal illegale activiteiten. Daarnaast de verplichtingen op het gebied van compensatie in het verleden niet nagekomen. Daarnaast de voorwaarden die de provincie heeft gesteld en die de wettelijke voorwaarden ook betreffen voor een wijziging bestemmingsplan, niet nagekomen. Dus dat zijn allemaal hele specifieke punten die ik vooral niet op één hoop wil gooien. Dat zijn namelijk allemaal afzonderlijke punten die de KNVB op dit moment niet goed invult. Waar overigens de provincie, denk ik ook

goed op geacteerd heeft. Als de heer Gilissen vraagt, vindt u het belangrijkste niet dat wij moeten zorgen dat de KNVB kan uitbreiden in de bossen? Dan zeg ik nee, dat vind ik inderdaad niet het belangrijkste doel van deze opgave. De KNVB heeft een aantal goede alternatieven. De KNVB heeft eerdere uitbreidingen niet goed gedaan. Ik denk dat dat niet ons grootste provinciale belang is op die locatie.

De voorzitter: Ik denk niet helemaal dat dat de beantwoording van de vraag was gezien de heer Gilissen.

De heer Gilissen: Dat was niet antwoord op de vraag. Voorzitter, ik waardeer de bijdrage en ook de mate waarin de Partij voor de Dieren zich vastbijt in het dossier. Begrijp me echt niet verkeerd. Maar ik vraag me af, waar zou de heer Travaille uit willen komen? Wat is nu de insteek van deze agenderingsmotie? Volgens mij vraagt de heer Travaille om gemaakte afspraken na te komen. Maar ik probeer even doorkijkje van de Partij voor de Dieren te ontlokken. Wat is nu uiteindelijk het doel? Want er ligt een ask-book. Ik snap dat de heer Travaille zegt, daar willen we niet in meegaan of dat wil je niet belonen. Maar wat is het plan van de Partij voor de Dieren met de KNVB Campus in Zeist? Daar ben ik gewoon benieuwd naar.

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Helaas gaat de Partij voor de Dieren daar maar zeer ten dele over, hoe de KNVB en de gemeente dat inrichten. Waar ik vooral op wil wijzen, is wat voor rol wij hebben als provincie. Als je kijkt naar een uiteindelijke oplossing voor wat er plaatsvindt op dit terrein. Daar roept de motie ook denk ik heel duidelijk toe op. Is dat eerst de KNVB een aantal afspraken uitvoert die in het verleden zijn gemaakt over compensatie. Een tweede punt is dat wij niet per se continu in de houding hoeven te springen om de KNVB te helpen met haar ontwikkeling. Die ontwikkeling is een initiatief van de KNVB. De provincie heeft duidelijke voorwaarden erbij gesteld. De KNVB heeft daar op geen enkele manier invulling aan gegeven. Dus een andere oplossing vind ik dan ook, dat wij als provincie niet zo hard achter die KNVB aanhollen. Maar gewoon de KNVB de gelegenheid geven om de wettelijke verplichtingen na te komen. Als je kijkt naar de inhoudelijke kant, dan denk ik dat er een aantal alternatieve oplossingen zijn. Die deels gaan over het gebruik van bestaande bebouwing voor velden en het gebruik van de nabijgelegen velden, zoals de KNVB dat op dit moment ook al doet. Dus dat is het inhoudelijke antwoord.

De voorzitter: De heer Gilissen, laatste keer.

De heer Gilissen: Dus voorzitter, als ik hem even probeer samen te vatten. Dan zegt de Partij voor de Dieren, houd de KNVB aan de afspraken en de regels die gelden in de provincie Utrecht. Kijk ook wat de inpassingsmogelijkheden op dit moment zijn op basis van het huidige gebruik. Op een slimme manier. Dank mevrouw De Widt.

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Ga daar vooral slimmer mee om. Stel ook je ambities op een realistische manier op. In het ask-book staat bijvoorbeeld dertig hectare evenemententerrein. Dat is waarschijnlijk het grote verdienmodel van de KNVB. Maar goed, daar wil ik niet te veel op vooruitlopen. Dat kunnen we natuurlijk nooit in de bossen realiseren. Maar wees realistisch in je doelstellingen en spring als provincie niet meteen weer in de houding we gaan de KNVB helpen. Ze moeten zelf een stap maken. Ze moeten zelf de wettelijke afspraken nakomen en de afspraken die met de provincie zijn gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, u had een interruptie.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Die ging inderdaad over de alternatieven die genoemd werd. Want nogmaals, wij zien graag een oplossing waar het schuurt in de ruimte. Ook voor wat betreft natuurgebieden. Dus eigenlijk is mijn vraag aan de heer Travaille, maar ook aan GS strakjes. Of er alternatieven zijn en hoe wij die dan concreet kunnen maken?

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Dat initiatief wil ik dus vooral aan de KNVB laten. De KNVB heeft een verzoek gedaan. U van alle Statenleden, zou eigenlijk dat project het allerbeste moeten kennen. De KNVB heeft een verzoek gedaan tot een wijziging van een bestemmingsplan. De KNVB heeft een aantal wensen en eisen. De provincie heeft aangegeven wat mogelijk is en wat niet mogelijk is. Dan is het vooral aan de KNVB ook om dat op te pakken. Inhoudelijk heb ik daar een paar punten over gezegd. Het benutten van bestaande bebouwing voor velden is een goede oplossing. Het gebruik van het nabijgelegen veld, zoals het op dit moment al gedaan wordt. Een andere oplossing, maar ik wil daar niet te veel op vooruitlopen. Is als het gaat om accommodaties, die zitten daar namelijk ook al vlak tegenaan op twee locaties. Dus er hoeft niet per se uitgebreid te worden op de grote schaal zoals de KNVB dat voor ogen heeft. Maar nogmaals, dat initiatief is aan de KNVB en de KNVB moet daarvoor komen met een voorstel.

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog mijnheer Travaille, want daar was u mee bezig.

De heer Travaille: Ik was denk ik bijna klaar. Want ik wilde eigenlijk zeggen. Naar aanleiding van wat wij constateren, hebben wij een agenderingsmotie voorbereid. Die zit ook bij de stukken. Waarin wij oproepen om eerst de eerdere compensaties maar eens te realiseren. Dan ook niet opnieuw weer eerdere compensaties die al een keer op eigen terrein zijn uitgevoerd, daaraan toe te voegen. Pas daarna het inhoudelijke gesprek weer aan te gaan over de ontwikkelingen. Voor de provincie Utrecht vooral terughoudend te zijn als het gaat om het helpen van de KNVB bij de ontwikkelingen die zij voor ogen hebben. Daar roept de agenderingsmotie toe.

De voorzitter: Dank u wel. Een interruptie van de heer Adriani.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Ik moet eerlijk zeggen dat ik niet zo scherp heb als de Partij voor de Dieren welke historische afspraken niet zijn nagekomen. Maar dat komt misschien in de loop van het debat, of ook in de reactie van de gedeputeerde nog wel. De motie zegt eigenlijk twee dingen. Eerder gemaakte afspraken niet nakomen en geen verdere aantasting NNN-gebied. Daarmee lijkt de motie ook naar de toekomst toe, het toepassen van de meerwaardebenadering buitenspel te zetten. Dus de vraag is even of dat ook de bedoeling is? Als dat zo is, dan zou mijn advies zijn om de motie in twee stukken te knippen en er twee moties van te maken. Het zou kunnen zijn dat wij over het nakomen van afspraken anders oordelen dan het niet naleven van onze eigen verordening.

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Dank u wel. De heer Adriani heeft de motie heel scherp gelezen, maar misschien de technische vragen en de antwoorden daarop niet helemaal. Want daar staan namelijk heel veel van de punten in die zojuist in mijn betoog aan de orde kwamen. Wat ik hiermee beoogd heb - Ik denk dat dat niet helemaal klopt met zoals het er letterlijk staat bij punt 2. Kijk, dat bij de meerwaardebenadering ook NNN-gebied wordt aangetast. Dat is nu één keer inherent aan die meerwaardebenadering. Het moet wel uiteindelijk iets opleveren. Dus ik denk dat we dat iets anders zouden moeten formuleren. Maar de doelstelling is, ga niet opnieuw in gesprek met de KNVB om opnieuw natuur te vernietigen. Netto natuur, als ik dan even de meerwaardebenadering gebruik. Terwijl de KNVB in het verleden nog een behoorlijke schuld heeft opgebouwd van compensaties die ze nog zou moeten uitvoeren.

De voorzitter: U was klaar met uw betoog. De heer Van Breukelen interruptie op de heer Travaille.

De heer Van Breukelen: Dank u voorzitter. Ik had even een korte vraag. Want in de agenderingsmotie wordt gesteld, de boscompensatie heeft niet plaatsgevonden. De RUD heeft een Last onder Dwangsom opgelegd. De last is betaald, maar de boscompensatie heeft nog niet plaatsgevonden. Kan de heer Travaille even de tijdlijn hiervan schetsen? Want u zit dieper in dit dossier dan menig andere. Maar ik ben wel zeer geïnteresseerd hoe dat precies verlopen is. Daarbuiten had ik ook nog een vraag betreffende de boscompensatie. Het klopt natuurlijk ook dat natuurrealisatie in de provincie Utrecht niet altijd een makkelijke zaak is. We komen als provincie ook regelmatig niet aan ons gestelde doelen. Wat daar de oorzaken voor zijn en wat de oplossingen zijn, daar verschilt natuurlijk per partij de mening over. Alleen is het niet simpelweg ook heel erg lastig om die natuurcompensatie te realiseren? Niet alleen voor de KNVB, maar gewoon provinciebreed. Dus eigenlijk voor iedereen die natuurcompensatie hier in de provincie moet doen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Breukelen. De eerste vraag is echt een technische vraag en misschien is die meer voor tijdens de lunch en niet voor hier. Een hele uiteenzetting lijkt me wat lang. Als het heel kort kan, is het heel fijn. De tweede is een politieke vraag. Ga uw gang mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u voorzitter. De eerste vraag laat ik vooral over aan GS en de ambtelijke organisatie. Ik heb daar wel beelden bij, maar dat kunnen we inderdaad beter één op één regelen delen. De tweede vraag. Daar is het antwoord op, ja. Dat is inderdaad hartstikke lastig. Maar ja, die meerwaardebenadering. Als jij iets wil ontwikkelen, dan verplicht jij jezelf tot een stuk compensatie. Anders moet je die realisatie van die ontwikkeling niet uit gaan voeren. Dus zo simpel is het. Dat is nu één keer zoals we dat als provincie hebben afgesproken rond de meerwaardebenadering. Dus ja, het is lastig. Maar dat is nu één keer het offer wat je moet brengen als jij een ontwikkeling wilt realiseren.

De voorzitter: De heer Van Breukelen.

De heer Van Breukelen: Dank u voorzitter. Is de heer Travaille het dan ook met mij eens dat eigenlijk deze meerwaardecompensatie- Vooral dat de compensatieverplichting eigenlijk tot gigantische problemen kan gaan leiden voor elke ontwikkeling hier in Utrecht? Dat de regels dus simpelweg te strak zijn.

De voorzitter: De heer Travaille.

De heer Travaille: Nee.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was dat uw bijdrage vanuit de agenderingsmotie. Dan geef ik nu het woord aan de agenderende fracties voor de memo. Dat is allereerst de fractie van de VVD. Wie kan ik het woord geven? De heer Gilissen. Ga uw gang.

De heer Gilissen: Dank u wel voorzitter. Voetbal verbindt en de VVD is een groot voorstander van de aanwezigheid van de KNVB Campus in onze provincie en in Zeist. Het begrip Zeist leidt tot bij menig voetbalfan tot zorglijke-

De voorzitter: Dat ging heel snel mijnheer Travaille. Ga uw gang.

De heer Travaille: De heer Gilissen legt hierbij een hele duidelijke link tussen het belang en het plezier van voetbal en het feit dat de KNVB toevallig in Zeist zit. Maar als de KNVB ergens anders zou zitten, dan zouden we toch nog steeds net zo kunnen genieten van voetbal?

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Dat klopt voorzitter, maar ik wilde in mijn betoog uiteenzetten. Dat kan ik nu in mijn eigen tijd doen, of in de tijd van de interrupties. Dat de KNVB natuurlijk voor veel meer staat dan het faciliteren van vele, sportende jongeren en senioren en het organiseren van competities. Wij denken dat de KNVB in economische zin en in culturele maatschappelijke zin, ook echt iets toevoegt aan Zeist en de directe omgeving in onze provincie. Ook voor het bedrijfsleven, het stukje kennisontwikkeling wat daar plaatsvindt. Dus de KNVB is meer dan een bord, of een logo op de deur van een gebouw.

De voorzitter: Eerst de heer Adriani, dan mevrouw De Widt. Mijnheer Adriani, ga uw gang.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Ik ben blij dat de heer Gilissen hier kennelijk veel kennis over heeft. Want ik heb geprobeerd op te zoeken, wat is nu de meerwaarde van de KNVB voor Zeist en de provincie Utrecht? Ik kon al googelend kwam ik maar twee dingen tegen. Dat is, we zijn er trots op. Dat zal dan de maatschappelijke waarde, toegevoegde waarde zijn. Ik kwam een interview met een hoteleigenaar tegen die dan de overnachtingen van het vrouwenelftal gaat moeten missen. Dat zijn eigenlijk de enige twee gegevens die ik heb kunnen vinden over de meerwaarde van de KNVB in Zeist voor de provincie Utrecht. Dus misschien kunt u mij helpen. Wat is er nog meer?

De voorzitter: De heer Gilissen. Ja, ik heb u allemaal in de smiezen. De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, ik zei het net al. Zeist en de KNVB Campus zijn in zekere zin het middelpunt van voetballend Nederland. Ik gaf net ook al aan dat er ook heel veel kennisontwikkeling plaatsvindt. Samen met de universiteit in de directe omgeving, over sport en beweging. Dus los even nog van de economische waarde, maar daar verwees de heer Adriani ook al naar, van hotelovernachtingen. Er werken natuurlijk ook gewoon mensen, mensen die ook bijdragen aan het in standhouden van de voetbalcultuur in Nederland. Dus al met al vind ik dat- Laat ik voor mezelf spreken. Vindt de VVD dat een goede en waardevolle toevoeging voor Zeist in onze provincie. Iets wat we willen behouden.

De voorzitter: Dan heb ik een rijtje. Mevrouw De Widt, de heer Limmen, mevrouw Hoek en de heer Schaddelee. Mevrouw De Widt als eerste.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Ik bleef al hangen op de eerste uitspraak van de heer Gilissen, voetbal verbindt. Ik zou graag willen dat hij die terugneemt, want ik zie dat echt totaal anders. Voetbal leidt regelmatig links en rechts en overal op de wereld tot een soort van veldslagenoorlogen en weet ik wat mensen elkaar allemaal nog meer aandoen. Dat vind ik bepaald niet verbinden. Ik ben het wel eens met de verdere interpretatie dat er natuurlijk een spin-off is van wat de KNVB in Nederland allemaal doet. Prima. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Mevrouw De Widt vraagt of ik die uitspraak ga terugnemen. Nee, dat doe ik niet. Dat laat ik ook uit mijn eigen inspiratie putten en je kunt van alles vinden over ook de schaduwzijde van voetbal. Waar iedereen volgens mij ook afstand van neemt. Supportersrellen, gedoe. Ik sta met veel plezier twee keer in de week op het veld. Met een groep veertien- en vijftienjarige jongens, van allerlei soorten achtergronden. Die hebben ontzettend veel zin in dat spel. Die weten elkaar daarin te vinden, het helpt ze in hun vorming. Ik vind dat een belangrijke kernwaarde van sport in zijn algemeenheid en voetbal in het bijzonder. Dus nee, ik vind dat voetbal verbindt. We moeten onze ogen niet sluiten voor de donkere kanten, maar elke medaille heeft een keerzijde.

De voorzitter: Heel Cruijffiaans. Mijnheer Limmen, ga uw gang.

De heer Limmen: Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Gilissen. Op een gegeven moment kan het zover zijn dat een organisatie kan gaan groeien. Als dan al jaren blijkt dat het pappen en nathouden is en onderhandelen, dan zit het zijn eigen groei en zijn eigen ambitie in de weg. Zou het niet kunnen zijn dat de KNVB er heel erg bij gebaat is op een totaal andere locatie te gaan zitten? Daarmee hun eigen ambitie en groei veel beter voor de voetbal van Nederland kan realiseren?

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, uit het ask-book dat de KNVB gepubliceerd heeft overweegt de KNVB- In ieder geval wat de heer Limmen ook aangeeft. Mijn fractie vindt in ieder geval dat we alles op het werk moeten stellen- Wat dat alles is, zal ik zo nog wel even toelichten. Dus geen zorgen. Om de KNVB voor Zeist in onze provincie te behouden. Ik denk wel degelijk dat die plek ook hier in onze provincie kan en hoort te zijn.

De voorzitter: De heer Limmen.

De heer Limmen: Is de heer Gilissen niet van mening dat hij te veel in een historisch sentiment van Zeist blijft hangen en de echte vernieuwing in de weg zit?

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Nee, voorzitter. Dat herken ik niet. Historie, mooi. Ik hou van historie, maar ik bekijk het echt wel door de bril en de ogen van de behoeftes in 2025. Dus bij mij geen sentiment.

De voorzitter: Dan heb ik een paar handen gezien. Dat is mevrouw Hoek, de heer Schaddelee, de heer Van Breukelen en de heer Draisma. Eerst mevrouw Hoek. Ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Ik ben het helemaal volledig eens met de heer Gielens. Dat is niet zo vaak, maar deze keer wel. Dat wil ik ook zeggen. Ik heb ook met iemand van de KNVB gesproken bij een werkbezoek bij de KNVB. Die was wel Statenlid in de provincie Zuid-Holland. Maar goed, dat schepte een band. Die heeft ook gezegd, we blijven hier het liefste omdat het- Ze hebben twee velden extra nodig. Dat is natuurlijk voor de wedstrijden daar.

De voorzitter: Welke vraag wilt u stellen aan de heer Gilissen eigenlijk? Alleen zeggen dat u het met hem eens bent of wilt u ook echt een vraag stellen?

Mevrouw Hoek: Ik ga door naar de heer Adriani. Want die had het dus over het hotel en zo. Ik heb wel een voorstel. Ik weet niet of u het ermee eens bent. Maar we kunnen natuurlijk altijd als de KNVB naar Flevoland gaat, kunnen in dat hotel asielzoekers. Dat lost een heel groot probleem van onze provincie op. Want dan hebben we opeens een gigantische hotelaccommodatie, waar er heel veel naartoe kunnen. Bent u het daarmee eens?

De voorzitter: Mevrouw Hoek, ik sta deze niet toe. Daar hoeft u ook geen antwoord op te geven, gaat buiten dit onderwerp. De heer Schaddelee. Interruptie op de heer Gilissen.

De heer Schaddelee: Dank voorzitter. Maar het is ook een beetje een vraag aan u. Voetbal is een zaak van nationaal belang. Is het echt nodig dat we als provinciale commissie hier zo lang over praten? Of moeten we het gewoon aan nationale belangen laten?

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Normaal zou je dan zeggen dat '...' vervolgvraag van de heer Schaddelee. De KNVB zit in onze provincie, zit in de gemeente Zeist. Ik zie zowel een organisatie in de KNVB, als gemeente die in het werk wil stellen. Laten we vooropstellen dat de gemeente Zeist ook zelf graag wil dat de KNVB blijft en dat er mogelijkheden op de campus mogelijk blijven. Daar spelen we als provincie een rol in. Dus ik denk dat het een goede- De voorzitter heeft het debat toegestaan. Nee, die laatste is flauw. Maar ik denk dat het wel degelijk de plek is om hem te bespreken. Niet heel lang, wat mij betreft, maar wel de goede plek.

De voorzitter: De heer Van Breukelen had een interruptie op de heer Gilissen.

De heer Van Breukelen: Voorzitter, excuus. Ik dacht dat we al naar de vrije ronde gingen voor niet-agenderende fracties.

De voorzitter: Nee, dan duurt het nog even mijnheer Van Breukelen. Maar goed, dan de heer Draisma zag ik nog een hand. Interruptie op de heer Gilissen.

De heer Draisma: Twee korte vragen. Eén. Is de heer Gilissen het met ons eens, of CDA eens, dat je binnen de regelgeving moet blijven? De wettelijke regelgeving die er gewoon is. Of de gemeentelijke verordeningen, of de provinciale verordeningen. Dat is vraag één. Vraag twee is. Stel, er komt een alternatief die past binnen de bestemming. Hockey, of een andere sport. Ik ben fan van zwemmen. Stel dat past binnen de KNZB, of de Koninklijke Hockeybond komt. Is voetbal dan belangrijker dan een andere club? Als je zeg maar die bestemming zou kunnen handhaven? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, naar mijn weten heeft de KNVB al een plek in Nieuwegein. Dus volgens mij is dat ook niet aan de orde. Dus ik stel vast dat de heer Draisma een aantal theoretische vragen stelt. Laat ik de vraag beantwoorden die in ieder geval het meest concreet is. Vindt de VVD, vind ik dat organisaties zich aan onze spelregels moeten houden? Ja, natuurlijk. Volgens mij is dat ook één van de kernwaarden van het voetbal en KNVB, is het uitgangspunt

dat je je aan de spelregels houdt. De andere beschrijving. Ik snap de heer Draisma niet zo heel goed, maar de KNVB zit er nu. Dus er is geen sprake dat een andere bond daar gebruik van zou willen maken. Punt.

De voorzitter: De heer Draisma, een tweede keer.

De heer Draisma: Heel kort. Misschien ook een beetje aansluitend op Volt. Je hebt natuurlijk bedrijven zijn heel belangrijk voor een plaatselijke economie, er is veel werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Die groeien soms uit hun jasje. Als de KNVB uit hun jasje groeit en je kan binnen de bestemming een goede, vervangende sportbond vinden. Waarom richt je daar dan niet op? Dus denk je ook na over plannen B?

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, natuurlijk denk ik ook na over een plan B. Dat doet volgens mij de gemeente Zeist en de KNVB ook, blijkt ook uit het ask-book. Maar ik ben toch groot voorstander van plan A, onder een aantal voorwaarden.

De voorzitter: Beste commissieleden, we hebben nog tien minuten. Negen minuten. Dank u wel mijnheer Schaddelee. We hebben nog een bijdrage in ieder geval van de BBB en UtrechtNu! en de heer Van Breukelen. Want die had het al aangekondigd. Dan hebben we nog een reactie van de gedeputeerde, want ik denk dat dat ook belangrijk is. Dus ik vraag eigenlijk uw toestemming om een kwartier in de lunchpauze door te trekken. Maar als u zegt nee, dan moet het in tien minuten. Maar dan zijn er geen interrupties meer. Dan is er alleen een bijdrage van de BBB en UtrechtNu! en de beantwoording van de gedeputeerde. Dan is er geen tweede termijn. Want anders gaan we het niet redden. Op welk voorstel doet u uw duim omhoog mijnheer Schaddelee? Een kwartier in de pauze, of het tweede voorstel? Andere partijen reactie? 13.00 uur klaar. Daar heb ik ook niks aan. Kwartiertje in de pauze meepakken om te kijken of we het af kunnen maken? Nee, nee. Dan hebben we echt nog maar een paar minuten. Dan vraag ik nu om de- Mijnheer Gilissen, was u klaar met uw bijdrage? Nee, dan maakt u die af. U heeft nog 47 seconden. Daarna de BBB en UtrechtNu!. Maar maakt u alstublieft geen gebruik van uw hele spreektijd. Want dan stopt het en dan moeten we hem echt doorschuiven en dat zou zonde zijn. Ga uw gang mijnheer Gilissen.

De heer Gilissen: Dank u wel voorzitter. Ik was mijn betoog begonnen met het belang dat mijn fractie hecht aan het kunnen blijven van de KNVB. Dat doet de gemeente Zeist ook. Wat ons betreft zoeken we ook naar mogelijkheden, ook als provincie, om een bijdrage te leveren. Daarmee doe ik niks af aan de bijdrage van de Partij voor de Dieren. Want de VVD vindt ook dat gemaakte afspraken, afspraken over natuurcompensatie, gehonoreerd moeten worden. Dat ook de KNVB zich aan de spelregels moet houden. Tegelijkertijd biedt de meerwaardebenadering ook de mogelijkheid om te kijken onder welke voorwaarden een uitbreiding mogelijk zou kunnen zijn. Dus mijn vraag aan de gedeputeerde is. Ik weet, er vindt veel en intensief overleg met de gemeente Zeist en de KNVB plaats. Welke mogelijkheden ziet hij om ook zonder dat we afbreuk doen aan onze toetsende rol, ook in een later stadium te zorgen dat we een stap verder komen in dit complexe dossier? Want dat is het. Het is een moeilijke ontwikkeling op een bijzonder ingewikkelde plek, want NNN-gebied. De VVD denkt dat meer samenwerking, ook in deze fase, zonder afbreuk te doen aan bestaande verantwoordelijkheden en verplichtingen die we als provincie hebben. Ook zou kunnen bijdragen aan het verlengen van het verblijf van de KNVB in onze provincie, in de gemeente Zeist. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mag ik de fracties van de BBB en UtrechtNu! vragen om misschien hun bijdrage achterwege te laten en over te gaan naar de beantwoording? Of heeft u echt nog een prangende vraag die u wilt stellen aan de gedeputeerde? Prangende vraag? Ga uw gang.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Sorry voorzitter. Misschien niet een prangende vraag. Maar in deze context, wat ik heel jammer vind in deze discussie. Is dat het een soort tegenstelling wordt. Ik sluit mij volledig aan bij de belangrijkste vraag die de heer Gilissen zojuist stelde. Dus laten we ook niet doen alsof het proberen de KNVB bij ons te houden, dat dat betekent dat alle andere belangen en regelgeving overboord zou moeten gaan. Dat is mijn bijdrage.

De voorzitter: De heer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel voorzitter. Ik zal het heel kort houden. Maar ik denk dat hier wel een aantal problemen zichtbaar worden in onze provincie. Dat het al heel erg ingewikkeld wordt om twee, drie voetbalveldjes aan te leggen in onze provincie. Dat we toch heel erg moeten na gaan denken, wat willen we met al onze ambities? Benieuwd hoe de gedeputeerde daar tegenaan kijkt.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel dat u het ook zo kort hield. Fijn. Gedeputeerde Van Essen, u heeft een minuutje of vijf. Ik heb net het voorstel gedaan om alleen nog maar de agenderende fracties het woord te geven en de vergadering om 13.00 uur te laten eindigen. Ik heb om uw reactie gevraagd en daar gaf u geen- Excuses.

De heer Van Essen: Dank voorzitter. Laat ik inderdaad beginnen misschien met een Cruijffiaanse uitspraak. Elk nadeel heeft zijn voordeel. Dat geldt ook voor de locatie waar de KNVB zit. Want het ligt prachtig in de Zeisterbossen, maar het ligt daarmee ook midden in de natuur, midden in NNN. Dat geeft nogal wat beperkingen. Misschien om even te beginnen met de motie, want dat lijkt me goed om dat eerst even te benoemen. Laat ik beginnen met- Het is ons ook een doorn in het oog dat de eerdere compensatie van de eerdere aantasting NNN nog niet is gerealiseerd. We hebben de KNVB er herhaaldelijk op aangesproken. Het is wel aan de gemeente. Zo ligt het gewoon in de verantwoordelijkheidsverdeling, om daar uiteindelijk handhavend in op te treden. Het is wel zo dat ik eigenlijk geen moment onbenut laat- Ook het volgende bestuurlijke overleg met de KNVB zullen we dit wederom op tafel leggen. Hoe staat het met die compensatie? Want het doet wel iets met de geloofwaardigheid. Wat de motie alleen vraagt, is om dat formeel als een voorwaarde te stellen voor iedere ontwikkeling. Dat is gewoon juridisch- Dat kan niet. Want wij mogen dat niet op die manier als voorwaarde. Maar wij hameren er wel op dat het iets doet met de geloofwaardigheid.

Dat geldt eigenlijk ook een beetje voor het tweede onderdeel van de motie. U zegt geen verdere aantasting van NNN-gebied toe te staan. Het kwam in het debat al aan de orde. Hier staat KNVB, maar hier had ook de Hockeybond, of de Triodos bank, of de Shell kunnen staan. Dat maakt ons- Dat klinkt misschien wat raar, maar wij hebben gewoon te toetsen aan onze verordening. Ongeacht wie een initiatiefnemer is. Dus om niet te zeggen voor de KNVB gaan wij geen verdere aantasting toestaan, omdat het de KNVB is. Of omdat zij eerdere regels niet- Dat kan niet. Als wij bijvoorbeeld met een plan komen bij de gemeente, waar de meerwaardebenadering op een goede manier wordt toegepast. Die voldoet aan onze verordening, aan de regels. Hij kwam in het debat terug. Dan hebben wij dat toetsen. Als het daaraan voldoet, dan werken we daaraan mee. Als het daar niet aan voldoet, dan voldoet het niet aan regels en werken wij daar niet aan mee. Dus in die zin, deze motie lijkt dat eigenlijk een soort uitzondering voor de KNVB. Ga daar strenger op zijn. Dan is dat toch heel erg vanuit de rechtsgelijkheid mag dat gewoon niet. Laat onverlet dat wij er wel scherp op toezien en dat is misschien ook een beetje- Ik merk in het debat ene kant voetballiefhebbers. Misschien ook wel terecht wat de Partij voor de Dieren zegt, ook als je geen- Eigenlijk doet dat er niet eens echt toe.

Het gaat uiteindelijk ook om van- Is dat een uitbreiding die hier past? Daarbij hebben we- Ook het belang van de KNVB, al of niet voor onze provincie. Dat wij steeds gezegd hebben- Dat is ook de oproep die Zeist heeft gedaan. Laten we kijken of er een mogelijkheid is dat de KNVB kan blijven en ze hebben daar enige uitbreiding bij nodig. Waarbij we wel steeds gezegd hebben, we willen ook wel de verwachtingen managen. Want op een gegeven moment kwamen er aantallen velden voorbij. Waarbij we zeiden, dat gaat van zijn lang zal ze leven hier niet passen. Dat is uiteindelijk- Dat heeft u ook in de stukken terug kunnen lezen. Dat we echt gekeken hebben als je de meerwaarde hierbij wil toepassen. Dan is een uitbreiding met de omvang van een voetbalveld, is wel echt het maximum wat je gewoon in de omgeving kunt compenseren. Dat hebben we ook duidelijk aan de KNVB meegegeven, ook in overleg met de gemeente. Ook aangegeven dat het plan dus daarbinnen zal moeten passen. Dat betekent als je meer velden wilt, dat het ergens op het terrein zelf ingepast zou moeten worden. Dat is een puzzel, dat beseffen wij. Maar dat is wel wat wij de KNVB hebben meegegeven. Dat is ook hoe we met de KNVB in gesprek zijn. Dus ja, we zien het belang van de KNVB. We willen ook echt wel kijken hoe het mogelijk is, maar wel binnen de regels van het spel. Zoals ook u die heeft vastgesteld. Dat is ook dan misschien meteen het antwoord. Welke mogelijkheden zien we een stap vooruit te komen? Uiteindelijk is het wel aan de KNVB nu ook, binnen wat wij geschetst hebben, om met een voorstel te komen hoe dat kan. We hebben ook aangegeven, natuurvisie is bij toepassing van de meerwaardebenadering

randvoorwaardelijk. Die moet er komen. Dus in die zin hebben we ook- Ik wil niet te veel in voetbalmetaforen. Maar we hebben de bal op de stip gelegd voor de KNVB, het is nu ook aan hun om te schieten.

De voorzitter: Dan is dit het einde van de eerste termijn en daarmee ook meteen van de tweede termijn. Ik sluit hiermee het agendapunt.

Sluiting

11. Sluiting

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee, niet door de zaal schreeuwen. Ik wil iedereen bedanken voor zijn aanwezigheid en bijdrage. Een hele fijne dag gewenst nog.